

Μικροχωρικά ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ 96 • ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2014

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»
(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ 1885)

Βραβείο Ακαδημίας

Αθηνών (1986)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του εσωτερικού και του εξωτερικού,
καθώς και στους φίλους του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας
(Σημ.: Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τη γνώμη του συγγραφέα τους)
Κείμενα και φωτογραφίες δεν επιστρέφονται

Περίοδος Β' - Χρόνος 48ος - Αρ. Φύλλον 96 - Ιανουάριος-Ιούνιος 2014

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

«Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος»

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Γιάννης Αρώνης

Πρόεδρος της Αδελφότητας Μικροχωριτών

Καραολή & Δημητρίου 172, 185-34 Πειραιά

E-mail: Aronisg@gmail.com

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

Πρόεδρος: Γιάννης Αρώνης

Αντιπρόεδρος: Σπύρος Κρίκος

Γενική Γ/τέας: Σοφία Κουτσούκη-Κούμπου

Ταμίας: Χρήστος Μουτογιάννης

Ειδικός Γραμματέας: Κώστας Κρίκος

Σύμβουλοι: Μπάμπης Φλώρος,

Θανάσης Παπαθανασίου

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΕΞ/ΣΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Κώστας Κρίκος

ΣΥΝΤΑΞΗ – ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

1966-1970: Μένιος Κουτσούκης

1971-1977: Γιώργος Δημόπουλος

1978-1992: Μένιος Κουτσούκης

1993-2002: Θανάσης Κεράνης

Δημήτριος Κρίκος

2003-2010: Αιμιλία Κουτσούκη

2011 - : Αιμιλία Κουτσούκη

Αγλαύρου 19,117-41 Αθήνα

E-mail: Koutsoukis@hol.gr

Σοφία Κουτσούκη-Κούμπου

E-mail: Bily@otenet.gr

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ – ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Ι. Γκαντήραγας & Σία Ο.Ε.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού € 20

Εξωτερικού \$ 50

N.P.I.A. € 30

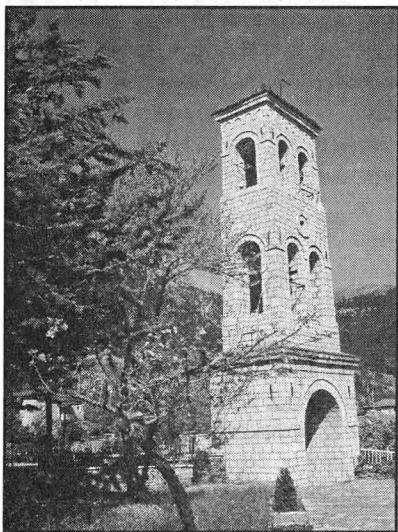
Αποστέλλεται δωρεάν σε Δ.Υ.,

Ο.Τ.Α. και Συλλόγους

Φωτογραφία Εξωφύλλον: *Ανοιξη στο Παλιό Μικρό Χωριό. Φωτο: Μ. Κουτσούκης*

Μνημεία από την ιστορία του Μικρού Χωριού και τη δράση των Μικροχωριτών

Συχνά λέγεται, ότι μόνο αν γνωρίζουμε από πού ερχόμαστε θα ξέρουμε ποιοί είμαστε και πού πάμε. Πρέπει γι' αυτό να κρατήσουμε τις μνήμες της ιστορίας μας ζωντανές και να τις περάσουμε στους νεώτερους από μας, γιατί αυτοί είναι εκείνοι που θα διαμορφώσουν το μέλλον. Με τον τρόπο αυτό οι προηγούμενες εμπειρίες θα στηρίξουν τη δημιουργία του μέλλοντος.

Πέρσι και πρόπερσι η εθνική και τοπική μας μνήμη στράφηκε στους νικηφόρους Βαλκανικούς πολέμους του 1912-13 και τους προγόνους μας που πολέμησαν σ' αυτούς. Μερικοί άλλωστε έδωσαν τη ζωή τους για να 'χουμε σήμερα «την Ελλάδα των τριών ηπείρων και των πέντε θαλασσών».

Φέτος τη μνήμη μας ερεθίζει το 2014, αφού πριν έναν αιώνα (1914) είχαμε τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Και σ' αυτόν πολέμησαν πολλοί πρόγονοί μας. Το τελευταίο ψηφίο ιδιαίτερα, δηλαδή το (4) φέρνει στη μνήμη σημαντικά συμβάντα του χωριού μας, που αξίζει να τα θυμόμαστε. Γιατί σ' αυτά τα συμβάντα, που είναι εξαιρετικής σημασίας για την ιστορία του χωριού μας, πρωτεργάτες ήσαν Μικροχωρίτες πρόγονοί μας.

Πριν από έναν αιώνα σχεδόν, το 1924, οι Μικροχωρίτες, ιδιαίτερα αυτοί που ήταν ξενιτεμένοι στην Κωνσταντινούπολη, υλοποίησαν το όραμά τους να οικοδομήσουν στο χωριό μια καινούργια εκκλησία, που θα αντικαθιστούσε την παλιά Αγία Σωτήρα. Έτσι εμείς σήμερα έχουμε στο χωριό μας μια από τις ομορφότερες εκκλησίες στην περιοχή μας.

Με χρήματα και φροντίδες των ξενιτεμένων Μικροχωριτών, με προσωπική εργασία των Μικροχωριτών που ζούσαν τότε στο χωριό και πρωτοστατούντα τον νέο τότε ιερέα του χωριού μας, αείμνηστο παπα-Θανάση, χτίστηκε με πελεκητή πέτρα η επτάθολη Μεταμόρφωση του Σωτήρος, με σχέδια του μετέπειτα ακαδημαϊκού Αν. Ορλάνδου. Ήταν η μικρή «Αγία Σοφία», με την οποία οι πρόγονοί μας φιλοδοξούσαν να στολίσουν το χωριό μας. Ότι το πέτυχαν περίτρανα αποδεικνύεται ακόμη και σήμερα από τις προτιμήσεις πολλών στην ευρύτερη περιοχή να θέλουν να τελέσουν σ' αυτήν τα μυστήρια του γάμου ή του βαπτίσματος.

Την ίδια τότε χρονιά, δηλ. το 1924, ο Ιωάννης Σιδέρης εγκατέστησε στο καμπαναριό το ελβετικό ρολόι, που λέει τις ώρες με τους ανάλογους χτύπους της καμπάνας, ενώ η ανάγνωση των 12 ωρών στο δίσκο του γίνεται με τα γράμματα του ονόματος της μητέρας του «Ελένη Δ. Σιδέρη». Ας σημειωθεί ότι το καμπαναριό χτίστηκε το 1894 με δαπάνη του πατέρα του Δημητρίου Σιδέρη, καζαντισμένου κι αυτού στην Πόλη.

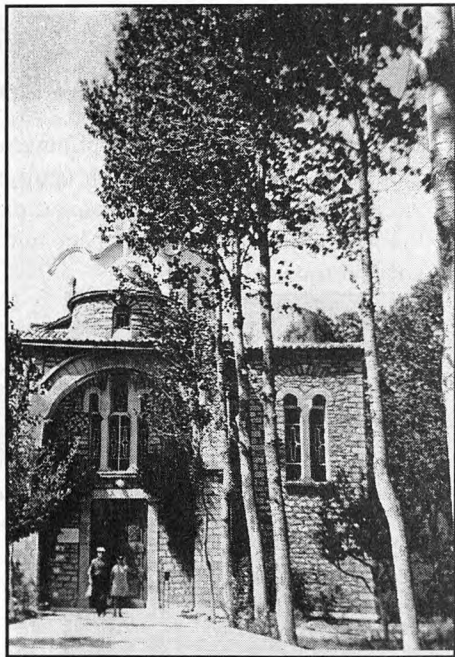
Δέκα χρόνια αργότερα, το 1934, εγκαινιάζεται το καινούργιο Δημοτικό Σχολείο, με

πρώτο Μικροχωριτή δάσκαλο, τον Γεώργιο Ελ. Παπαδή. Είναι το επίσης λιθόκτιστο κτίριο που σήμερα στεγάζει το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο του χωριού μας, που εγκαινιάστηκε πριν τέσσερα χρόνια, τον Ιούλιο του 2010.

Δυστυχώς τον Αύγουστο του 1944 το είχαν κάψει οι Γερμανοί. Τότε πολλά όργανα χημείας και Φυσικής καθώς και πολύτιμα χειροτεχνήματα μαθητών του χωριού έγιναν παρανάλωμα του πυρός.

Μια ακόμη χρονολογία που λήγει σε τέσσερα, το 1964, υπήρξε δημιουργική και γι' αυτό ιστορική για το χωριό μας. Ήταν Φεβρουάριος του 1964 που μπήκαν τα θεμέλια της ανέγερσης του νέου μας χωριού. Τον θεμέλιο λίθο, εκ μέρους του Υπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας, έβαλε ο τότε Γεν. Γραμματέας Απόστολος Κακλαμάνης και μετέπειτα βουλευτής, υπουργός και Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων.

Όπως φάνηκε απ' τα παραπάνω ο αριθμός τέσσερα στάθηκε μάλλον τυχερός και δημιουργικός για το χωριό μας.

Σπάνιες συμπτώσεις στο Ημερολόγιο Αυγούστου 2014 Είναι η μοναδική φορά στη ζωή μας!

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Ο μήνας Αύγουστος του 2014 έχει 5 Παρασκευές, 5 Σάββατα και 5 Κυριακές. Αυτό γίνεται μόνο μία φορά στα 823 χρόνια. Οι κινέζοι το ονομάζουν: «**χρήμα γεμίζει τις τσέπες**»

Σπ. Κ.

Αύγουστος στο Χωριό

Αύγουστε, καλέ μου μήνα, να 'σουν δυο φορές το χρόνο

Πράγματι, ο Αύγουστος, ο μήνας της Παναγιάς μας, είναι ο καλύτερος του καλοκαιριού αλλά και ο μήνας με το μεγαλύτερο ολόγιομο φεγγάρι, «Καλός ο ήλιος του Μαγιού, τ' Αυγούστου το φεγγάρι». Στο χωριό μας οι όπου γης συγχωριανοί συγκεντρώνονται για να συναντήσουν συγγενείς και φίλους, να γλεντήσουν στο ετήσιο πανηγύρι, να προσκυνήσουν στην Παναγιά και να αναπνεύσουν τον καθαρό αέρα του χωριού τους.

Για τους Μικροχωρίτες, το πανηγύρι της Αγιά-Σωτήρας, στις 6 Αυγούστου, αν και έχασε την παλιά του αίγλη, συνεχίζει ακόμα να είναι σημείο αναφοράς. Στα παλιά τα χρόνια προετοιμασίες για το πανηγύρι, σε κάθε σπίτι αλλά και για όλο το χωριό, άρχιζαν μέρες πριν. Καθαριζόνταν οι αυλές, οι δρόμοι, ετοιμάζονταν τα τραπέζια, οι σούβλες για τα ψητά, αλλά και οι γάστρες για τα «μεζέδια» και τις πίτες. Σε κάθε σπίτι, στο μεσημεριανό τραπέζι, μουσαφίρηδες και νοικοκυραιοί γεύονταν καλομαγειρεμένα φαγητά με καλό κρασί και σαν έρχονταν στο κέφι... «Κέρνα μας Μαρή, κρασογαλανή, κέρνα μας καλά, νάν' γεμάτα τα γυαλιά».

Στην πλατεία του χωριού, απ' την παραμονή έρχονταν τα «όργανα» και κάτω από τον αγέραστο πλάτανο, οι πιο μερακλήδες άρχιζαν να «σέρνουν το χορό». Κι' ύστερα έμπαιναν κι άλλοι στο χορό και μεγάλωναν αλλά και πλήθαιναν οι «ζυγιές» και δυνάμωνε ο χορός με αδιάκοπο κέφι. Τα κλαρίνα «έβαζαν» συνέχεια με την «ιτιά», τον «ήλιο» το «πατάκι πάει στην Ποταμιά» και άλλους λεβέντικους χορούς, που δεν άφηναν κανένα ασυγκίνητο.

Και δεν ήταν μόνο το μεγάλο γλέντι. Το πανηγύρι ήταν μια ευκαιρία για κοινωνική συναναστροφή. Εκεί θα γίνονταν τα συνοικέσια, εκεί, νιοι και νιες θα εύρισκαν τον άνθρωπο της καρδιάς τους, εκεί θα κλείνονταν ακόμα και εμπορικές συμφωνίες, που επισημαζόνταν με κοκκινέλι και με «μια γυροβολιά»

Πέρα όμως από την ευχάριστη ανάπαυλα του πανηγυριού, υπήρχαν και οι γεωργικές δουλειές. Κάτω από τον καυτό ήλιο του καλοκαιριού, η γη ξηραίνονταν, «έτρωε η κάψα» τα σπαρτά και το πότισμα γίνονταν ο Γολγοθάς για το «νεροφόρο» και γι' αυτούς που πότιζαν τα κήπια και τα χωράφια τους. Αξίζει να θυμηθούμε την αγωνία τους παραθέτοντας κάποιες χαρακτηριστικές στιχομυθίες:

- Φώτου: Μουρη Βασιλου, ίσιαξ' τσ' αυλακιές μουρη, πεφτ' του νιρό ούλου μεσ' του χουράφι μ', τα πήρι τα όχτια σβάρνα.

- Βασιλου: Δεν έχου κανιά δλειά, πουτιζου, οπ' θέλ' ας πάει του νιρό, νιρό είνι τι να του κάμου;

- Φώτου: Θα βλιάξ' του χουράφι μ' μουρη, κόψε πέρα τσ' αυλακιές σιακει.

- Βασιλου: Έχου δυο πατουσούλις ακόμα. Ακούς τι σ' λέου! Άμα μπτίσου του κόβου πέρα τσ' Αντρένας, άιτι...

- Δημήτρανα: Μωρέ Βασίλ', μωρέ Βασίλ'...

- Νεροφόρος: Έ! Ωρέε!

- Δημήτρανα: Που τόεις του νιρό μωρέ προκουμένε; Απόφι έχου τρεις ώρες π' άνξα τσ' αυλακιές κι ακόμα πθινά να φανεί. Κήηκαν τα κήπια μ' απόφι.

- Νεροφόρος: Αθηνά, έ Αθηνά. Έπρεπε νάεις τελειώσ' του μπίτσμα... κόψ' τσ' κόφρες κάτ' τώρα κι γύρνα του νιρό σα δω να πεσ' τσ' Δημήτρανας...

- Αθηνά: Δεν ακώ τι λες! Δε μπίτσα τίπουτα. Έχου νια πατουσιά ακόμα, τ' γκάτ' κι

του πλάι κι ύστρια θα στου δώσου.

- Νεροφόρος: Ωρέ ακούς τι σ' λέου; Γύρνα του νιρό κάτ'...

- Αθηνά: Δε μ' τόδουσις ούλου του νιρό τ' ακούς, νια στάλα έρχιτι, πού του δίν' ς τ' άλλου;

- Νεροφόρος: Ωρέ είν' τσ' Δημήτρινας τώρα του νιρό. Ισού όλ' νύχτα πατώνς κι ακόμα μπλατσανάς!

- Αθηνά: Καφαλίσκαν τα καλαμπόκια μ' σ' λέου ιγώ κι απέ η Δημήτρινα δεν έχ' ανάγκ'.

- Δημήτρινα: Τι είπεις μουρή, ουπ' πουδουμανάς όλ' νύχτα κι δε σώνς, π'να σπέσι τα πουδάρια.

- Αθηνά: Τι είπεις μουρή, κουσουχρονιασμέν' τι είπεις π' θα κατιβώ κάτ' με τουτουιά του τσαπι να στα βγάλου τα φούτρα!

- Δημήτρινα: Ωρέ άι στη δλειά σ' κακό χρόνου νάεις. Α δε σι πάου «μέσα» ταχιά τι να μι λένι! Τ' ακούς;

- Νεροφόρος: Αθηνά, γύρνα του νιρό κάτ' δε θα ματαειδεις νιρό ούλου του καλου-καίρ' θα στου κόφου ντιπ' απ' τ' δέσ'...

- Αθηνά: Άιτι ωρέ προκουμένε, κόψ' του σα σ'κρατάει, κι τα λέμι...

Απόσπασμα από το βιβλίο του Μένιου Κουτσούκη:
Το Μικρό Χωριό Ένρντανίας: Ιστορική και Λαογραφική Έρευνα, Αθήνα 1969

Ημερολόγιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών

Ο Σύλλογός για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της αποστολής του προσπαθεί με διάφορες δραστηριότητες να αυξήσει τους αναγκαίους πόρους λειτουργίας του. Έτσι, με ομόφωνη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, πρόκειται να εκδώσει ημερολόγιο με τοπία του χωριού, που θα είναι έτοιμο στις αρχές του καλοκαιριού. Το ημερολόγιο θα είναι διετές, δηλ. για τα έτη 2015 και 2016 και θα περιλαμβάνει πλήρες εορτολόγιο.

Δεν χρειάζεται να τονισθεί ότι με τη λειτουργία του Ιστορικού και Λαογρα-

2015		
January	February	March
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31
April	May	June
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
July	August	September
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
October	November	December
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

φικού Μουσείου και την κυκλοφορία του περιοδικού μας, η Αδελφότητα συμβάλει στην προβολή του Χωριού και στη διατήρηση της επικοινωνίας ανάμεσα στους απανταχού συγχωριανούς και τους φίλους του Μικρού Χωριού.

Είμαστε βέβαιοι ότι όλοι οι Μικροχωριτές αλλά και οι φίλοι του Χωριού θα το αγοράσουν, τόσο για να στηρίξουν το έργο της Αδελφότητας, όσο και γιατί ένα ημερολόγιο είναι όχι μόνο απαραίτητο σε κάθε σπίτι αλλά και ένα ωραίο δώρο για φίλους και γνωστούς. Θα πωλείται στο Λαογραφικό Μουσείο και από μέλη του Συλλόγου.

Γενική Συνέλευση Αδελφότητας Μικροχωριτών

Στις πάντα φιλόξενες αίθουσες του Κέντρου Τεχνών του συγχωριανού μας Γιώργου Πλάκα, πραγματοποιήθηκε στις 15 Δεκεμβρίου η Γενική Συνέλευση της Αδελφότητας Μικροχωριτών. Αρκετοί συγχωριανοί είχαν την ευκαιρία να συναντηθούν να πιουν μαζί έναν καφέ μαζί με εκλεκτά βουτήματα και να ανταλλάξουν ευχές για τα Χριστούγεννα και τον Καινούργιο Χρόνο.

Μετά την διαπίστωση απαρτίας εκλέχθηκε Πρόεδρος της Γ. Συνελεύσεως η πρώην πρόεδρος της Αδελφότητας κ. Αιμιλία Κουτσούκη, Γραμματέας η κ. Σοφία Κουτσούκη-Κούμπου και ως μέλη της Εφορευτικής Επιτροπής οι κυρίες Ελένη Μπόζνου, Ελευθερία Σωτηράκου και Ελένη Δημητροπούλου.

Η συνέλευση άρχισε με την τήρηση ενός λεπτού σιγής στη μνήμη των συγχωριανών που έφυγαν από τη ζωή την τελευταία τριετία και που είναι: Για το 2010 οι: Γιώργος Μώρης, Γιάννης Π. Φλώρος, Γιάννης Νικολόπουλος. Για το 2011 οι: Κώστας Τριχιάς, Νίκος Καρανικόλας, Χρυσάνθη Ζορμπαλά, Αλέκος Γρατσούνης, Κώστας Αντωνόπουλος, Σταυρούλα Κ. Φλώρου, Κώστας Ψυχογιός, Πιπίτσα Γιουρνά, Δέσποινα Κοκκάλα, Αθηνά Παπαδοπούλου, Τασία Ζαχαροπούλου, Φωτεινή Αθ. Παπακωνσταντίνου, Αικατερίνη Δ. Πολύζου (ΗΠΑ), Ιουλία Πολύζου-Τουλούπα, Σπυριδούλα Απ. Μπούρα, Χριστόφορος Αντωνόπουλος, Πηνελόπη Ζορμπαλά-Μπάκη (ΗΠΑ), Δημήτριος Ν. Γαβρίλης. Για το 2012 οι: Τρισεύγηνη Ν. Παπανίκου, Αφροδίτη Π. Φλώρου, Γεωργία Γιουρνά-Τσιάννα, Σπυριδούλα Τριχιά, Ελευθερία Πολύζου-Ουτουτζή, Νίκη Δ. Θάνου, Δημήτρης Γιουσμπασής (ΗΠΑ), Παναγιώτης Τζαβέλης, Ελένη Μουτογιάννη, Γιάννης Ανουσάς, Βαγγέλης Κακούρας, Ελένη Πλάκα-Γαβρίλη, Κωνσταντίνος Βίγλας, Χρυσούλα Ι. Γρατσούνη. Για το 2013 οι: Παναγιώτης Ζωγράφος (ΗΠΑ), Κατίνα Πανώρη, Ζωή Δερματά (ΗΠΑ), Γιώργος Παϊζης, Αντώνιος μοναχός, Γιάννης Παπαδόπουλος, Ιωάννης Φούκας, Πέτρος Τραχανάς και Θεοδώρα Τζούφρα.

Στη συνέχεια ο Πρόεδρος του απερχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου, Γιάννης Αρώνης, αφού ευχαρίστησε τον συγχωριανό μας, κ. Γιώργο Πλάκα, για την πάντα απλόχερη φιλοξενία του στο νεοκλασικό κτίριο των Σχολών του, ανέπτυξε τα πεπραγμένα του Διοικητικού Συμβουλίου για την τριετία 2011-2013.

Όπως είπε ο κ. Πρόεδρος, σε συνεργασία με τον Πρόεδρο του Τοπικού Συμβουλίου, έκανε σωρεία παραστάσεων στο Δήμο και σε τοπικούς φορείς για θέματα που απασχολούν το χωριό, πολλά από τα οποία υλοποιήθηκαν, όπως τοιχία, φωτισμός και ύδρευση παιδικής χαράς, σκάρες σε δρόμους, προστατευτικές μπάρες, πρόσφατα η υδροηλεκτρική μονάδα του χωριού μας, που τελικά απέκτησε την πολυπόθητη δανειοδότηση και άλλα. Ο κ. Αρώνης ανέπτυξε και την οικονομική

κατάσταση της Αδελφότητας, δηλ τον οικονομικό απολογισμό και προϋπολογισμό της Αδελφότητας, τονίζοντας ότι μόνο οι δραστηριότητες προβολής του χωριού μας, δηλ. τα έξοδα λειτουργίας του Μουσείου (ΔΕΗ κυρίως) και η εκτύπωση με τα ταχυδρομικά του περιοδικού στοιχίζουν ετησίως περί τα 7.500 ευρώ. Έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου λέγοντας ότι το υπόλοιπο ταμείου για την νέα χρήση είναι 4.485 € που δεν είναι αρκετό να καλύψει τα έξοδα μιας χρονιάς. Εξήγησε ότι η Αδελφότητα έχει ως μοναδικό έσοδο τις συνδρομές των μελών, τις τυχόν δωρεές και τις εισπράξεις από την πώληση βιβλίων ή άλλων αναμνηστικών του Μουσείου. Τόνισε την ουσιαστική αξία του Μουσείου, λέγοντας ότι δέχεται πάρα πολλούς επισκέπτες όλο το χρόνο και από όλα τα μέρη της Ελλάδας και όχι μόνο, τόσο από οργανωμένες εκδρομές, όσο και από μεμονωμένους επισκέπτες. Αυτό σημαίνει μεγάλη διαφήμιση και κίνηση στο Χωριό μας και θα ήταν κρίμα να αναγκαστεί να σταματήσει τη λειτουργία του και να ακυρωθεί αυτή η μεγάλη προσπάθεια που έγινε για την ανάδειξη και προβολή του χωριού μας.

Μετά το πέρας της ομιλίας του κ. Αρώνη, ζητήθηκε η έγκριση της Γενικής Συνελεύσεως, τόσο για τα πεπραγμένα, όσο και για τον απολογισμό και προϋπολογισμό του απερχόμενου Δ.Σ. ακολούθησε συζήτηση μεταξύ των μελών, τα οποία και εγκρίθηκαν ομόφωνα.

Ο κ. Αρμάνδος Κομπορόζος για το θέμα της ενίσχυσης των οικονομικών της Αδελφότητας πρότεινε την αύξηση της ετήσιας συνδρομής σε 25-30 ευρώ. Ο κ. Αρώνης απάντησε ότι αρκετοί είναι εκείνοι που ήδη προσφέρουν το ποσό αυτό αλλά έχει τον δισταγμό μιας αύξησης της συνδρομής, μέσα στην οικονομική κρίση που περνάμε, ίσως δυσκολέψει μερικούς συγχωριανούς μας.

Η κ. Κουτσούκη πρόσθεσε ότι ακόμη και η αύξηση αυτή θα βοηθούσε μεν αλλά δεν θα μπορούσε να λύσει το πρόβλημα γιατί τα ταμιακώς εντάξει μέλη μας κυμαίνονται στα 120-140. Άρα μία αύξηση των 5 € θα έδιδε συνολικά γύρω στα 500 €.

Ο κ. Αρώνης παρακάλεσε τους παρευρισκόμενους να προτείνουν εκδηλώσεις ή δραστηριότητες, οι οποίες όμως να μπορούν αποφέρουν κάποιο έσοδο στην Αδελφότητα και όχι να την επιβαρύνουν, όπως π.χ. σε προηγούμενες εκδηλώσεις που δεν συγκεντρώθηκε αρκετός κόσμος για να καλυφθεί ο προαπαιτούμενος αριθμός της ενοικιαζόμενης αίθουσας, με αποτέλεσμα η Αδελφότητα να πρέπει να καλύψει τη διαφορά και στην ουσία να μπει μέσα. Είμαστε ανοικτοί σε προτάσεις και παρακαλούμε όλους να βοηθήσετε σ' αυτό.

Ο κ. Σπύρος Κυρίτσης τόνισε το απαράδεκτο της τιμής ζώνης στην Ευρυτανία, που ποικίλει από χωριό σε χωριό με αποτέλεσμα να καθοριστεί για το κέντρο του Καρπενησίου στα 750 €, στο Μικρό Χωριό 950 €, στο Μεγάλο Χωριό 1000 € και στις Κορυσχάδες 1500 €. Τόνισε ότι αυτό θα φανεί σε όλους μας τώρα με την φορολογία ακινήτων και πρότεινε το νέο Δ.Σ. σε συνεργασία και με συλλόγους άλλων χωριών να προβεί σε κάποια μορφή έντονης διαμαρτυρίας και προσπάθειας αλλαγής του άνισου αυτού μέτρου.

Ο κ. Κλεομένης Κουτσούκης, ως προς τα οικονομικά, είπε ότι δυστυχώς οι κρουνοί του δημοσίου έχουν στερέψει, γιατί παλαιότερα όλο και καταφέραμε να εξασφαλίζουμε μια μικρή έστω χρηματοδότηση. Ίσως όλοι μας θα πρέπει να εντείνουμε το ενδιαφέρον μας και να προσπαθήσουμε να τονίσουμε όλους τους

συγχωριανούς την ουσιαστική αξία για το χωριό που δίνει η μεγάλη επισκεψιμότητα του Μουσείου αλλά και η προβολή του από το περιοδικό μας. Να προσπαθήσουν δηλαδή, παράλληλα με δωρεές προς άλλους φορείς, να ενισχύουν περισσότερο το έργο της Αδελφότητας ώστε να μην αναγκαστεί να ανακοπεί μια τέτοια προσπάθεια τόσο ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη και το μέλλον του χωριού.

Η πρόεδρος της Γ.Σ. κ. Αιμιλία Κουτσούκη συγχάρηκε τον Πρόεδρο και τα μέλη του απερχόμενου Δ.Σ. για την ανιδιοτελή προσφορά τους στο Χωριό, γιατί, όπως είπε, όλες οι δραστηριότητες της Αδελφότητας σκόπευαν και σκοπεύουν στην προβολή και την ανάπτυξη του χωριού. Συγχάρηκε ιδιαίτερα αλλά και ευχαρίστησε τον Πρόεδρο, κ. Γιάννη Αρώνη, τη γυναίκα του Πόλυ αλλά και την κόρη του Άρια, τόσο για τις πολλές ώρες που αφιερώνουν στην ξενάγηση των επισκεπτών του μουσείου μας, που καταφθάνουν από όλα τα μέρη της Ελλάδος και σε όλη τη διάρκεια του χρόνου, όσο και για τη φροντίδα του Μουσείου (καθαριότητα, περιποίηση εκθεμάτων κ.λπ.).

Η συνέλευση έκλεισε με τις αρχαιρεσίες και την εκλογή των μελών του νέου Διοικητικού Συμβουλίου και της Ελεγκτικής Επιτροπής. Το αποτέλεσμα των αρχαιρεσιών, με τη σειρά ψήφων που έλαβε κάθε υποψήφιος, έχει ως εξής: Για το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέχτηκαν οι: Γιάννης Αρώνης, Σοφία Κουτσούκη-Κούμπου, Χρήστος Μουτογιάννης, Σπύρος Κρίκος, Κώστας Κρίκος, Χαράλαμπος Φλώρος, Θανάσης Παπαθανασίου. Για την Ελεγκτική Επιτροπή εκλέχτηκαν οι: Αιμιλία Κουτσούκη, Θανάσης Κεράνης και Σπύρος Δερματάς.

Βάσει του καταστατικού της Αδελφότητας Μικροχωριτών, στο πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο των εκλεγμένων από τη Γενική Συνέλευση μελών, μετά από διαλογική συζήτηση και πρόταση του πρώτου σε αριθμό ψήφων κ. Γιάννη Αρώνη, αποφασίσθηκε ομόφωνα η κατανομή των αξιωμάτων ως εξής:

Πρόεδρος: Γιάννης Αρώνης

Αντιπρόεδρος: Σπύρος Κρίκος

Γενικός Γραμματέας: Σοφία Κουτσούκη-Κούμπου

Ταμίας: Χρήστος Μουτογιάννης

Ειδικός Γραμματέας: Κώστας Κρίκος

Σύμβουλοι: Μπάμπης Φλώρος και Θανάσης Παπαθανασίου

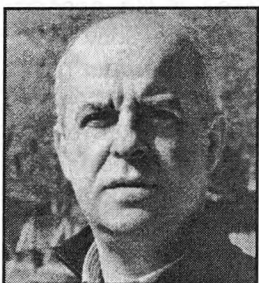

Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Μικροσού Χωριού

*Δείχνει την ιστορική διαδρομή
του χωριού και των ανθρώπων του.*

ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙΤΕ ΤΟ

Δημοτικές Εκλογές 2014

Με μεγάλη πλειοψηφία (60,54%) εκλέχτηκε από τον πρώτο γύρο των Δημοτικών Εκλογών ο νέος Δήμαρχος Καρπενησίου κ. Νίκος Σουλιώτης. Ο πολύ έμπειρος στα δημοτικά θέματα νέος Δήμαρχος εκλέγει 16 δημοτικούς συμβούλους εκ των οποίων 1^{ος} σε σειρά ψήφων είναι ο Μικροχωρίτικος καταγωγής κ. Κλεομένης Λάππας. Δημοτικοί Σύμβουλοι Ποταμιάς εκλέγονται οι κ.κ.: Δημήτριος Βονόρτας και Γιάννης Ίβρος από το Μεγάλο Χωριό.

Μετά την εκλογή του ο νέος δήμαρχος δήλωσε, μεταξύ άλλων: «Το αύριο θα μας βρει όλους μαζί ενωμένους για να πάμε το Δήμο μας ακόμη πιο ψηλά. Γιατί μαζί συνεχίζουμε!»

Κλεομένης Λάππας

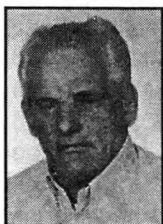

Δημήτριος Βονόρτας

Γιάννης Ίβρος

Τα Μικροχωρίτικα Γράμματα εύχονται στον νέο Δήμαρχο και σε όλα τα μέλη του νέου Δημοτικού Συμβουλίου καλή επιτυχία στο έργο τους για το καλό της περιοχής μας.

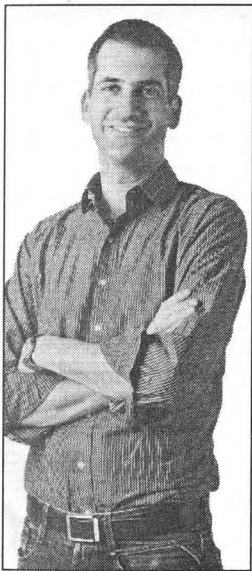
Στο Μικρό Χωριό στις δημοτικές εκλογές της 18^{ης} Μαΐου επανεκλέχτηκε ο συγχωριανός μας Βασίλης Μπούρας για την πενταετία 2014-2019.

Τα Μικροχωρίτικα Γράμματα εύχονται καλή ευόδωση στο έργο του και, όπως πάντα, ευχαρίστως θα φιλοξενούν στις στήλες τους οποιαδήποτε κοινοτική ανακοίνωση.

Δημοσιεύσεις στο περιοδικό μας

Τα Μικροχωρίτικα Γράμματα ευχαρίστως φιλοξενούν προσωπικές ιστορίες, σχόλια, ενθυμήσεις συμπατριωτών ή ανακοινώσεις – γνωστοποιήσεις τοπικών φορέων, αρκεί να αποστέλλονται έγκαιρα στη διεύθυνση του περιοδικού μας (μέχρι τέλος Οκτωβρίου για το τεύχος Δεκεμβρίου ή μέχρι τέλος Απριλίου για το τεύχος Ιουνίου).

Περιφερειακές Εκλογές 2014

Ο ευρυσταυρικός καταγωγής και π. Δήμαρχος Καρπενησίου, κ. **Κώστας Μπακογιάννης**, πέτυχε, όπως αναμενόταν, μια άνετη νίκη στις αυτοδιοικητικές εκλογές και είναι ο νέος Περιφερειάρχης Στερεάς Ελλάδας και Εύβοιας για την επόμενη πενταετία. Ο κ. Μπακογιάννης, με όλο τον δυναμισμό που τον διακρίνει οραματίζεται να κάνει την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος μία «περιφέρεια πρότυπο». Ως προς την Ευρυτανία, τόνισε ότι πρώτος στόχος του είναι η ολοκλήρωση του δρόμου Λαμία – Καρπενήσι – Αργίριο. Όπως είπε: «Είναι για μένα πρώτη προτεραιότητα. Θα είμαστε απaráδεκτοι αν δεν το καταφέρουμε». Αμέσως μετά την εκλογή του, στο εκλογικό του κέντρο στο Καρπενήσι συγκινημένος είπε: «...Θα μου επιτρέψετε μια προσωπική αναφορά αν και δεν το συνηθίζω. Θέλω να αφιερώσω την αποψινή νίκη στον πατέρα μου Πάυλο και αυτός θα ήθελα να είναι σήμερα εδώ μπροστά σας...»

Αντιπεριφερειάρχης Ευρυτανίας εκλέχθηκε ο κ. **Αριστείδης Τσιός**, π. Αντιδήμαρχος Καρπενησίου με περιφερειακούς συμβούλους την κ. **Αικατερίνη Καλαντζή** και τον κ. **Λάμπρο Τσιτσάνη** και τον κ. **Βασίλη Φακίτσα**.

Ο κ. Τσιός, μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων δήλωσε, μεταξύ άλλων: «Μαζί θα προχωρήσουμε μπροστά, θα ενώσουμε δυνάμεις πέρα και πάνω από κόμματα για το καλό της Ευρυτανίας... Η δικαίωση για εμάς θα έρθει το 2019, όταν θα έχουμε υλοποιήσει την πρότασή μας για την Ευρυτανία και θα έχουμε οικοδομήσει ένα διαφορετικό μέλλον για εμάς και τα παιδιά μας».

Εξάλλου ο περιφερειακός σύμβουλος, κ. Λάμπρος Τσιτσάνης, μας έστειλε το εξής μήνυμα: «...Οι εκλογές τελείωσαν. Ο αγώνας τώρα αρχίζει. Δεν περισσεύει κανείς. Ο αντίπαλος είναι τα προβλήματα και για την επίλυσή τους πρέπει να παλέψουμε όλοι μαζί πέρα και έξω από τα κόμματα, αφήνοντας στην άκρη το ΕΓΩ και προτάσσοντας το ΕΜΕΙΣ, για τη νανάπτυξη της Ευρυτανίας, για την ανάπτυξη της Στερεάς Ελλάδας».

Αικατερίνη
Καλαντζή

Λάμπρος
Τσιτσάνης

Βασίλης
Φακίτσας

Τα καθήκοντα των νεοεκλεγέντων αρχίζουν από την 1^η Σεπτεμβρίου και όπως δείχνουν είναι όλοι έτοιμοι να αρχίσουν εντατική δουλειά. Τα Μικροχωρικά Γράμματα τους συχαίρουν για την εκλογή τους και εύχονται καλή επιτυχία στο έργο τους.

Εθελοντές στο χωριό μας

Με χαρά πληροφορούμε ότι από τις 14 έως τις 24 Αυγούστου θα βρίσκονται στο χωριό μας εθελοντές, μέλη της Φυσιολατρικής Κίνησης «Βριλησσός», οι οποίοι θα καθαρίσουν και θα σηματοδοτήσουν μονοπάτια ενώ θα οργανώσουν και σεμινάρια ορειβασίας. Οι εθελοντές θα φιλοξενηθούν στο σχολείο του Νέου Μικρού Χωριού.

Είμαστε σίγουροι ότι οι Μικροχωρίτες θα τους καλοδεχτούν δείχνοντας τους την παραδοσιακή φιλοξενία του χωριού μας.

Τα Μικροχωρίτικα Γράμματα ευχαριστούν θερμά το Φυσιολατρικό Σύλλογο «Βριλησσός» για την πολύτιμη προσφορά τους.

Υδροηλεκτρική Μονάδα Μικρού Χωριού

Αμ έπος, αμ έργον! Στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού μας αναφερθήκαμε στην εικοσαετή εγκατάλειψη της λειτουργίας του Υδροηλεκτρικού Σταθμού του Μικρού Χωριού. Με ικανοποίηση πληροφορούμαστε ότι επιτέλους έγινε το πρώτο θετικό βήμα: Στις 25 Νοεμβρίου 2013 απέκτησε ο Δήμος μας την Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας για 25 χρόνια από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας.

Θα πρέπει να πούμε εδώ, ότι ο Πρόεδρος της Αδελφότητας, κ. Γιάννης Αρώνης, ενημέρωσε επανειλημμένα τον Δήμαρχο για την μακρόχρονη αυτή εκκρεμότητα, με τελευταία ενημέρωση κατά την Λαϊκή Συγκέντρωση του περασμένου καλοκαιριού, στην οποία μάλιστα έδειξε και το εγκαταλειμμένο κτίσμα του Υδροηλεκτρικού Σταθμού σε βιντεοταινία. Ο κ. Κώστας Μπακογιάννης αντιμετώπισε το θέμα με μεγάλο ενδιαφέρον και όπως φαίνεται έδρασε άμεσα και γρήγορα πέτυχε την πρώτη αναγκαία αδειοδότηση.

Όπως ξέρουμε, ο σταθμός αυτός είχε σχεδιασθεί το 1993 από την «Ευρυτανία Α.Ε.» και υλοποιήθηκε μέσω ενός ευρωπαϊκού προγράμματος με τη σημαντική για την εποχή χρηματοδότηση των 621.000 δρχ. ή 263.000 ευρώ. Έκτοτε παρέμενε ανενεργός και εγκαταλειμμένος.

Πρόκειται για μια μικρή ηλεκτρική μονάδα δυναμικότητας 150 KW, που μπορεί όμως να αποφέρει ετήσια έσοδα περί τα 40.000 ευρώ. Βέβαια, λόγω της φθοράς από την πολύχρονη απραξία, ο σταθμός αυτός θα χρειασθεί κάποιες βελτιωτικές

εργασίες, τόσο στον περιβάλλοντα χώρο, όσο, ίσως, και στη γεννήτρια, της οποίας η λειτουργία δεν δοκιμάστηκε ποτέ.

Ωστόσο, παρά την εξασφάλιση της άδειας παραγωγής ρεύματος, για τη λειτουργία του σταθμού εκκρεμούν ορισμένες λεπτομέρειες γραφειοκρατικού χαρακτήρα που κυριότερες την άδεια εγκατάστασης και την άδεια λειτουργίας. Ευχόμαστε να προχωρήσουν γρήγορα και επιτέλους να δούμε φως εκ του Μικροχωρίτικου φωτός!

Ρεπορτάζ και φωτογραφία: εφ. *Ευρυτανικά Νέα* 4/12/13

Πρέπει να μάθουμε να λέμε «ευχαριστώ»

Πρέπει να μάθουμε να λέμε 'ευχαριστώ'. Με αυτές τις λέξεις ο Δήμαρχος Καρπενησίου, κ. Κώστας Μπακογιάννης, έδωσε το νόημα της εκδήλωσης τιμής προς τους ανιδιοτελείς εργάτες της τοπικής κοινωνίας.

Στις 22 Δεκεμβρίου 2013, στο Συνεδριακό Κέντρο, ο Δήμος Καρπενησίου οργάνωσε μια σεμνή και γιορταστική τελετή για να βραβεύσει τους αριστούχους μαθητές του Λυκείου και των Γυμνασίων Καρπενησίου, αλλά και να τιμήσει δημότες, που προσφέρουν εθελοντικά τις υπηρεσίες τους σε διάφορους τομείς, όπως στο κοινωνικό παντοπωλείο, στο κοινωνικό φροντιστήριο, στο καταφύγιο ζώων κ.ά.

Από την περιοχή της Ποταμιάς τιμήθηκε ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Μικροχωριτών, κ. Γιάννης Αρώνης, «για την εθελοντική του δράση στις κοινωνικές δομές του Δήμου Καρπενησίου». Η Φιλαρμονική Ορχήστρα του Δήμου χάρισε στους παρευρισκόμενους μια χαρούμενη νότα με γνωστές χριστουγεννιάτικες μελωδίες.

Συγχαίρουμε τον Δήμο Καρπενησίου για την πρωτοβουλία του αυτή, που ασφαλώς ενθαρρύνει τον εθελοντισμό, που είναι όχι μόνο δείγμα πολιτισμού και αναγκαιότητας στον τόπο μας, αλλά και η μοναδική ανταμοιβή των εθελοντών συμπατριωτών μας για την κοινωνική τους προσφορά.

Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών

Με απόφαση του Υπουργού Υγείας κ. Άδωνη Γεωργιάδη, η Ευρυτανική καταγωγή Δρ. Φαρμακολογίας Όλγα Οικονόμου, μέχρι πρότινος Διευθύντρια του Σισμανόγλειου Νοσοκομείου, μετατέθηκε στη θέση της Διευθύντριας του Γενικού Νοσοκομείου Αθηνών «Γ. Γεννηματάς».

Ρεπορτάζ: εφ. *Ευρυτανικός Παλμός* 9/4/2014

Ονοματοδότηση δρόμων Καρπενησίου

Φόρο τιμής προς Ευρυτάνες που ξεχώρισαν με την προσφορά και το έργο τους ήλθε να απονεμίει ο Δήμος Καρπενησίου με την απόφασή του της 12^{ης} Μαρτίου 2014. Συγκεκριμένα, ο Δήμος Καρπενησίου αποφάσισε να ονομάσει 35 δρόμους του Καρπενησίου με ονόματα Ευρυτάνων Αγίων, Ιερέων, Βυζαντινών Αυτοκρατόρων, Παλαιών Δημάρχων, Ευεργετών, Λογίων κ.ά. Η νέα ονοματοδότηση έχει ως εξής:

Περιοχή Αγίου Γεωργίου

- Οδός **Δημητρίου Χαντζάκη**
(Δήμαρχος Καρπενησίου)
- Οδός **Ευθυμίου Χινόπουρου**
(Δήμαρχος Καρπενησίου)
- Οδός **Αθανασίου Χαντζόπουλου**
(Δήμαρχος Καρπενησίου)
- Οδός **Γιάννη Αθ. Βράχα**
(Διδάσκαλος και Λογοτέχνης)
- Οδός **Σπύρου Μελετζή**
(Φωτ/φος της Εθν. Αντίστασης)
- Οδός **Δώρα Άνθη** (Νικόλαος Ζωγραφόπουλος – ποιητής)
- Οδός **Σέργιου Μακραιού** (Διδάσκαλος και Σχολάρχης της Μεγάλης του Γένους Σχολής)
- Οδός **Δημητρίου Χατζηπολυζώη**
(Διδάσκαλος του Γένους)
- Οδός **Αθανασίου Αναγνώστη**
(Βουλευτής-Εισηγητής του α' προϋπολογισμού της προεπαναστατικής Βουλής)
- Οδός **Σπύρου Παπαδόπουλου**
(Ευεργέτης)
- Οδός **Γεωργίου Μητσόπουλου**
(Ευεργέτης)
- Οδός **Ρήγα Γκόλφη** (ποιητής)

Περιοχή Παλιάμπελα

- Οδός **Ζωής Α' Πορφυρογέννητης**
(Βυζαντινή αυτοκράτειρα)
- Οδός **Αυτοκράτειρας Θεοδώρας**
(Βυζαντινή αυτοκράτειρα)
- Οδός **Ρωμανού Μελωδού**
(Υμνογράφος)
- Οδός **Θεοδοσίου Α'** (Ρωμαίος αυτοκράτορας)
- Οδός **Ειρήνης Αθηναίας**
(Βυζαντινή αυτοκράτειρα)

- Οδός **Κωνσταντίνου Παλαιολόγου**
(Βυζαντινός αυτοκράτορας)
- Οδός **Αλεξίου Α' Κομνηνού**
(Βυζαντινός αυτοκράτορας)
- Οδός **Μεγάλου Κωνσταντίνου**
(Ρωμαίος αυτοκράτορας)
- Οδός **Πατριάρχου Φωτίου Α'**
(Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως)
- Οδός **Λέοντος Στ' Σοφού**
(Βυζαντινός αυτοκράτορας)
- Οδός **Νικηφόρου Φωκά**
(Βυζαντινός αυτοκράτορας)
- Οδός **Ιουστινιανού Α'** του Μέγα
(Βυζαντινός αυτοκράτορας)
- Οδός **Σοφίας Αυγουστάς**
(Βυζαντινή αυτοκράτειρα)

Περιοχή Πειραιϊκής-Πατραϊκής Και Αγίων Ευρυτάνων

- Οδός **Ιερομονάχου Διονυσίου εκ Φουρνάς** (Ιερομόναχος)
- Οδός **Αγίου Γερασίμου Μεγαλοχωρίτου**
(Οσιομάρτυρας)
- Οδός **Αγίου Κυπριανού εκ Κλειστού** (Ευρυτάνας Άγιος)
- Οδός **Αγίου Δαμιανού Αγράφων** (Ευρυτάνας Άγιος)
- Οδός **Αγίου Ακακίου Αγράφων**
(Ευρυτάνας Άγιος)
- Οδός **Αγίου Ανδρέα Ερημίτου**
(Ευρυτάνας Άγιος)
- Οδός **Αγίου Μιχαήλ εκ Γρανίτσας** (Ευρυτάνας Άγιος)
- Οδός **Αγίου Ρωμανού Ασπρούργου** (Ευρυτάνας Άγιος)
- Οδός **Δοσιθέου Επισκόπου Λιντζάς και Αγράφων** (Ευρυτάνας Επίσκοπος)
- Οδός **Αγίου Ιωάννου Βραχωρίτου**
(Ευρυτάνας Άγιος: Νεομάρτυρας)

Ρεπορτάζ: εφ. *Ευρυτανικά Νέα*, 12-3-2014

Αθλητικός Όμιλος Ποταμιάς

Ο Αθλητικός Όμιλος Ποταμιάς ευχαριστεί θερμά τους υποστηρικτές (μέλη) της ομάδας, που με τη συνδρομή τους βοήθησαν στην κάλυψη των αναγκών της αγωνιστικής περιόδου 2013-14. Το Δ.Σ. ευχαριστεί διπλά όλους τους φίλους της ομάδας για την αφιλοκερδή προσφορά τους στην διεξαγωγή των εκδηλώσεων και των λαχειοφόρων.

Ευχόμαστε καλό καλοκαίρι με υγεία και πρόοδο σε όλους. Ανανεώνουμε το ραντεβού μας για τη νέα χρονιά στους αγωνιστικούς χώρους με μεγαλύτερη όρεξη ανεβάζοντας τον ανταγωνιστικό πήχη ακόμη ψηλότερα.

Λίγο Γέλιο

✓ Πιστωτικές κάρτες

Έναν έξυπνο τρόπο βρήκε ένας Θεσσαλονικιός για να αντιμετωπίσει την παράνοια των τραπεζών να πλασάρουν με το έτσι θέλω τις πιστωτικές κάρτες τους:

Ένας μανάβης έλαβε μια μέρα ταχυδρομικά μια πιστωτική κάρτα από την τράπεζα, στην οποία είχε λογαριασμό. Ιδεολόγος εναντίον των πιστωτικών καρτών, τηλεφωνεί αμέσως, εκνευρισμένος, στον διευθυντή της τράπεζας και του λέει: «Σας ζήτησα εγώ κάρτα, γιατί μου τη στείλατε χωρίς να με ρωτήσετε;»

- Εντάξει κύριε, δεν είναι υποχρεωτικό να την κρατήσετε. Αν δεν τη θέλετε ελάτε να την ακυρώσουμε, γιατί αλλιώς θα χρεώνεστε με ετήσια συνδρομή, απαντά ο διευθυντής.

Πράγματι, την άλλη μέρα ο μανάβης πάει στην τράπεζα, αλλά όχι μόνος. Είχε μαζί του και ένα μεγάλο τσουβάλι πατάτες! Μπαίνει μέσα, ακυρώνει την κάρτα και μετά πάει στον διευθυντή, αφήνει τις πατάτες στο γραφείο και του λέει:

- Δεν είναι υποχρεωτικό να τις κρατήσετε. Αν δεν τις θέλετε όμως, φέρτε τις πίσω στο μανάβικο, αλλιώς θα πρέπει να τις πληρώσετε!

✓ Η Διαδικασία

Δυο τύποι ψαρεύουν στην προκουμαία. Ο ένας δεν πιάνει τίποτα. Ο άλλος πιάνει και από ένα ψάρι, όμως το βγάζει από το αγκίστρι και το ρίχνει πίσω στη θάλασσα.

- Ρε φίλε, γιατί πετάς τα ψάρια που πιάνεις στη θάλασσα και δεν τα κρατάς να τα φας;

- Γιατί εγώ φίλε, πάω στις ταβέρνες και τρώω καλοσερβιρισμένα ωραία ψάρια. Ψαρεύω για το κέφι μου. Στο ψάρεμα μ' αρέσει η διαδικασία.

- Τότε, δώσα σε μένα, που είμαι φτωχός και έχω και επτά παιδιά να θρέψω.

- Καλά, αφού είσαι φτωχός, γιατί έκανες τόσα παιδιά;

- Δεν το 'θελα, ρε φίλε, αλλά να, μ' άρεσε η διαδικασία!

Μικροχωρίτικο Λεξιλόγιο

Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος

Του Χαράλαμπου Κ. Φλώρου

Δ	
Διαφέντ	Διασκέδαση
Δημοσιά	Αυτοκινητόδρομος
Διαούρτ	Γιαούρτι
Διάσελο	Σημείο που ενώνει δύο βουνοκορφές
Δραγασιά	Σημείο – παρατηρητήριο του αγροφύλακα
Δουκίθκα	Θυμήθηκα – αντιλήθηκα
Δικριάνι	Εργαλείο (δίχαλο) για το ανασήκωμα χόρτου ή σιταριού
Ζ	
Ζαγάρι	Κυνηγόσκυλο
Ζαλίγκα	Φορτίο ανθρώπου
Ζαπ	(Δεν μπορώ να το κάμω ζαπ) Δεν μπορώ να το κάνω καλά
Ζέχνει	Βρωμάει
Ζιβζέκης	Δύστροπος
Ζλαπ	Άγριο ζώο (ζουλάπι)
Ζούφιο	Σβηστό
Ζιούντραβο	Άτομο με πολλά προβλήματα, γέρικο, ανάπηρο
Ζγούβια	Κυρτό σκεπάρνι για εσωτερικό σκάψιμο
Ζγαντζία	Κακότεχνη κατασκευή
Ζάρκο	Ζώο με κοντό τρίχωμα
Ζγούμπα	Καμπούρα
Ζοριό	Σημείο στον υδρόμυλο που 'ρχιχαν το άλεσμα
Ζορλάει	Τρέχει – ρέει
Ζουνάγκι	Δύσβατο σημείο βράχου
Ζούπα	Σπρώξε
Ζούμπιρο	Ζωύφιο
Ζιουματούρα	Πρόχειρο φαγητό, ψωμί τριμμένο με λάδι και καυτό νερό
Ζώστρα	Ζώνη που συγκρατούσε το σαμάρι
Θ	
Θαμαίνομαι	Θαυμάζω
Θερστής	Ιούνιος, ο μήνας του θερισμού
Γ	
Γγκλες	Ζώνες που χρησίμευαν στο φόρτωμα των ζώων
Ιδιάζω	Το πέρασμα των κλωστών στον αργαλειό

Κ'	
Κακαράτζες	Κοπριές από γίδια
Καλοπίχερα	Εύκολα
Κανούτα – το	Ζώο με σταχτί χρώμα
Καμούτσα	Η μύτη των γουρουινιών
Καναβιά	Τριχιά από κánaβη
Κάργας	Ζόρικος
Κριτσιλιάγκος	Λαιμός
Καρκώθκα	Πνίγηκα
Καρούτα	Ζώο αχόρταγο
Κριτσιλιάγκος	Λαιμός
Καρκώθκα	Πνίγηκα
Καρούτα	Ζώο αχόρταγο
Κατκιά	Κατοικία
Κατσαπλιάς	Αγριάνθρωπος
Κακουσιότροπο	Δύστροπο
Κοιλμπάσι	Κοιλιά
Κιο	Και, αλλά, όμως
Κλαπατσιγκανα	Αντικείμενα
Κλιτσινάρια	Αδύναμα πόδια
Κόθρος	Γωνία ψωμιού ή πίτας
Κολοκούρισμα	Κούρεμα των προβάτων γύρω από την ουρά
Κοκόσιες	Καρύδια
Κοκοφρίνη ή κράστρα	Το πρώτο γάλα που παράγουν τα ζώα μετά την γέννα
Κοτάω	Τολμώ
Κότσαλο	Κοτσάνι καλαμποκιού
Κουκουμπέλες	Μανιτάρια
Κουμάσι	Χοιροστάσιο
Κουντράω	Κουτουλάω
Κούσιαλο	Γέρικο άτομο
Κουτέλι	Σκυλί που περιφέρεται άσκοπα
Κραμπουκούκι	Ψωμί καλαμποκίσιο
Κριματζαλιώμαι	Κρέμομαι επικίνδυνα
Κριτσιανάω	Ροκανίζω
Καταχωνιάζω	Κρύβω
Κεδρομπούμπουλα	Σπόροι του κέδρου
Κουρίτους	Σκαφίδα
Καμπρολάχανο	Κράμβη (κραμβολάχανο)
Κουτσμπέλι	Σκαμνί

Η συνέχεια στο επόμενο τεύχος

Πολιτιστικός Σύλλογος Νέας Βράχας

Ο δραστήριος Πολιτιστικός Σύλλογος Βράχας «Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος», ανάμεσα στις πολλές πετυχημένες καλοκαιρινές εκδηλώσεις που οργάνωσε, πραγματοποίησε και τα εγκαίνια του Πνευματικού Κέντρου Βράχας στις 11 Αυγούστου 2013.

Πρόκειται για το ανακαινισμένο πέτρινο σχολικό κτίριο, το οποίο, εκτός από την πανέμορφη αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων που διαθέτει, πρόκειται να στεγάσει και την βιβλιοθήκη του Χωριού. Η ολοκλήρωση του έργου οφείλεται στην εθελοντική δουλειά πολλών συγχωριανών και στις χορηγίες των κ.κ. Ηλία Ντζιώρα, Γεωργίου Μόγκου και Γιάννη Νάσιου.

Αποψη των εγκαινίων

Η πλακέτα και οι δωρητές του Π. Κ. Βράχας

Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια σε όλους του συντελεστές, που με το έργο τους έδωσαν ένα θαυμαστό παράδειγμα προς μίμηση. Γιατί, όπως πολύ εύστοχα ανέλυσε ο Πρόεδρος του Συλλόγου, καθηγητής Ηλίας Ντζιώρας, «ο εθελοντισμός είναι χορηγία και η χορηγία είναι ιδέα, αξία και θεσμός που προάγει την κοινωνία μας».

Εξίσου αξιέπαινη είναι η συντακτική επιτροπή της καλαισθητής και πολύ ενδιαφέρουσας εφημερίδας του Συλλόγου «Η Βράχα», που είναι μία από τις πιο αξιόλογες τοπικές εφημερίδες. Προάγει το ήθος και τον πολιτισμό, ζωντανεύει την ιστορία αλλά και με την προβολή σύγχρονων γεγονότων και προσώπων γράφει ιστορία, ως παρακαταθήκη της δική μας γενιάς προς τις επερχόμενες.

Πανευρυτανική Ένωση

Η Πανευρυτανική Ένωση πραγματοποίησε μια πολύ επιτυχημένη εκδήλωση, στην αίθουσα της Ε.Σ.Η.Ε.Α., στις 17 Δεκεμβρίου 2013, προς τιμήν του Μεγαλοχωρήτη Δημοσιογράφου και όχι μόνο, Δημητρίου Πουρνάρα, με την ευκαιρία της παρουσίασης του βιβλίου του Μιχάλη Σταφυλά, «Δημήτρης Πουρνάρας, ο Ανεξάρτητος και Ελεύθερος Δημοσιογράφος». Η εκδήλωση άνοιξε με τον μεστό περιεχόμενο χαιρετισμό του προέδρου της Πανευρυτανικής Ένωσης, Κώστα Παπαδόπουλου και της Μαρίας Αντωνιάδου, προέδρου της ΕΣΗΕΑ.

Ομιλητές της εκδήλωσης ήταν ο Παντελής Καψής, Υφυπουργός Δημόσιας Τη-

λεόρασης, ο Βασίλειος Κοραχάης, τ. Πρόεδρος της ΕΣΗΕΑ και ο ομότιμος Καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου, συγχωριανός μας Κλεομένης Κουτσούκης. Αποσπάσματα από έργα του Δημήτρη Πουρνάρα διάβασε η ηθοποιός Άννα Πολυτίμου-Παπακωνσταντίνου.

Ο συγγραφέας του βιβλίου, Μιχάλης Σταφυλάς, μεταξύ άλλων τόνισε ότι ο Δ. Πουρνάρας ήταν μεγάλος και πολυσύνθετος δημιουργός πολιτικών και κοινωνικών απόψεων. Έκρυβε μέσα του πάντοτε έναν επαναστάτη ενώ ταυτόχρονα πίστευε πως αν ο καθένας μας γίνει καλύτερος, τότε και η κοινωνία θα γίνει καλύτερη.

Η κόρη του αιμνήστου Δημήτρη Πουρνάρα, Ελένη Πουρνάρα-Καρκαζή, αφού ευχαρίστησε τους οργανωτές της εκδήλωσης, αναφέρθηκε στη συγκίνηση τη δική της και του αδελφού της με όλα όσα ακούστηκαν στην εκδήλωση, που ζωντάνεψαν χαρακτηριστικές στιγμές από τη ζωή και το έργο του αιμνήστου πατέρα τους.

Η εκδήλωση έκλεισε με την απονομή τιμητικής πλακέτας από τον Δήμαρχο Καρπενησίου, Κώστα Μπακογιάννη, και καρφίτσας με το σήμα της ΕΣΗΕΑ από την Πρόεδρο, Μαρία Αντωνιάδου, στα παιδιά του τιμώμενου, Νικόλαο Πουρνάρα και Ελένη Πουρνάρα-Καρκαζή,

Μετά το πέρας της τελετής οι παρευρισκόμενοι είχαν την ευκαιρία να ανταλλάξουν ευχές για τις επικείμενες γιορτές των Χριστουγέννων με κρασί, εύγεστους μεζέδες και γλυκά.

Απονομή τιμητικής πλακέτας από τον Δήμαρχο Καρπενησίου

Αναμνηστική φωτογραφία της εκδήλωσης

Εξάλλου, το Σάββατο 29 Μαρτίου, στην αίθουσα της Παλαιάς Βουλής, η Πανευρωπαϊκή Ένωση οργάνωσε με επιτυχία την βιβλιοπαρουσίαση των δύο τόμων των Πρακτικών του Συνεδρίου, Φουρνάς – Βράχα – Κλειτσός, με τίτλο: *Ιστορία και Πολιτισμός της Δημοτικής Ενότητας Φουρνά Ευρυτανίας*.

Ομιλητές ήταν ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Βελεστίνου κ.κ. Δαμασκηνός, η Διευθύντρια του Κέντρου Ερεύνες της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών

κ. Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη και ο Πάρεδρος του Συμβουλίου Επικρατείας κ. Παναγιώτης Κ. Τσούκας.

Ο ομιλητής κ. Π. Τσούκας

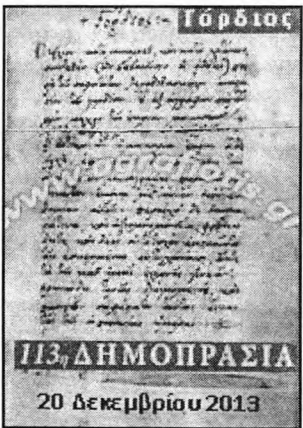
Απονομή Τιμητικών Διακρίσεων στον καθ. Η. Ντζιώρα και τον κ. Ι. Μάγκα

Η εκδήλωση έκλεισε με τιμητική διάκριση στον καθηγητή του Ε.Μ.Π. Ηλία Β. Ντζιώρα, ευεργέτη της Πανευρυτανικής Ένωσης, και στον κ. Ιωάννη Δ. Μάγκα, ηθικό και ουσιαστικό σύμβουλο της Πανευρυτανικής Ένωσης, από τον Πρόεδρο της Π.Ε. κ. Κ. Παπαδόπουλο.

Χειρόγραφος κώδικας του Αναστάσιου Γόρδιου

Όπως πληροφορούμαστε από την πάντα ενδιαφέρουσα ιστοσελίδα του κ. Χρήστου Κίτσιου, www.agrafiotis.gr, ένα πολύτιμο χειρόγραφο βιβλίο του Αναστάσιου Γόρδιου ξαναγύρισε στον τόπο του, στα Μεγάλα Βραγγιανά των Αγράφων, μετά από περιπλάνηση τριών ανών.

Ο μεγάλος λόγιος και ιεροδιδάσκαλος Αναστάσιος Γόρδιος (1654-1729), όπως είναι γνωστό, γεννήθηκε, έζησε και κοιμήθηκε στα Μεγάλα Βραγγιανά. Σπούδασε ιατρική στην Ιταλία, όπου έμαθε λατινικά αλλά και αρχαία ελληνικά. Αν και είχε προτάσεις από πανεπιστήμια της αλλοδαπής, εκείνος προτίμησε να γυρίσει στην πατρίδα του, όπου δίδασκε στο Αγιοπνευματικό Πανεπιστήμιο των Βραγιανών.

Έγραψε πολλά έργα όπως, *Συνοτομότατη Έκθεση Λογικής, Ρητορική Τέχνη, Λεξικόν της Καθομιλουμένης, Εγχειρίδια* (ορθογραφικά και συντακτικά), *Μεταφράσεις* στην απλή ελληνική του βίου των Αρχαίων Ελλήνων Φιλοσόφων κ.ά. Η περίοδος της τουρκοκρατίας στην οποία έζησε, δυνάμωσε την πίστη του για την αναγέννηση του ελληνικού έθνους και με το έργο του καλλιεργούσε στις καρδιές των υπόδουλων Ελλήνων την ιδέα της εθνικής απελευθέρωσης. Ως κληρικός ήταν ένθερμος ορθόδοξος και στηλίτευε τον παπισμό. Αυτό τον ώθησε στη συγγραφή του έργου του: **Βιβλίον κατά Μωάμεθ και κατά Λατίνων**, το οποίο κρατούσε καλά φυλαγμένο μέχρι το θάνατό του. Το χειρόγραφο αυτό κείμενο από 134 σελίδες βιβλιοδετήθηκε και κατέληξε στη συλλογή του εκδότη Κ. Χ. Σπανού, ο οποίος το έβγαλε σε δημοπρασία και αγοράστηκε τον περασμένο Δεκέμβριο από την ενορία Αγίου Γεωργίου Μεγάλων Βραγγιανών, έτσι ώστε το σπουδαίο αυτό κειμήλιο να εμπλουτίζει τον τόπο στον οποίο ανήκει.

Εταιρεία Ευρυτάνων Επιστημόνων

Μία πολύ επιτυχημένη εκδήλωση πραγματοποίησε η Εταιρεία Ευρυτάνων Επιστημόνων την Κυριακή, 9 Φεβρουαρίου 2014, στο ξενοδοχείο «Τιτάνια». Η εκδήλωση πλαισιώθηκε από την παρουσία πολλών επισήμων και από πλήθος Ευρυτάνων.

Η Εταιρεία Ευρυτάνων Επιστημόνων, ακολουθώντας την αξιόπαινη παράδοσή της, εφέτος επέλεξε να τιμήσει τους Ευρυτάνες καλλιτέχνες που ξεχώρισαν στη ζωγραφική και την γλυπτική με την απονομή Τιμητικών Διακρίσεων στους καλλιτέχνες: Ιωάννη Καστρίτση, Αθανάσιο Μπακογιώργο, Γεώργιο Νικολακόπουλο, Βασίλειο Παπασαΐικο και Ελευθέριο Θεοδώρου.

*Απονομή διάκρισης στον ζωγράφο Γ. Νικολακόπουλο από τον Περιφερειακό Σύμβουλο Α. Τσιτσάνη
Καθιστοί από αριστερά οι: Κ. Λιάπης, Φ. Κουλαρμάνης και Α. Αβράμπος*

Ο Πρόεδρος, κ. Φώτης Κουλαρμάνης, καλωσόρισε τους παρευρισκόμενους και αναφέρθηκε στους ευγενείς σκοπούς και στόχους της Εταιρείας, ενώ ο Αντιπρόεδρος, κ. Κωνσταντίνος Λιάπης παρουσίασε τους τιμώμενους αναπτύσσοντας το αξιόλογο έργο τους.

Όπως κάθε χρόνο, στην εκδήλωση κόπηκε η πρωτοχρονιάτικη πίτα και όλοι απόλαυσαν ένα ευχάριστο ευρυτανικό αντάμωμα με βασιλόπιτα, καφέ και βουτήματα.

Σύλλογος Καρπενησιωτών Αθήνας

Την Κυριακή, 16 Μαρτίου 2014, στο αμφιθέατρο του Δημαρχείου Χολαργού, ο Σύλλογος Καρπενησιωτών Αθήνας «Το Βελούχι» πραγματοποίησε μια καλόγουστη εκδήλωση, αλλιώςτική από άλλες, με πρωτοβουλία της αεικίνητης και πάντα δραστήριας προέδρου κ. Φωτεινής Καλατζή.

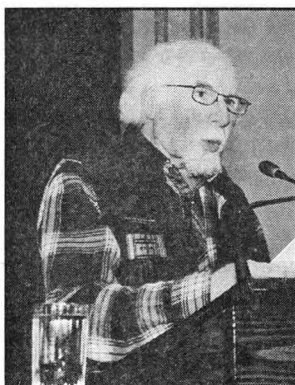
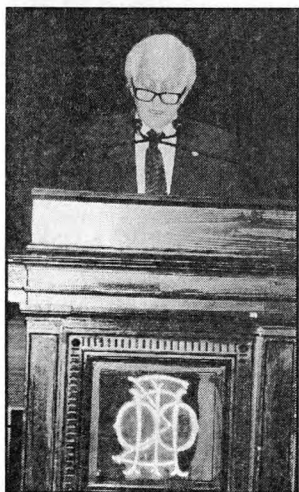
Με σκηνοθέτη τον γνωστό Ευρυτάνα επιτ. Γ. Διευθυντή του Υπουργείου Πολιτισμού και λογοτέχνη κ. Νίκο Ζυρογιαννίδη, παρουσιάσθηκε μια καλοστημένη παράσταση από γνωστές ηθοποιούς που απέδωσαν παραστατικότητα κείμενα και ποιήματα γνωστών λογοτεχνών, όπως του Ζ. Παπαντωνίου, του Σουρή κ.ά., που διακωμοδούσαν την Ελλάδα των Ελλήνων, η οποία, όσο κι αν περνούν τα χρόνια, δείχνει να είναι πάντα «μία από τα ίδια».

Η εκδήλωση πλαισιώθηκε και από λάτιν χορευτικά με ταλαντούχους του είδους χορευτές, ενώ έκλεισε με μικρή δεξίωση. Η καλοστημένη παράσταση χάρισε σε όσους μπόρεσαν να παρευρεθούν δύο ώρες απολαυστικής χαλάρωσης.

Φιλολογικός Σύλλογος Παρνασσός

Ο Φιλολογικός Σύλλογος 'Παρνασσός' διοργάνωσε έναν σεμνό εορτασμό για να τιμήσει την Εθνική Επέτειο της 25^{ης} Μαρτίου, στην αίθουσα τελετών του κεντρικού κτηρίου του, την Δευτέρα 24 Μαρτίου 2014.

Την εκδήλωση άνοιξε ο Πρόεδρος του Συλλόγου Νικόλαος Κατσαρός και ακολούθησε ο πανηγυρικός της ημέρας από τον συγχωριανό μας, Ομότ. Καθηγητή Κλεομένη Κουτσούκη, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: *Ευρωπαϊοί και Αμερικανοί Φιλέλληνες του 1821: Η περίπτωση του Γερμανού αναρχικού FrancisLieber*. Ποιήματα που έγραψαν Αμερικανοί και Ρώσοι φιλέλληνες ποιητές (Fitz-GreenHal-leck και Puskin) για την Ελληνική Επανάσταση απήγγειλε ο γνωστός ηθοποιός και σκηνοθέτης Τάσος Λέρτας.

Από αριστερά: Ο καθ. Κλεομένης Κουτσούκης, ο σκηνοθέτης Τάσος Λέρτας, ο Γεν. Γρ/τέας του Φ.Σ.Π. Αντώνης Βασιλάκης

Η καθ' όλα επιτυχημένη εκδήλωση έκλεισε με επετειακά τραγούδια από τη Χορωδία της τ. Εμπορικής Τραπέζης, υπό τη διεύθυνση του Σταύρου Μπερή και πια-νίστα την Κατερίνα Καραμπάτσα.

Αποψη της εκδήλωσης

Από τη Χορωδία της τ. Εμπορικής Τραπεζής

Το ποίημα του φιλέλληνα ποιητή Halleck για τον Μάρκο Μπότσαρη είναι πολύ μεγάλο. Εδώ περιοριζόμαστε μόνο σε 2-3 στίχους του:

Μεσάνυχτα, μες στου δάσους τις σκιές
ο Μπότσαρης παράταξε τους Σουλιώτες του,
αφοσιωμένους, χαλύβδινους σαν τις δοκιμασμένες τους λεπίδες,
ήρωες στην ψυχή και στο σώμα.
Εκεί είχαν σταθεί των Περσών οι χιλιάδες,
εκεί η ευτυχής γη είχε πει το αίμα τους
στις Πλαταιές μιαν αρχαία μέρα
Και τώρα εκεί έπνεε ο ίδιος στοιχειωμένος αέρας,
οι γιοι των προγόνων, εκείνων που νίκησαν εκεί,
με το χέρι έτοιμο να χτυπήσει και την ψυχή να τολμήσει,
τόσο γρήγορα, τόσο μακριά ... όπως εκείνοι.
Μια ώρα πέρασε - ο Τούρκος ζύπνησε
Το φωτεινό όνειρο ήταν δικό του επιτέλους
Ξύπνησε -για να ακούσει των φρουρών του την κραυγή:
«Στα όπλα! έρχονται! οι Έλληνες! οι Έλληνες!»
Ξύπνησε -για να πεθάνει μέσα στις φλόγες και τον καπνό,
μες στις φωνές, τα βογκητά, και τα χτυπήματα με το γιαταγάκι,
με τις θανατηφόρες βολές να πέφτουν πυκνές και γρήγορες,
σαν αστραπές από το σύννεφο στο βουνό,
και άκουσε, με φωνή σαν τρομπέτα δυνατή,
τον Μπότσαρη να ενθαρρύνει τον στρατό του:
«Χτυπάτε! - μέχρι να σβήσει κι ο τελευταίος οπλισμένος εχθρός
Χτυπάτε! - υπέρ βωμών και εστιών
Χτυπάτε! - για τους χορταριασμένους τάφους των προγόνων σας,
τον Θεό και την πατρίδα σας!»
Πάλεψαν - σαν γενναίοι άνδρες, πολύ ώρα και καλά
Σώριασαν σ' εκείνο το χώμα σφαγμένους μουσουλμάνους,
νίκησαν - αλλά ο Μπότσαρης έπεσε - αιμόφυρτος.
Οι λιγοστοί του σύντροφοι που σώθηκαν
είδαν το χαμόγελό του
όταν αντήχησαν δυνατές οι ζητωκραυγές τους,
και το κόκκινο πεδίο κερδήθηκε
Έπειτα είδαν στο θάνατο τα βλέφαρά του να κλείνουν,
ήρεμα, σαν για ανάπαυση μιας νύχτας,
όπως τα λουλούδια στο λιόγερμα.

Τιμή στην Έβη Τουλούπα

Η Ένωση Φίλων Ακροπόλεως, για να γιορτάσει την 25^η επέτειο από την ίδρυσή της, οργάνωσε μια εξαιρετική εκδήλωση στο αμφιθέατρο του καινούργιου Μουσείου της Ακροπόλεως, την Παρασκευή 28 Μαρτίου 2014. Η εκδήλωση ήταν αφιερωμένη στην επίτιμη Πρόεδρο της Ένωσης και επίτιμη Έφορο Αρχαιοτήτων, κ. Έβη Τουλούπα, σύζυγο του αείμνηστου Μεγαλοχωρήτη δικηγόρου και πολιτευτή Τάκη Τουλούπα.

Εύστοχος ο χαιρετισμός του Προέδρου της Ένωσης, ομ. Καθηγητή Γ.Η. Κριμπά, που σκιαγράφησε την τιμώμενη με τρεις λέξεις: *«Η πρώτη λέξη λέγεται εγώ, όμως στην Έβη δεν είναι το εγώ του εγωιστή αλλά το εγώ του εθελοντή... Η δεύτερη λέξη λέγεται εμείς, όμως στην Έβη δεν είναι το εμείς της σύγχυσης και της αοριστίας, αλλά το εμείς της συλλογικότητας, της φιλίας, της αλληλεγγύης ... Η τρίτη λέξη λέγεται μαζί, όμως στην Έβη δεν είναι το μαζί της άτακτης αγέλης, είναι το ίδιο το πατριωτικό και λατρευτικό μαζί, που δίνει στο εγώ και στο εμείς τον απέραντο τόπο και χρόνο, την ιστορία μας και το μέλλον μας...»*

Στην Ακρόπολη η Έβη Τουλούπα έχοντας αριστερά της τον Ανδρέα Γ. Παπανδρέου και τη Μελίνα Μερκούρη

Κύρια ομιλήτρια ήταν η Αντιπρόεδρος της Ένωσης Φίλων Ακροπόλεως, καθηγήτρια Φ. Μαλλούχου-Tufano, η οποία ανέπτυξε με πολύ γλαφυρό τρόπο την μακρόχρονη, αγωνιστική και πολύ καρποφόρα δραστηριότητα της κ. Τουλούπα στο χώρο της Αρχαιολογικής Έρευνας, των ανασκαφών, της οργάνωσης μουσειακού υλικού, της συντήρησης μνημείων και ...ουκ έστιν τέλος.

Η κ. Έβη Τουλούπα με την χαρακτηριστική ευγένειά της ευχαρίστησε τους συντελεστές της εκδήλωσης, τους παρευρισκόμενους συναδέλφους και φίλους και δέχτηκε, αντί τιμητικής πλακέτας, ένα κόσμημα με το σήμα της ελιάς σε ανάμνηση των άοκνων προσπαθειών της για να περισωθεί η γηραιά ελιά-σύμβολο στο λόφο της Ακρόπολης. Ακολούθησε πολύ ωραίο πρόγραμμα Μπαρόκ μουσικής με άρπα, βιολί και τσέλο και η εκδήλωση έκλεισε με δείπνο στο εστιατόριο του Μουσείου Ακροπόλεως με φόντο τον φωτισμένο και, παρά τα τραύματά του, πάντα μεγαλοπρεπή Παρθενώνα.

Κάστρο Κύθνου

Τα Μικροχωρίτικα Γράμματα, για να τιμήσουν την εξαιρετη επιστήμονα, την δραστήρια και επιτυχημένη Έφορο Αρχαιοτήτων, την ευπροσήγορη και αγαπητή Κυρία Έβη Τουλούπα, παραθέτουν μια από τις πολλές επιφυλλίδες της, που δημοσιεύθηκε στον τύπο το 1994:

Πήγαμε για μαλλί...

Τα συνέδρια, πέρα από τα γνωστά τους οφέλη και τη χαρά να συναντούμε συναδέλφους απ' όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό, μας δίνουν την ευκαιρία να γνωρίσουμε έναν τόπο. Έτσι φέτος (1994) βρέθηκα για πρώτη φορά με αρχαιολόγους στην Κύθνο. Ήταν Ιούνιος, ο ωραιότερος μήνας για να εξερευνήσεις ένα νησί, όταν οι ημέρες είναι μεγάλες και μπορείς να γυρίζεις έως αργά το βράδυ. Τον Ιούνιο οι Έλληνες δεν έχουν ακόμη αποφασίσει πού θα παραθερίσουν και από το εξωτερικό έρχονται μόνο όσοι δεν είναι απασχολημένοι στα πανεπιστήμια και στις δουλιές τους και τα ξενοδοχεία είναι φρεσκοβαμμένα.

Μετά την τελευταία ημέρα του συνεδρίου ανεβήκαμε όλοι στην αρχαία ακρόπολη της Κύθνου και χαρήκαμε το ηλιοβασίλεμα περιεργαζόμενοι τα ισχυρά τείχη. Την άλλη μέρα, οι πιο φανατικοί αποφασίσαμε να επισκεφθούμε και το μεσαιωνικό κάστρο. Η ανάβαση ήταν επίπονη, αλλά άξιζε. Στα ριζά του βουνού συναντήσαμε μια στάνη. Ο βοσκός άρμεγε εκείνη την ώρα τα κατσίκια του και στην κουβέντα επάνω είπε ότι θα τα κρατούσε στο μαντρί για να τα κουρέψει. Ήταν πολύ όμορφα ζώα, άλλα με πυρρόξανθο και άλλα με μαυρόασπρο πλούσιο τρίχωμα. Καθώς τα φωτογραφίζαμε, εκείνα μας κοιτάζαν και έπαιρναν πόζες, ακουμπώντας τα μπροστινά τους πόδια στον περίβολο ή το ένα στη ράχη του άλλου. Με εκείνα τα χαρακτηριστικά τους πηδηματάκια, τα μικρά μάς καταδιώσκειδαν.

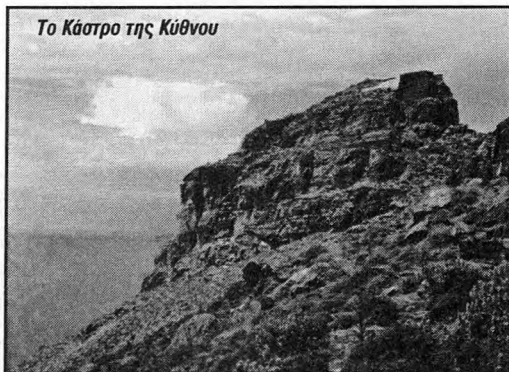
Συνεχίσαμε την ανάβαση και μείναμε στο κάστρο τριγυρίζοντας στα ερείπια των εκκλησιών και των σπιτιών και

στενίζοντας τη θάλασσα του Αιγαίου που δεν την χορταίναμε. Στην επιστροφή, ξαναπεράσαμε από τη στάνη και είδαμε πάλι τα όχι πια και τόσο ωραία κουρεμένα κατσίκια. Ο τσοπάνος είχε συγκεντρώσει ένα βουνό από αφράτο μαλλί, και φυσικά τον ρωτήσαμε τι θα το έκανε. «Αλλά το πετάζω», μας απάντησε. «Είναι δυνατόν;» αναφωνήσαμε. Έκπληκτοι ακούσαμε τις εξηγήσεις του... Κανείς δεν θέλει μαλλιά, κανείς δεν ασχολείται με την υφαντική, δεν υπάρχουν χέρια στο νησί, τα έτοιμα είναι πιο φθηνά... και τα γνωστά.

Έπειτα από αυτό το περιστατικό θυμήθηκα μια επίσκεψή μου στο Σούλι πριν από είκοσι χρόνια. Το μαλλί ήταν ευλογία για τις οικογένειες. Τα κορίτσια ύφαιναν τις προίκες τους και το τραγόμαλλο ήταν ό,τι καλύτερο για χαλιά, κουβέρτες, φανέλλες και κάλτσες. Είχα αγοράσει τότε ένα σάισμα πού το χαίρομαι ακόμη το χειμώνα στην εξοχή. Είναι αδιανόητο να πετάμε αυτό τον πλούτο. Ήθελα να ήξερα τι γίνεται στη Σκωτία ή στην Αυστραλία...

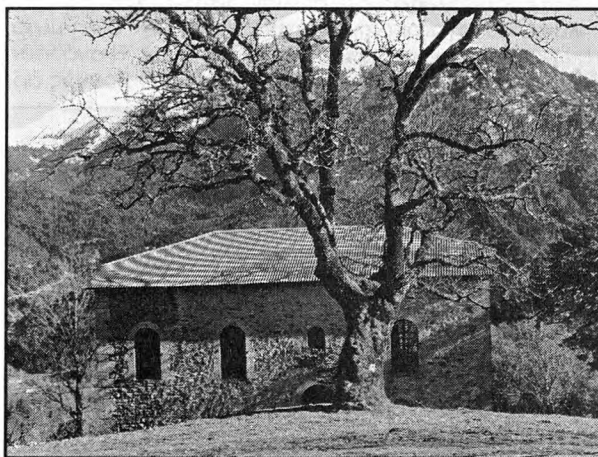
Έχω το ίδιο αίσθημα, όπως τότε που είδα στην Κρήτη μια σειρά από φορτηγά γεμάτα πορτοκάλια που οι οδηγοί τους πήγαιναν να τα παραδώσουν στη χωματερή. Αναρωτιέμαι αν οι νέοι άνθρωποι, που δεν γνώρισαν στερήσεις, νιώθουν την ίδια αγανάκτηση με μας μπροστά σε ένα τέτοιο θέμα. Εγώ αρνούμαι να δεχτώ οποιαδήποτε οικονομολογική εξήγηση πάνω σ' αυτό το θέμα.

Το Κάστρο της Κύθνου

Από το βιβλίο της Έβης Τουλούπα:
Περασμένα και όχι ξεχασμένα

Οι παλιοί θυμόμαστε ακόμα το πανηγύρι του Χωριού, που ως τα μέσα της δεκαετίας του '50, γινόταν τη μέρα τ' Αϊ-Γιαννιού, στις 29 Αυγούστου. Ωραίο πανηγύρι με 2-3 ζυγές χορού αλλά και... όπως το καλούσαμε μέρα, νηστήσιμο. Οι μελιτζάνες, οι γίγαντες στο φούρνο, το χταπόδι με μακαρόνια, γεμιστά, πίτες και πολλά άλλα είχαν την τιμητική τους για τους πανηγυριώτες που έφταναν από άλλα χωριά. Κανείς δεν έτρωγε και ακόμα και σήμερα δεν τρώει κρέας τη μέρα τ' Αϊ-Γιαννιού. Και αυτό όχι χωρίς λόγο: Κατά πως λένε οι παλιότεροι, τη μέρα τ' Αϊ-Γιαννιού, σ' ένα φτωχό συγχωριανό έλαχε ένα κομμάτι σκυλάκι. Νηστικός όπως ήταν, πού να θυμηθεί ότι ήταν μέρα νηστείας. Τόση ήταν η πείνα του που ούτε να ψηθεί δεν μπορούσε να περιμένει. Το 'φαγε λαιμαργα, σάθθηκε στο λαιμό του και τον έπνιξε! Σημείο δίχως άλλο του Αϊ-Γιάννη! Θάμα προς γνώση και συμμόρφωση! Μεγάλη μαθές η μέρα του αποκεφαλισμού του Αϊ-Γιάννη του Προδρόμου! Παρόμοιο είναι και το θάμα στον Αγραφιώτικο Αϊ-Γιάννη, που περιγράφει ο γνωστός λαογράφος Δημ. Λουκόπουλος στην εφημερίδα «Τριχωνίς» του 1933:

Ο Αϊ-Γιάννης του Μικρού Χωριού

Ενός θρύλου η θύμιση ήρθε να μου ταράξει τα ήσυχα του νου μου νερά. Αξίζει να σάς το πω:

Πήγαινα απ' τ' Αγραφιώτικο Παλιοκάτουνο στο Κεράσοβο της Ευρυτανίας το καλοκαίρι του 1923. Ήταν 29 τ' Αυγούστου, που γιορτάζει ο κόσμος στον Αϊ-Γιάννη του, και πέρασα απ' το παλιό αυτό μοναστήρι που ο Κατσαντώνης έπαιρνε ψωμί.

Δεξιά άκρη τ' Αγραφιώτη, σε μια βουνοπλαγιά ολοσκέπαστη απ' αγριόδεντρα χω-

μένο, το βρήκα να γιορτάζει το χρονιάτικο πανηγύρι του. Κόσμος και κοσμάκης απ' όλα τ' Αγραφοχώρια είν' εδώ συμμαζεμένος. Ήρθαν γυναίκες για να φέρουν τα τάματά τους και να ζώσουν τον Άγιο, ήρθαν κι άντρες για να γλεντήσουν, ήρθαν και πολλοί ν' αγοράσουν και να πουλήσουν, γιατί και παζάρι των γύρω χωριών είναι τούτο το πανηγύρι, μια φορά το χρόνο, τώρα στις 29 τ' Αυγούστου.

Και είναι παλιό, πολύ παλιό αυτό το πανηγύρι. Το βρήκε και τ' άφησε πίσω του τ' ατρόμητο παλικάρι ο Κατσαντώνης. Το είδαν κι όλοι οι άλλοι καπεταναίοι και κλέφτες όσοι πέρασαν απ' τ' Αγραφα στον καιρό της μαύρης σκλαβιάς.

Είδαν κι άκουσαν θαύματα και θαύματα τ' Αϊ-Γιάννη τ' Αγραφιώτη. Και τον προσκύνησαν μ' όλη τη ζέση της καρδιάς τους, μ' όλη την πίστη που στάθηκε ο πρόδρομος της ανάστασης του ελληνικού γένους.

Χρόνια και χρόνια πέρασαν από τότε κι όμως τα θάματα δε λησμονήθηκαν γιατί περνώντας από στόμα σε στόμα έφτασαν ως εμάς. Κι εγώ στο πέρασμά μου άκουσα να τα διηγούνται οι Αγραφιώτες σα να 'γιναν χτες. Ένα που μου φάνηκε πιο τρανό απ' τ'

άλλα το ρίχνω σήμερα στο χαρτί για να το μάθει ο κόσμος:

Πριν απ' το 1821 ήταν τότε, ακριβώς πότε ποιος μπορεί να πει; Εποχή που ο Καραϊσκάκης γύριζε στ' Άγραφα, παραμονή τ' Αϊ-Γιαννιού και του μεγάλου πανηγυριού. Μαζί με τα παλικάρια του έπιασαν κι αυτοί σαν τους άλλους το γιατάκι τους για να ξευυχτίσουν εκείνο το βράδυ. Είπαν το ένα, είπαν το άλλο η κουβέντα το 'φερε και για την αυριανή ξεροφαγία.

- Νηστεία, νηστεία! Άκουες απ' όλους. Το καλεί η μέρα.

Ένας τους δε θέλει ν' ακούσει από νηστεία.

- Όλα κι όλα, είπε. Παγγύρι με νηστεία δεν το καταλαβαίνω. Ενώ να τον αγιάσω τον Αϊ-Γιάννη με κρέας εγώ. Έχω τραγί, μα τι τραγί! Μια πιθαμή ξύγκι έχει στα νεφρά του. Θα το πελεκήσω ταχιά και όποιος θέλει από σάς ας μου κάμει συντροφιά στο ψητό!

Κοκκίνισε από θυμό ο Καραϊσκάκης από κει που τον άκουε. Δε βάσταξε άλλο.

- Αφέντη μ' Αϊ-Γιάννη μου, είπε, ή θα το κάμεις ή θα το κάμω εγώ το θάμα!

- Πλαγιάστε, σύντροφοί μου κι αύριο θα δούμε ποιος θα κάμει συντροφιά στο ψητό τουτουνού του θεοκατάρατου, είπε θυμωτικά.

Τον πήχαν όλοι. Ποιος ξέρει τι κακό έβλεπαν στον ύπνο τους για τ' αυριανό θάμα.

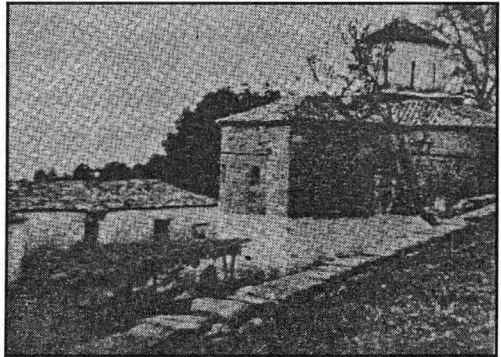
Θεέ μ' τι γινόταν ακόμα πριν χαράξει η αυγή και δώσει η μεγάλη του πανηγυριού η μέρα. Καμπάνες, σήμαντρα, φωνές κόσμου αντηχούν στα γύρω και κάτω μακριά στου Αγραφιώτη τη ρεματιά. Έφεξε καλά. Όλα λεν πως αρχίζει το πανηγύρι. Καλόγεροι, παπάδες, ψαλτάδες και καλανάρχοι διαβάζουν, ψέλνουν, καλαναρχούν στην εκκλησιά μέσα. Με πόση αυστηράδα προσώπου στέκεται στην εικόνα του ο αφέντης ο Αϊ-Γιάννης. Κρατεί με το ζερβί χέρι το κεφάλι και λέει: Ιδέτε τι παθαίνει όποιος έχει άδολη ψυχή σαν εμένα αλλά και τι μ' αυτό! «Μνήμα δικαίων μετ' εγκωμίων».

Η εκκλησία μέσα πήχτρα από κόσμο, γερόντοι, γυναίκες, παιδιά σταυροκοπιούνται, γονατίζουν, παρακαλούν τους Αγίους, κάτι λεν όλοι μέσα τους, άλλος για τον άρρωστο του, άλλος για τον ξενιτεμένο του, ίσως και κανένας για τον σκλαβωμένο του.

Αλλά κι απόξω στην εκκλησία, μήλο αν ρίξεις κάτω δεν θα πέσει, μυρμήγκι αυτού, όσος κόσμος δεν χωράει για να μπει μέσα. Σταυροκομήματα, μουρμουρίσματα, άλλα παρακάλια στον Αγιο εδώ.

Χρυσά γαϊτάνια λες και κρατούν στα χέρια τους οι γυναίκες ενώ έρχονται ολόγυρα στον τοίχο να τον περιζώνουν με τα κερένια ζώσματα που έφεραν απ' το χωριό τους. Μιλιά δεν ακούς απ' αυτές, ανασασμός από καμμανής στόμα δε βγαίνει. Τόσο είναι σεβαστικές, τόσο σοβαρές.

Μα να, σε λίγο έλαμψε κι ασήμι απ' άρματα στο πλήθος μέσα. Πρόβαλαν οι λερές οι φουστάνελες των κλεφτών. Οι Καραϊσκαίοι ειν' αυτοί. Μπρος ο καπετάνιος, ζωπίσω

*Το μοναστήρι του Αϊ-Γιάννη στ' Άγραφα
(πριν από το σεισμό του 1966)*

τα παλικάρια προχωρούν για να μπουν στην εκκλησιά κι ο κόσμος αναμερίζει, ανοίγει διάβα να περάσει η λεβεντιά και το καμάρι.

Σιμά να βγούνε τ' Άγια είναι στην εκκλησία μέσα. Κι όμως το καταραμένο παλικάρι μένει όξω τέτοια ώρα. Το 'βαλε ο Σατανάς να κάμει και καλά κείνο που βουλήθηκε για να γίνει το θάμα να πιστέψει ο κόσμος. Πήρε το τραγί, τ' ανασκέλωσε, το κρατεί απ' τα πόδια κι έβαλε το μαχαίρι στο σελάχι. Δύρεται το δύστυχο ζώο, κλαίει, μ' αυτός δεν ακούει από τέτοια. Ψάχνει στο ένα χάρισμα του σελαχιού, στ' άλλο, πουθενά να βρει μαχαίρι! Αντίς γι' αυτό έπιασε πιστόλα δίχως να το καταλάβει. Κάνει να την πάει στο λαιμό του τραγιού, δεν ένωσε κι αυτός καλά-καλά, γιατί το χέρι του δε μπορεί να το διευθύνει κει που θέλει. Η μούρη από το πιστόλι ακούμπησε στον αφαλό. Το σκάνταλο πυροβόλησε, η αβζότη πήρε φωτιά κι ένα μπουμ ξαφνικό ακούστηκε. Τον πήρε στην κοιλιά ο μπαλαρμάς κι έπεσε χάμω νεκρός. Πελάγωσε το αίμα γύρω του. Δεν είναι θάμα τρανό και μεγάλο! Ο τράγος σηκώθηκε και πάει να βοσκήσει.

- Τι είναι; Τι τρέχει; Μπας κι ήρθαν Τούρκοι; Ακούεται από παντού.

Κι από στόμα σε στόμα μαθεύτηκε το κακό χαμπέρι. Το πήγαν και στην εκκλησία μέσα. Τ' άκουσε κι ο Καραϊσκάκης, μα καρφί δεν του κάρηκε γιατί 'ήξερε αυτός. Όλοι τον κοιτάζουν, όμως στα μάτια, να ιδούν και να μαντέψουν τι έχει μες' το νου του και δεν ταράχτηκε, μα άδικα.

Όλος ο κόσμος ήταν μαζεμένος γύρω στο σκοτωμένο άμα η εκκλησία απόλυσε. Διαρωτούνται πώς πήρε το πιστόλι φωτιά, πώς ο άνθρωπος έπεσε νεκρός, πώς τούτο, πώς κείνο. Κανένας δε μπορεί να βρει την αιτία του άδικου χαμού του παλικαριού.

- Κάμετε το σταυρό σας, είπε ο Καραϊσκάκης, που κι αυτός ήρθε να τον ιδεί κι από κοντά σκοτωμένο το σύντροφό του. Πρόλαβε έκαμε ο Αφέντης Άϊ-Γιάννης το θάμα του! Δεν άφησε μένα για να το κάμω! 'Ηθελε να μου χαρίσει το βόλι που χρωστούσα σ' ένα σκυλί. Ακούς ο θεοκατάρατος να θέλει να φάει κρέας σήμερα. Νάτα τώρα. Καμαρώστε τον!

Με το στόμα ανοιχτό έμεινε όλος εκείνος ο κόσμος. Με μια φωνή δόξασαν τον Άϊ-Γιάννη τον Πρόδρομο.

Το θάμα διαλαλήθηκε κι ως σήμερα ακόμα διαλαλιέται στη μνήμη του, όταν οι Αγραφιώτες συμμαζεύονται για να τη γιορτάσουν.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ

Αν δεν έχετε ανανεώσει τη συνδρομή σας, θυμηθείτε ότι:
**Η ετήσια συνδρομή των μελών προς την Αδελφότητα
είναι η δική σας συμβολή
στην προσπάθεια ανάδειξης του χωριού μας**

Αποφεύγετε να στέλνετε χρήματα μέσα σε επιστολές. Για διευκόλυνση, η ταχυδρομική επιταγή πρέπει να γράφεται στο όνομα του μέλους του Δ.Σ., στο οποίο τη στέλνετε

Παροιμίες και γνωμικά των προλαππούδων μας

Στη ντοπιολαλιά της εποχής

Από τα «Λαογραφικά» του Στυλ. Βίου (1917)

- Απού σγανό πουτάμ' να σκιάϊσι ¹.
- Αφέντ' Άι-Γιώργημ' βόθηθαμι – Κούνα κι συ του χέρ σ'.
- Άσκιπτους ου νους διπλός ου κόπους.
- Άμα κάθισι μι γκαϊβό² ως ν' αυγή θα γκαϊβδίης.
- Άμα σφίγγ' η μύιγα του γουμάρ, του διαβαίν' του μπλαρ'.
- Απ' τν' τρίχα φκιάν' τριχιά.
- Δυο καρπούζια σι της μασκάλ' δε χουρούνι.
- Έφαϊς γλυκουμάρλα³ φάϊ κι τα πικρουμάρλα. Έφαϊς του μελ', πγιέ κι του ξύδ'.
- Η γναίκα κι του πουπόν' δε διαλέγουντι.
- Ηύρι κι φλεί, τύφλα κι αν παντριφτή.
- Θέλνι ν' ανθίσι τα βιά κι ου πάγους δεν της' αφήν'.
- Κατά μάνα κατά τάτα⁴, κατά γυιός κ' η θυγατέρα.
- Κάτσι καλοδρόμ' στου σκτι σ', νάης τα ρούχα κι την τμι σ'.
- Κάμς' πάθς' καρδιά μη σι πουνές'.
- Κάλλιου πέντι κι στου χερ', παρά δέκα κι καρτέρ'.
- Κάμι του καλό κι ρίξτου στου γιαλό.
- Κάθι χώρα κι ζαμάν, κάθι μαχαλάς κι ταξ'⁵.
- Κι απ της' μύιγα βγάν ξύγγ'.
- Κουντό σ' πεφτ' φόρις του, μακρύ κουλόσυριέ του.
- Λίγου δω, λίγου κει πιάν' πάτου του σακκί.
- Μαθμένα 'ν τα βνα απ τα χιόνα.
- Ξένα σκτιά⁶ βάνς, γλήγουρα τα βγάνς.
- Όπγιους στραβά φουρνίζ', στραβά καρβέλια βγάν'.
- Ότ' έσπρις, θα φτρώς'.
- Ου φεύτς κι ου κλέφτς τουν πρώτου χρόνου χέροντι.
- Ου αργαλιός θελ' ιβδουμήνταδγιό κι της' κόττας του φτιρό.
- Όπγιους πάει στου μύλου αλιυρώνιτι.
- Ου παθής είνι μαθής.
- Περσότιρις μύιγισ κάθουντι στου μελ' παρά στου ξύδ'.
- Του κακού του κηρί ως ν' αυγή κρατεί.
- Τι τα θέλς τα καλά χουρίς νάχς καρδιά;
- Του πουλύ του ταμάχ' χαλάει του στουμάχ'.
- Της' απύ του ξύδ' χαλάει της' αγγειότ'⁷.
- Της' άτριπα πριπούμενα κι της' γουμαριού η σέλλα.
- Φτνός στ' αλεύρ κι ακριβός στ' στάχτ.
- Χρήμα στου πουγγί, ψάρια στου ηνί.
- Όσπινα γέν της' άρκουδ' η όριξι, βγαιν' της' φτουχού η ψχή.
- Η προίκα ρεβωνίζ' κούτσρα κι παντρεύ' κουσμπέλια.
- Της καλλιβών' τουν ψύλλου.

- Η Γάτα απ δε φταν' τα ψάρια αρμυρά τα λέει.
- Ου μσαφίρς κι του ψαρ' ως της' τρεις μέρις, κουντά βρουμάει.
- Ου άνθρουπους είνι γλυκύς σαν του μελ' κι βαρύς σαν της' αλάτ'.
- Τα ξένα παίινιψ τα κι μην τα περπατάς.
- Ου Ουβριός⁸ φουβήθηκι τουν Καρπενσιώτ' τουν έμπουρου. (Διότι, ως λέγουσι, ήλθεν εις Καρπενήσιον Εβραίος της ίνα ανοίξη κατάστημα. Ιδών της της Καρπενησιώτας εμπόρους να αγοράζωσιν ωά και να έχωσι κρίκον, δι ου εδοκίμαζον το μέγεθος των ωών, περνώντες αυτά διά μέσου του κρίκου, ανεχώρησεν εσπευσμένως εκ Καρπενησίου, διότι της ουδέποτε είχε σκεφθει τοιαύτην έξυπνον μέθοδον).

1) να φοβάσαι, 2) στραβός, 3) γλυκά μαρούλια, 4) πατέρα, 5) έθιμο, 6) ενδύματα, 7) καζάνι, 8) Εβραίος

Λίγο Γέλιο

Επείγουσα ανάγκη

Ένας κύριος, εξαιρετικά αγχωμένος, στα πρόθυρα νευρικού κλονισμού, κατά σύσταση του γιατρού του, αποφασίζει να φύγει λίγες μέρες για να ξεκουραστεί. Για να ξεφύγει από όλους και από όλα δεν είπε σε κανέναν πού θα πήγαινε. Όμως, καλού-κακού, δίνει τον αριθμό του κινητού του στον κηπουρό του και του λέει: «Μόνο εσύ ξέρεις αυτόν τον αριθμό. Δεν θέλω όμως να μου τηλεφωνήσεις παρά μόνο αν είναι εξαιρετικά μεγάλη ανάγκη».

Μετά από δυο μέρες ο κηπουρός του τηλεφωνεί: «Αφεντικό, σε παίρνω να σου πω ότι έσπασε το ξύλο από το σπατί»

- Τρελός είσαι; Μου τηλεφωνείς γι' αυτό το ασήμαντο πράγμα; Ξέχασες τι είπαμε;

- Όχι αφεντικό, αλλά να, δεν έσπασε από το σκάψιμο, το έσπασε ο πυροσβέστης.

- Ο πυροσβέστης; Τι δουλειά είχε στο σπίτι ο πυροσβέστης;

- Να, ήλθε να σβήσει τη φωτιά.

- Τη φωτιά! Πώς έπιασε το σπίτι φωτιά;

- Από τα κεριά αφεντικό.

- Τα κεριά, ποια κεριά;

- Αυτά που ανάψαμε στο δωμάτιο που είχαμε τη μητέρα σου που πέθανε.

- Τι λες άνθρωπέ μου; Πέθανε η μάνα μου; Αυτή ήταν μια χαρά, τι έγινε;

- Δεν πέθανε κύριε, τη σκότωσε ο ταχυδρόμος.

- Ο ταχυδρόμος; Τι δουλειά είχε ο ταχυδρόμος με τη μάνα μου;

- Να, ο ταχυδρόμος ήταν στο κρεβάτι με τη γυναίκα σου. Τους είδε η μάνα σου και άρχισε να ουρλιάζει. Τότε, για να σταματήσει τις φωνές, ο ταχυδρόμος τη χτύπησε στο κεφάλι και αυτή πέθανε!

Η βροχή

Δυο γεωργοί συζητούν. Λέει ο ένας:

- Αυτή η βροχή είναι ευλογία Θεού. Η γη θα βγάλει ό,τι κρατά στα σπλάχνα της.

Κι ο άλλος έντρομος:

- Αμάν κάγκα, φίλε. Ξεχνάς ότι είμαι δυο φορές χήρος!;

Της Αγίας Μαρίνας

Στην εκκλησία του Αη-Γιώργη στο Χωριό μας, τιμητική θέση έχει και η εικόνα της Αγίας Μαρίας, που γιορτάζει στις 17 Ιουλίου. Κάθε χρόνο αυτή τη μέρα γίνεται λειτουργία και η μικρή εκκλησία, στην πλαγιά του Νοκολού, γεμίζει από κόσμο για να γιορτάσει την Αγία Μαρίνα τη θαυματουργή. Σ' Αυτήν αναφέρεται και το διήγημα που ακολουθεί, παρμένο από το βιβλίο του Γιώργου Στ. Αθανασιά: Κουτσοκέφαλα, Θρύλοι, Μύθοι και Μουραπάδες

Αλωνάρης μήνας... Τα τζιτζίκια, του καλοκαιριού οι άμισθοι μουσικάντες, πλάνταζαν στο τραγούδι, η πλάση απολάμβανε του ήλιου το πυροκόπι, το πράμα το λιανό χαίρονταν του βουνού τα διάσελα, τ' αμπάρια αγκάλιαζαν την καινούργια τη σοδειά κι οι θεριστάδες καλοκαρδίζονταν απ' του σιταριού τη χρυσαφένια λάμψη!

Ετούτος, όμως, άργησε. Λίγο τα πράματα, λίγο η μικροφραμελιά, περισσότερο η σέμπρα τον καθυστέρησαν τον άνθρωπο. Τον καθυστέρησαν κι είχε το σιτάρι, χωράφια ολόκληρα, στοίβες και θημωνιές, το αλώνι καθαρό και τα σακιά του άδεια!

Μολαταύτα, ήρθε η μέρα η τρανή κι έβαλε σειρά γι' αλώνι. Τάισε τα χοντρικά, άπλωσε τις χρυσιωμένες καλαμιές με τα μεστά τα στάχυα και...

Ο τσοπάνης, που ήταν απέναντι, είδε τις κινήσεις του αλωνιστή, 'ξέταξε τον καιρό, θυμήθηκε και της μέρας τη γιορτή και του χούγιαξε: «Μη βάν'ς γι' αλών'... Θα βρέξ' σήμερα...»!

- Σώπα, καημένε, π' θα βρέξ'... Ιδώ, μας έφα'ι του κάμα κι' συ μ' λες θα βρέξ'... Αλλάργα, π' νύχτουςις..., του απάντησε ο αλωνιστής!

- Ορέ ακ'σι μι τι σ' λέου... Θα βρέξ'... Είν' τ'ς Αγίας Μαρίας σήμερα κι θα βρέξ'.

- Ποιανής είπας είν';

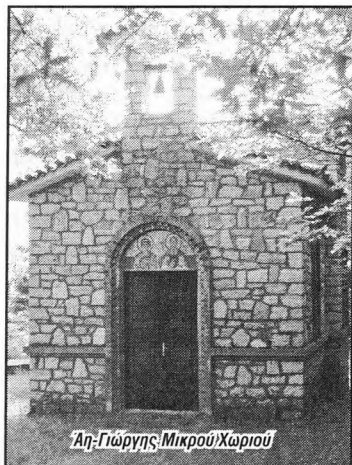
- Έχ' δέκα 'φτά ου Αλωνάρ'ς σήμερα κι είν' τ'ς Αγίας Μαρίας... Είν' τρανή γιορτή σήμερα...

- Σιγά... Ιδώ, δεν έβριξι προυχτές, π' γιορταζαν δώδεκα π' τσαράδες κι θα βρέξ' σήμερα... σήμερα, π' γιορτάζ' μια παλιουπ' τανάρα τ' κιαρατά...

Ο βοσκός, θεοσεβής καθώς φαίνεται, άκουγε και δεν πίστευε σ' αυτιά του. Σαν συνήρθε, πρόγκιξε το κοπάδι του και μιας κι ο ήλιος ανέβηκε τριχιές απάνω από τη ράχη, το πήγε για το στάλο, ο άλλος, όμως...

Ο άλλος, έκλεισε τ' αυτιά του στου βοσκού τις παραινήσεις, άπλωσε, όπως είπαμε, το σιτάρι, έδεσε τα μουλάρια κι άρχισε το αλώνισμα!

Δεν πέρασε ώρα πολύ και στις Καλάνες τις κορφές φάνηκε ένα συνεφάκι. Ήταν τόσο μικρό, που πολλοί το είδαν, αλλά κανένας δεν του 'δωσε σημασία. Ήταν μιας σταλίτσας πράμα δηλαδή. Ωστόσο, συν τω χρόνω, η σταλίτσα έγινε σταλιά και η σταλιά φουρτούνα! Ολόγυρα απ' τ' αλώνι μαύρισε ο τόπος, οι αστραπές συναγωνίζονταν η μια την άλλη, οι κεραυνοί έσκιαζαν την κοσμοπλασιά, τ' αλώνι πνίγηκε στη νεροποντή, τ' άχυρο το 'πνιξε η κατεβασιά κι απ' το σιτάρι δεν έμεινε ούτε σπόρος, μήτε κλωνί! Και μη φανταστείτε, πως το κακό ετούτο βάσταξε πολύ. Μονάχα λίγα λειπά της ώρας χρειάστηκαν, για να ξεπαστρευτεί τ' αλώνι, μιας χρονιάς ολάκερης ν' αφανιστεί η σοδειά κι η προκοπή και της Αγίας Μαρίας το μεγάλο θάμα να φανει!

Κομποροζαίοι του Μικρού Χωριού

Ρίζα και καταγωγή τους

Γράφει ο Κώστας Δήμου Μαραγιάννης

Ρίζα και καταγωγή των Κομποροζαίων είναι το πάντα ανταριασμένο και χλιοτραγουδισμένο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας και η δράση τους εκτείνονταν έως τα χωριά του Θέρμου του Ιστορικού Απόκουρου, της ιστορικότερης και ενδοξότερης Επαρχίας, η οποία με την Επαρχία του Καρπενησίου υπάγονταν κατά την Τουρκοκρατία στο σατζάκι των Τρικάλων.

Κατά το έτος 1878 έγινε στο Βασιλικό Πέραμα στην ειδική θέση Τσιακτάνη Αριά η ληστεία του Θανάση Τσιακτάνη από την ληστοσυμμορία του Κωνσταντέλου Παπατρέμπα από την Κυδωνιά Ναυκακτίας, Σπαθιά και Θανασούλα. Τους ληστές έφερε στο Βασιλικό Πέραμα ο Δημήτριος Γεωργίου Μαραγιάννης, γιατί οι Τσιαχταναίοι τους καταδίωκαν και δεν άφηναν τα ζώα τους να βοσκήσουν στην ιστορική ράχη της Καρδαρούς του Δρυμόνα και τα γιδοπρόβατά τους έρριχναν πέτρες και τους χαλούσαν το αυλάκι νερού του μύλου τους στην θέση Παληοκάμαρα (πρώτο Γεφύρι της Βασιλίσσας Αμαλίας, της οποίας τα θεμέλια υπάρχουν ακόμη και τα υποδεικνύουμε στις νέες γενιές και μελετητές της ιστορίας και της λαογραφίας). Με τους Τσιαχταναίους και με τα δικαστήρια δεν εύρισκαν άκρη οι Μαραγιανναίοι και αποφάσισαν να δικαιωθούν με τον τρόπο της ληστείας, μιας και είχαν σχέση με τους ληστές που προαναφέραμε. Να περάσεις νύχτα στην θέση Τσιακτάνη Αριά, ήταν δύσκολο από το δάσος από αριές, πλατάνια, αγριοκορομηλιές, κρانيές και άλλα δένδρα.

Το δρομολόγιο των ληστών ήταν, Δενδριάς – Αετόπετρας (Σαμπατίνας), Γέφυρα–Χάλασμα–Μάνδρας–Θέρμου, Ασφάκα, Μοναστήρι Αγίας Παρασκευής–Μάνδρας, Τρύπια Πέτρα, Παπούλια, Λάκα Μουτάφη, Παληολήμερο Κλεφτών, Κνούκλες, Πουρί, Τσιαχτάνη Αριά, Παληόσταλος. Το μονοπάτι αυτό υπήρχε μέχρι πρόσφατα και από αυτό μετά την ληστεία επέστρεψαν οι ληστές στην αφετηρία τους και πήγαν με την λεία τους στους Γοργιανάδες Ευρυτανίας.

Στην Ράχη Κάτω Σταυρός – Παπούλια, είχε τις στάνες του ο Δημήτριος Μαραγιάννης, αλλά κατά την επιστροφή τους οι ληστές τον εξήτησαν να του αφήσουν κάτι για αυτή την μεσολάβησή του, αλλά δεν τον βρήκαν. Οι ληστές τον Θανάση Τσιαχτάνη τον οδήγησαν στους Γοργιανάδες Ευρυτανίας και τον έκρυψαν σε ένα υπόγειο μιας παντρεμένης εκεί Τσιαχτανοπούλας, η οποία τους είπε ότι αυτός είναι αδελφός μου. Καλό μαρτίني σου φέραμε της είπαν, να τον προσέχεις. Δεν τον πειράζουμε.

Οι ληστές αυτοί ζητούσαν και πήραν από τον Τσιαχτάνη 7.000 γρόσια, 7 ζευγάρια τσαρούχια και 7 ζευγάρια πεσλιά. Αυτά τα πήγαν στους Γοργιανάδες οι Δημήτριος Πυρπυρής ή Κώστιας και ένας συγγενής του Ρεντζής από το Δρυμόνα (Μπερίκο) και από το δρόμο των Αραποκέφαλων της Αγίας Παρασκευής Λαμπίρης και όχι από το ληστοκρατούμενο δρόμο Κόκκινα Διάσελα, Χαλίκι, Καστανιά, Χάνι Μπαλτά, Γοργιανάδες. Τα χρήματα ο Τσιαχτάνης τα πήρε δανεικά από τον Κομποροζο του Μικρού Χωριού και έβαλε υποθήκη το μύλο του στο Βασιλικό Πέραμα του Δρυμόνα με νεροτριβιές και μαντάνια, δεν μπόρεσε να τα δώσει και ο Κομποροζος έβγαλε το μύλο των

Τσιαχαναίων στον πλειστηριασμό και τον πήρε ο Μπαμπάτσικος από το Δρυμόνα (Μπερίκο) Θέρμου, ο οποίος είχε και άλλο μύλο στη θέση Ταράτσες – Δρυμόνα.

Από τότε οι Τσιαχαναίοι μετώκησαν στην Αίγυπτο και την Ματζουρία και απασχολήθηκαν με το εμπόριο

Οι Κομποροζαίοι μετώκησαν αργότερα στο Αγρίνιο και στην πλατεία Καραπαναϊκών (28^{ης} Οκτωβρίου) και στο επιταγμένο υπόγειο τους, οι Γερμανοί κατά τις ένδεκα 11 Ιουλίου 1943, ετοίμασαν για το νεκροταφείο Αγρινίου τους 119 νεκρούς τους της μάχης της Μυρτιάς (Γουρίτσας), της 10^{ης} Ιουλίου 1943.

Στο Αγρίνιο κατά το 1960 γνώρισα την οικογένεια Ζορμπαλά από το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας, με αξιοπρέπεια και άλλα πολύ καλά προσόντα, αλλά και την άριστη οικογένεια Γαβρίλη από το Μεγάλο Χωριό – Ευρυτανίας.

Αυτά τα αποτελέσματα έχουν γενικώς οι γκρίνιες στην κοινωνία.

Όλα αυτά κατά ομολογίες του αείμνηστου Δικηγόρου και Εθνοσυμβούλου της ΠΕΕΑ Τάσιου Γ. Ακρίδα και της μάνας του Ευθυμίας θυγατέρας Κωνσταντίνου Τσιαχτάνη συζύγου Γεωργίου Ακρίδα, αρχόντισσας του Δρυμόνα, και τσιφλικούχου του αγρολειβαδιάς στις Κορομηλιές του Χαλικίου το οποίο είχε από αγορά της από τους Βουλπιωταίους από τη Βούληη – Ευρυτανίας.

Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας
Περιήγηση στο χώρο και στο χρόνο
Ένα βιβλίο για τον κάθε επισκέπτη
ή φίλο του Μικρού Χωριού

Πωλείται στο Μουσείο του Χωριού
Για την κάλυψη των εξόδων συντήρησής του

Το Μικρό Χωριό στο διάβα του χρόνου
Μια βιντεοταινία για τον κάθε Μικροχωρίτη, τον φίλο ή τον
επισκέπτη του Χωριού

Πωλείται στο Μουσείο του Χωριού

Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας του 1962

Άρθρο του φιλόλογου καθηγητή Ι. Σχινά στο περιοδικό Φυσιολάτρης, τ. 167. Σεπτ. 1962, που μάς έστειλε ο φίλος και δωρητής του Μουσείου του χωριού μας κ. Γιάννης Μάκκας:

Χάρis στις μελετημένες και καλωργανωμένες εκδρομές «Φυσιολάτρη» γνωρίσαμε πέρυσι το ξακουστό θέρετρο, το Μικρό Χωριό της Ευρυτανίας. Τέτοια καταπληκτική εντύπωση μας έκανε και τέτοια έλξη άσκησε επάνω μας, που εφέτος αποφασίσαμε να περάσουμε δέκα πέντε ημέρες του Ιούλη σ' αυτό και να απολαύσουμε τις ασύγκριτες ομορφιές του.

Έξεκινάς στις 6.30' το πρωί από την Αθήνα, από το σταθμό του ΚΤΕΛ Ευρυτανίας και στις 6 η ώρα το απόγευμα, έλπειτα από τρίωρη διακοπή στο Καρπενήσι, βρίσκεσαι στο Μικρό Χωριό. Έξοδα μεταβάσεως εν όλω 107 δρχ. Διατίθενται εκεί 150 περίπου κρεβάτια για παραθεριστάς, 14 στο τουριστικό ξενοδοχείο (δημιούργημα των εν Αμερική Μικροχωριτών) με 30 δρχ. το καθένα και τα υπόλοιπα σε φιλόξενα σπίτια με 20 δρχ.

Φαγητό εξαίρετο σε ποιότητα και ποικιλία με τιμές φτηνές, τιμές συνηθισμένου εστιατορίου των Αθηνών, στο εστιατόριο του ξενοδοχείου, που διευθύνει ο εξυπηρετικότατος κ. Βάγιας Πλάκας.

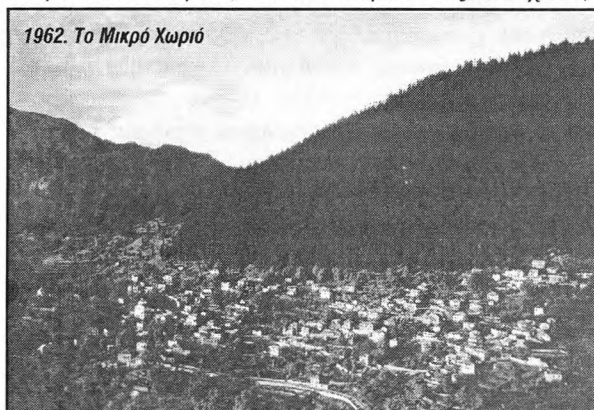
Ως και πέστροφες έχεις στη διάθεσή σου, όταν θελήσεις. Εγκαθίστασαι λοιπόν και αρχίζεις να απολαμβάνεις τον μαγευτικό αυτόν παράδεισο.

Το Μικρό Χωριό (κάτοικοι 340), που κήκε και ξανακλήκε στην κατοχή από τους κατακτητές, είναι χτισμένο σε μικρό πλάτωμα μιας πλαγιάς των ανατολικών αντερεισμάτων του βουνού Χελιδόνα (κορυφή του συγκροτήματος του Τυμφρηστού) σε υψόμετρο

850 μέτρων. Από τα τελευταία δυτικά σπίτια του χωριού αρχίζει να ανεβαίνει προς τις κορυγές της Χελιδόνας πυκνότατο δάσος ελάτων. Υψώνεται τόσο απότομα το βουνό, ώστε το δάσος σου δίνει την εντύπωση, ότι κρέμεται πάνω από το χωριό. Δεξιά και αριστερά άλλα πάλι βουναλάκια το ίδιο κατάφυτα από έλατα.

Αλλά και μέσα στο χωριό θριαμβεύει το πράσινο. Κήποι και περιβόλια κατάφυτοι από καλαμπόκια, κηπουρικά, κληματαριές και παντός είδους καρποφόρα δέντρα. Πράσινο – πράσινο παντού, σε όλες τις αποχρώσεις, σε όλους τους τόνους, που ξεκουράζει το μάτι, γαληνεύει την ψυχή και δε χορταίνεις να το βλέπεις. Είναι τέτοιο το όργιο του, που αγωνίζεσαι να ιδείς το χρώμα ακάλυπτης γης και δεν το καταφέρνεις εύκολα. Και νερά, νερά παντού. Κυλούν γάργαρα και κρύα στους δρόμους, στα στενά, στα πλατώματα, μέσα στα πόδια σου. Και μέσα σ' αυτόν τον καταπράσινο παράδεισο κάπως παράταιρα φαντάζουν σκορπισμένα τα λευκά σπιτάκια του χωριού.

Η θέα είναι μαγευτική. Δεξιά προς την ανατολή, ορθώνεται απότομα το άγριο και απόκρημνο βουνό της Καλλιακούδας, ντυμένο με πυκνά ελατοδάση, μέσα από τα οποία

ξεπετιέται προς τα ύψη κατάγυμνη η κορυφή του, αιώνια κατοικία του χιονιού. Εμπρός και τριακόσια μέτρα κάτω από τα πόδια σου απλώνεται προς τα Β.Α. σε έκταση 15 χιλιομέτρων η καταπράσινη κοιλάδα του Καρπενησιώτη (παραπόταμου του Μέγδοβα), πλαισιωμένη σε όλο της το μήκος από μικρά ελατοσκεπάστα απαλά και γραφικά βουναλάκια, ενώ προς βορράν στο βάθος τη φράζει επιβλητικό με τον όγκο του το Βελούχι, λούζοντας με τη δροσερή του αύρα το Καρπενήσι, που διακρίνεται ολοκάθαρα να αναπαύεται στους πρόποδες του. Τοπίο αξέχαστο, που η θέα του ευφραίνει την ψυχή, γεννάει ρεμβασμούς και ονειροπολήσεις γλυκές και κάνει τη φαντασία να φτερουγίζει σε κόσμους μαγικούς.

Δρόμοι καλοστρωμένοι και μονοπάτια γραφικά οδηγούν σε ερημικά εξωκλήσια, σε δροσερές πηγές και κεφαλάρια, σε αυχένες και μικροκορυφές όμορφες και στα δάση των ελάτων. Δάση και δάση. Η βασιλεία του έλατου. Φυτρώνει παντού και προχωρεί αλλού σε αραιούς σχηματισμούς και αλλού σε κατάπυκνες φάλαγγες πνίγοντας στο διάβα του κάθε άλλη βλάστηση. Και τι περήφανο δέντρο! Πάντοτε στητό κι' ολόρθο! Ποτέ πλαγιασμένο! Θα το βρεις και σε μέρη απίθανα. Σε κάθετους γκρεμούς, επάνω στο βράχο γαντζωμένο να τινάζει τη χαίτη του προς τα ανεμοδαρμένα ύψη. Το βλέπεις, το καμαρώνεις και λές: Να ο θρίαμβος της ζωής πάνω στην άψυχη ύλη!

Η διαμονή λοιπόν είναι εξαιρετικά ευχάριστη. Οι παραθεριστές συγκροτούν τις παρέες τους και χαίρονται τη φύση με όλο τους το είναι. Εξάλλου και οι εκδρομές είναι εύκολες στα γύρω χωριά (Μεγάλο Χωριό, Καρύτσα, Νόστιμο, Βουτύρου, Κορυσχάδες κ.ά.), ακόμη και στον Προυσό με το ιστορικό του μοναστήρι. Με το Καρπενήσι πάλι επικοινωνεί δυο φορές την ημέρα με λεωφορείο.

Αν λοιπόν αποφασίσει κανείς να στερηθεί λίγες, πολύ λίγες ανέσεις μιας πόλεως - (Υδραυλική εγκατάσταση με κρύο και εξαιρετικής ποιότητας νερό έχουν όλα τα σπίτια, ρεύμα της ΔΕΗ υπάρχει, η εφημερίδα η αθηναϊκή φτάνει αυθημερόν) - και αν θέλει να μείνει μακριά από το θόρυβο και την κοσμική κίνηση, αν θέλει πραγματικά να ξεκουραστεί και να αναζωογονηθεί κοντά στη μάνα γη, σε υπέροχο αλπικό φυσικό περιβάλλον, δεν έχει παρά να πάρει τη βαλίτσα του (ας μην ξεχάσει και μερικά χοντρά πουλόβερ) και να περάσει τις διακοπές του ή ένα τμήμα τους τουλάχιστον στο όμορφο Μικρό Χωριό. Θα του μείνουν αξέχαστες οι μέρες αυτές, μας έμειναν και σε μας οι δέκα πέντε ημέρες που περάσαμε εφέτος εκεί.

Ποίημα από το βιβλίο της Μαρίας Κεκέ,
Παραμύθια της μαμάς - Ποιήματα της κόρης:

Η εξοχή

Μακριά από την πόλη
και από την ταραχή,
εδώ ελάτε όλοι,
εδώ στην εξοχή.

Εδώ έχει ευτυχία,
εδώ έχει χαρά.
Έχει τα νερά τα κρύα
και τα χόρτα πράσινα, χλωρά.

Ζεϊμπέκικο

Ένας πανάρχαιος ελληνικός χορός

Το ζεϊμπέκικο ή ζεϊμπέκικος, είναι παραδοσιακός ελληνικός χορός με αρχαιοελληνικές ρίζες. Στην πραγματικότητα πρόκειται για κατεχογήν αρχαίο Ελληνικό - Θρακικό χορό που τον μετέφεραν στην Ασία οι αρχαίοι Αργείοι-Θράκες, όταν ίδρυσαν αποικία στις Τράλλεις της Μικράς Ασίας. Η Λέξη είναι σύνθετη και σύμφωνα με την επικρατέστερη θεωρία, προέρχεται από το Ζεί (Ζεύς) και το Μπέκ (μπέκος), που σημαίνει ψωμί, κατά τον Ηρόδοτο, δηλαδή τον αρχαίο λαό που κατά τους αρχαίους χρόνους υμνούσε το Δία και χορευόντας, προσευχόταν για γήινη γονιμότητα και ψωμί. Άλλη μία εκδοχή, είναι πως προέρχεται από τους ίδιους Έλληνες πρόσφυγες της Μικράς Ασίας, που ονομαζόταν και ζεϊμπέκοι ή αλλιώς ζεϊμπέκηδες.

Ο ζεϊμπέκικος ως αρχαίος ελληνικός χορός είναι κυρίως αντρικός γι αυτό και ορισμένες φορές αποκαλείται εξαιτίας των χορευτικών του κινήσεων από άνδρες, ως «χορός του αετού», διότι μιμούνται τον αετό, το ιερό πουλί του Δία. Ο ρυθμός ακολουθεί το βυζαντινό μέτρο που είναι στα 9/8. Ο χαρακτήρας του χορού, εκπέμπει συναισθήματα μοναξιάς, θλίψης, νοσταλγίας, ψυχικού βασανισμού και μελαγχολίας, ενώ ο χορευτής κοιτάζει αγέλαστος τη γη. Περισσότερα στο παρακάτω πολύ κατατοπιστικό άρθρο του γνωστού συγγραφέα Διονύση Χαριτόπουλου, που μας έστειλε ο συγχωριανός μας καθ. Σπύρος Κυρίτης:

Το ζεϊμπέκικο δύσκολα χορεύεται. Δεν έχει βήματα · είναι ιερατικός χορός με εσωτερική ένταση και νόημα που ο χορευτής οφείλει να το γνωρίζει και να το σέβεται. Είναι η σωματική έκφραση της ήττας. Η απελπισία της ζωής. Το ανεκπλήρωτο όνειρο. Είναι το «δεν τα βγάζω πέρα». Το κακό που βλέπεις να έρχεται. Το παράπονο των ψυχών που δεν προσαρμόστηκαν στην τάξη των άλλων.

Το ζεϊμπέκικο δεν χορεύεται ποτέ στην ψύχρα ει μη μόνον ως κούφια επίδειξη. Ο χορευτής πρέπει πρώτα «να γίνει», να φτιάξει κεφάλι με ποτά και όργανα, για να ανέβουν στην επιφάνεια αυτά που τον τρώνε. Η περιγραφή της προετοιμασίας είναι σαφής:

*Παίξε, Χρήστο, το μπουζούκι,
ρίξε μια γλυκιά πενιά,
σαν γεμίσω το κεφάλι,
γύρνα το στη ζεϊμπεκιά.
(Τσέτσης)*

Ο αληθινός άντρας δεν ντρέπεται να φανερώσει τον πόνο ή την αδυναμία του · αγνοεί τις κοινωνικές συμβάσεις και τον ρηχό καθωσπρεπισμό. Συμπάσχει με τον στίχο ο οποίος εκφράζει σε κάποιον βαθμό την προσωπική του περίπτωση, γι' αυτό επιλέγει το τραγούδι που θα χορέψει και αυτοσχεδιάζει σε πολύ μικρό χώρο ταπεινά και με αξιοπρέπεια. Δεν σαλπάρει ασύστολα δεξιά κι αριστερά · βρίσκεται σε κατάνυξη. Η πιο κατάλληλη στιγμή για να φέρει μια μαύρη βόλτα είναι η στιγμή της μουσικής γέφυρας, εκεί που και ο τραγουδιστής ανασαίνει.

Ο σωστός χορεύει άπαξ · δεν μονοπωλεί την πίστα. Το ζεϊμπέκικο είναι σαν το «Πάτερ Ημών». Τα είπες όλα με τη μία. Τα μεγάλα ζεϊμπέκικα είναι βαριά, θανατερά:

*Ίσως αύριο χτυπήσει πικραμένα
του θανάτου η καμπάνα και για μένα.
(Τσιτσάνης)*

*Τι πάθος ατελείωτο που είναι το δικό μου,
όλοι να θέλουν τη ζωή κι εγώ το θάνατό μου.
(Βαμβακάρης)*

Το ζεϊμπέκικο δεν σε κάνει μάγκα*· πρέπει να είσαι για να το χορέψεις. Οι τοιχλίμαγκες με το τζελ που πατάνε ομαδικά σταφύλια στην πίστα εκφράζουν ακριβώς το χάος που διευθετεί η εσωτερική ασυτηρότητα και το μέτρο του ζεϊμπέκικου.

Το ζεϊμπέκικο δεν χορεύεται σε οικογενειακές εξόδους ή γιορτές στο σπίτι· απάδει προς το πνεύμα. Πόσο μάλλον όταν υπάρχουν κουτσούβελα που κυκλοφορούν τριγύρω παντελώς αναισθητα. Είναι χορός μοναχικός. Όταν το μνήμα χάσκει στα πόδια σου, ο τόπος δεν σηκώνει άλλον. Είναι προσβολή να ενοχλήσει μια ξένη κι απρόσκλητη παρουσία. Γι' αυτό κάποιοι ανίδεοι αριστεροί διανοούμενοι ερμήνευσαν την επιβεβλημένη ερημία του χορού με τα δικά τους φοβικά σύνδρομα· αποκάλεσαν το ζεϊμπέκικο «εξουσιαστικό χορό», που περιέχει, δήθεν, μια «αόρατη απειλή». Είδαν, φαίνεται, κάποιον σκυλόμαγκα να χορεύει και τρώμαξαν. Όμως, και έναν κυριούλη αν ενοχλήσεις στο βαλσάκι του, κι αυτός θα αντιδράσει.

Το ζεϊμπέκικο δεν είναι γυναικείος χορός. Απαγορεύεται αυστηρώς σε γυναίκα να εκδηλώσει καημούς ενώπιον τρίτων· είναι προσβολή γι' αυτόν που τη συνοδεύει. Αν δεν είναι σε θέση να ανακουφίσει τον πόνο της, αυτό τον μειώνει ως άντρα και δεν μπορεί να το δεχτεί. Και στο μάτι δεν κολλάει. Μια γυναίκα δεν είναι μάγκας· είναι θηλυκό ή τίποτα. Κι ένας άντρας, πρώτα αρσενικό και μετά όλα τ' άλλα. Αυτό είναι το αρχέτυπο. Κι αν το εποικοδόμημα γέρνει καμιά φορά χαρωπά, η βάση μένει ακλόνητη. Εξαιρούνται οι γυναίκες μεγάλης ηλικίας που μπορεί να έχουν προσωπικά βάσανα: χηρεία ή πένθος για παιδιά. (Κι όμως είδα σπουδαιοί ζεϊμπέκικο από δύο γυναίκες· τη Λιλή Ζωγράφου, που αυτοσχεδίαζε έχοντας αγκαλιάσει τον εαυτό της από τους ώμους με τα χέρια χιαστί σαν αρχαία τραγωδός· και μια νεαρή πουτάνα σε ένα καταγώγιο των Τρικάλων, πιο αυτεξούσια απ' όλους τους αρσενικούς εκεί μέσα.)

Η μεγάλη ταραχή είναι οι χωρικοί. Σε πλατείες χωριών, με την ευκαιρία του τοπικού πανηγυριού ή άλλης γιορτής, κάτι καραμπουζουκλήδες ετεροδημότες χορεύουνε ζεϊμπέκικο στο χάμα· προφανώς για να δείξουνε στους συγχωριανούς τους πόσο μάγκες γίνανε στην πόλη. Οι άνθρωποι της υπαίθρου δεν έχουν μπει στο νόημα κι ούτε μπορούν να εννοήσουν. Τα δικά τους ζόρια είναι κυκλικά· έρχονται, περνάνε και ξαναέρχονται σαν τις εποχές του χρόνου. Δεν είναι όλη η ζωή ρημάδι. Γι' αυτό χορεύουν εξώστρεφα, κάνουν φούρλες, σηκώνουν το γόνατο ή όλο το πόδι, κοιτάνε τους γύρω αν τους προσέχουν, χαμογελάνε χορεύοντας. Μιλάνε με τον Θεό των βροχών και του ήλιου, όχι τον σκοτεινό Θεό του χαμόσπιτου και των καταγωγίων.

Δεν γίνεται καν λόγος για το τσίρκο που χορεύει επιδεικτικά, σηκώνει τραπέζια με τα δόντια και ισορροπεί ποτήρια στο κεφάλι του. Ή τη φρικώδη καρικατούρα ζεϊμπέκικου που παρουσιάζουν οι χορευτές στις παλιές ελληνικές ταινίες και προφάτως στα τηλεοπτικά οόου.

Το ζεϊμπέκικο είναι κλειστός χορός, με οδύνη και εσωτερικότητα. Δεν απευθύνεται στους άλλους. Ο χορευτής δεν επικοινωνεί με το περιβάλλον. Περιστρέφεται

γύρω από τον εαυτό του, τον οποίο τοποθετεί στο κέντρο του κόσμου. Για πάρτη του καίγεται, για πάρτη του πονάει και δεν επιζητεί οίκτο από τους γύρω. Τα ψαλίδια, τα τινάγματα, οι ισορροπίες στο ένα πόδι είναι για τα πανηγύρια. Το πολύ να χτυπήσει το δάπεδο με το χέρι «ν' ανοίξει η γη να μπει». Και, όσο χορεύει, τόσο μαυρίζει. Πότε μ' ανοιχτά τα μπράτσα μεταρσιώνεται σε αυτό που επιπίπτει κατά παντός υπεύθυνου για τα πάθη του και πότε σκύβει τσακισμένος σε ικεσία προς τη μοίρα και το θείο.

Τα παλαμάκια που χτυπάνε οι φίλοι ή οι γκόμενες καλύτερα να λείπουν. Ο πόνος του άλλου δεν αποθεώνεται. Το πιο σωστό είναι να περιμένουν τον χορευτή να τελειώσει και να τον κεράσουν. Να πιούνε στην υγεία του · δηλαδή να του γιάνει ο καημός που τον έκανε να χορεύει.

Ειπώθηκε πως το ζεϊμπέκικο σβήνει. Ο αρχαϊκός χορός της Θράκης που τον μετέφεραν οι ζεϊμπέκηδες στη Μικρά Ασία και τον επανέφεραν στην Ελλάδα οι πρόσφυγες του 1922 έχει ολοκληρώσει τον ιστορικό του κύκλο · δεν έχει θέση σε μια νέα κοινωνία με άλλα αιτήματα και άλλες προτεραιότητες. Μπορεί και να γίνει έτσι. Αν χαθούν η αδικία, ο έρωτας και ο πόνος · αν βρεθεί ένας άλλος τρόπος που οι άντρες θα μπορούν να εκφράζουν τα αισθήματά τους με τόση ομορφιά και ευγένεια, μπορεί να χαθεί και το ζεϊμπέκικο.

Όμως βλέπεις μερικές φορές κάτι παλικάρια να γεμίζουν την πίστα με ήθος και λεβεντιά που σε κάνουν να ελπίζεις όχι απλώς για τον συγκεκριμένο χορό, αλλά για τον κόσμο ολόκληρο.

* Ο μάγκας είναι άντρας σεμνός, καλοντυμένος και μοναχικός. Δεν είναι επιδεικτικό κουτσαβάκι και αλανιάρης. Όπως αναφέρεται και στο Μείζον Ελληνικό Λεξικό, «μάγκας: έξυπνος και με συμπεριφορά που ταιριάζει σε άντρα».

Το Περιοδικό μας έχει κόστος
Για να συνεχίσει να εκδίδεται χρειάζεται
τη συνδρομή σας.

Λόγω οικονομικής στενότητας
το Δ.Σ. της Αδελφότητας
είναι υποχρεωμένο να διακόψει
την αποστολή σε όσους
δεν εξοφλούν την ετήσια συνδρομή τους.

Ο Βοσκός και η Βοσκοπούλα

Γράφει η Λαμπρινή Τριχιά-Κάλλη
Πενσιλβάνια, Η.Π.Α., Σεπτέμβριος 2013

Το αφιερώνω στους γονείς μου, αλλά ιδιαιτέρως στον πατέρα μου, αείμνηστο Κωνσταντίνο Τριχιά, που φέτος συμπληρώνει τα τρία χρόνια από την ημέρα που έφυγε από κοντά μας (15-12-2010). Αιώνια του η μνήμη

Μέρος Β'

Το πρωινό μας ξεκίνημα άρχισε πρωί-πρωί με την δροσούλα, θαμπούλια ακόμη, πριν φέξει, με συντροφιά το μελωδικό κελάδισμα των πουλιών, το πρωινό αεράκι να μας ξυπνάει και τις μοσχοβολιές απ' τα αγριολούλουδα, που, γεμάτα δροσούλα και χάρη ετοιμάζονται ν' ανοίξουν τα βλέφαρά τους και να καλωσορίσουν την όμορφη ρόδινη 'αυγούλα', που δειλά-δειλά ξεπροβάλλει στέλνοντάς μας το δικό της καλωσόρισμα. Οι χρυσές της ηλιαχτίδες μάς χαϊδεύουν απαλά το πρόσωπό μας και παίζουν ανάμεσα στα πανύψηλα έλατα, φωτίζοντας απανταχού τα όμορφα 'λιβάδια', τις 'πλαγιές', τις 'ραχούλες' και τις 'πανύψηλες κορφές' των βουνών.

Η 'Καλιακούδα' μας, το όμορφο αυτό βουνό του τόπου μας, πάντα επιβλητική και μεγαλοπρεπέστατη, μάς καλωσορίζει με όλο το κάλλος που την διαπρέπει και την μεγαλοπρέπεια, δεσπόζοντας όλων των υπολοίπων βουνών που την περιβάλλουν, τα οποία υποκλίνονται με δέος και την τιμούν όπως της αρμόζει.

Πλησιάζουμε τον Άγιο Σώστη, προσκυνούμε την χάρη του, ανάβοντας το καντηλάκι του, απολαμβάνομε όλη τη θέα, απέναντι και τριγύρω της εκεί περιοχής, η οποία μάς εμπνέει δέος για την τόσο άγρια καλλονή της αλλά και ήρεμου τοπίου επίσης, για ψυχική και πνευματική αναγέννηση όλων εμάς... Ανηφορίζουμε προς τις 'λάκκες' αντίκρου του Αϊ-Σώστη και προχωράμε σε κοντινή απόσταση από τα βοσκοτόπια τους, ακούγοντας τα 'βελάσματα' του κοπαδιού τους και τον μελωδικό ήχο από τα 'τσουκάνια' τους και ακούμε τον 'τσοπάνη' μας να τα 'σαλαγάει',

Λαχανιασμένοι απ' την ανηφόρα, φθάνουμε στο манτρί τους. Σε λίγο αντικρύζουμε τον 'γίδοβοσκό' μας και το ζηλευτό του κοπάδι. Μάς καλημερίζει ευγενικά. Είμαστε προσεχτικοί για να μην 'σκιαχτούν' τα γίδια του και 'προγκίξουν', όταν βλέπουν ξένους, όπως μάς εξηγεί ο καλωσυνάτος βοσκός τους, ο οποίος τα σαλαγάει για την πρωινή τους βοσκή. Η 'βοσκοπούλα' μας μάς υποδέχεται στο φτωχικό της 'κονάκι' αλλά τόσο πλούσιο σε αισθήματα ζεστής φιλοξενίας.

Μάς στρώνει 'λατσούδες' μυρωδάτες για να αναπαυθούμε κοντά στο манτρί της και κοντά στην αυτοσχέδια 'φωτούλα' της, που έχει ανάψει για μάς. Μάς βράζει 'γίδινο' φρέσκο γάλα στο καταμαυρισμένο και 'καρβουνισμένο κακάβι' της, επάνω στην πύρινη 'πυροστιά'. Μάς το προσφέρει σε ξύλινες, χειροποίητες κούπες με πολύ αγάπη, ευγένεια και καλοσύνη. Την ευχαριστούμε θερμά και το απολαμβάνουμε. Είναι γευστικότερο. Κι ενώ εσείς θα απολαμβάνετε το ζεστό πρωινό σας, άνετα καθισμένοι επάνω στις λατσούδες σας, εγώ θ' αρχίσω να σάς ξεναγώ, απ' όσα θυμάμαι σ' αυτό το манτρί, στην Φτελιά, ως παιδούλα. Οι αναμνήσεις μου για την 'Φτελιά'

αν και ξεθωριασμένες, λόγω της μικρής μου τότε ηλικίας, εν τούτοις παραμένουν χαραγμένες στην μνήμη μου με αρκετά ζωηρά χρώματα. Θα προσπαθήσω να σάς ξεναγήσω όσο καλλίτερα μπορώ.

Η πρώτη μου ανάμνηση ήταν η πρώτη ημέρα όταν κατασκευάστηκε το μαντρί, με την βοήθεια του παππού μου, του αιμνήστου Νικολάου Ζαχαρόπουλου, από την Χελιδόνα ή Λάστοβο, όπως τότε συνήθιζαν να το ονομάζουν. Περπάτησε με τα πόδια του, από το Λάστοβο για να 'ρθει να κατασκευάσει το 'τσιγκινό' μαντρί μας και τις 'αμπάρες' του, για προστασία από τους λύκους. Τον αγαπούσα πάρα πολύ, πάντα μου έλεγε το παραμύθι με την 'γριά και τα σύκα' και την 'γριά με το κουρκούτι'. Όταν το μαντρί ήταν έτοιμο, ακόμη μπορώ να διακρίνω την κουρασμένη μορφή της μητέρας μου, κάνοντας μια νέα αρχή στην ζωή της. Θυμάμαι, ότι ο πατέρας μου έλειπε για να αγοράσει τα 'λιγιστά του γίδια', στην αρχή του επαγγέλματός του, το μικρό του κοπάδι, το οποίο χρόνο με το χρόνο 'αυγάτιζε' κι αυτό τους έδινε κουράγιο κι ελπίδα για κάτι το καλλίτερο.

Σπυριδούλα και Κώστας Τριχιάς

Οι επισκέψεις μου στο καλύβι ήταν πολύ λιγιστές, σχεδόν σπάνιες, λόγω της μικρής μου ηλικίας, 3-4 χρονών. Μία εξ αυτών ήταν όταν βρέθηκα μαζί με τους γονείς μου μέσα στο μαντρί με τα νεογέννητα κατσικάκια. Οι γονείς μου προσπαθούσαν να τους δείξουν πώς θηλάζουν, αλλά μερικά απ' αυτά ήταν πολύ αδύναμα. Ο πατέρας μου, με λιγότερη υπομονή, εν αντιθέσει με την μητέρα μου, η οποία θυμάμαι να κουβαλάει όλα τα αδύναμα κατσικάκια, αγκαλιά, σ' όλο τον δρόμο, απ' το μαντρί μέχρι το σπίτι στο χωριό. Εκεί, κοντά στο τζάκι, προσπαθούσε να τα ταΐσει μ' ένα μικρό μπιμπερό, για να δυναμώσουν και να τα ξαναπάει και πάλι αγκαλιά στο μαντρί, κοντά στις μανάδες τους. Εγώ έπαιζα μαζί τους, με τον ασπρούλη, τον καφετούλη, κι' είχα μεγάλη χαρά όταν χοροπηδούσαν μαζί μου. Μερικά όμως δεν τα κατάφερναν και τότε ο πατέρας μου τα έσφαζε, για να τα μαγειρέψει η μανούλα

μου στην γάστρα και να μοσχοβολά όλη η γειτονιά. Η νοστιμιά τους και η γεύση, ακόμα παραμένει πολύ αισθητή στον ουρανίσκο μου και στην μνήμη μου συνάμα.

Θυμάμαι επίσης, να 'ναι παραμονές Χριστουγέννων και χιόνιζε πολύ. Ο πατέρας μου δεν φάνηκε στο σπίτι το βράδυ και η μητέρα μου ανησυχούσε. Με πήρε μαζί της να πάμε να βρούμε τον πατέρα μου. Ήμουν 5-6 χρονών. Το χιόνι ήταν πυκνό και τα 'χε ισοπεδώσει, χωρίς να διασχίζεται εύκολα. Τελικά τον βρήκαμε στον δρόμο να 'ρχεται, πιο κάτω απ' τον Νικολό, με μεγάλη δυσκολία... Θυμάμαι πάλι, όταν οι γονείς μου έφευγαν κάθε πρωί, πολύ νύχτα, για το μαντρί, πριν ακόμη φέξει κι εγώ έμενα μόνη μου στο σπίτι, πολύ φοβισμένη απ' το σκοτάδι, πήγαινα κοντά στο παράθυρο και κοίταζα τ' άστρα στον ουρανό, μέχρι να φωτίσει. Αυτά μού κράταγαν συντροφιά...

Θυμάμαι επίσης, τα καλοκαίρια, όταν έρχονταν για διακοπές οι Μικροχωρίτικες οικογένειες, απ' την Αθήνα ή αλλού, όταν η μανούλα μου, αποβραδύς, μου έδινε οδηγίες και μου 'λεγε σε ποιο σπίτι πρέπει να τους πάω φρέσκα αυγά από τις κοτούλες μας για τα παιδάκια τους και φρέσκο βούτυρο. Το πρόβλημα μου όμως ήταν, ότι το πρωί δεν είχα κάποιον να μου χτενίσει τα μαλλιάκια μου και να μου πλέξει τις κοτσίδες μου. Ήθελα πάντοτε να είμαι περιποιημένη, όπως όλα εκείνα τα παιδάκια που με περίμεναν να τους φέρω τα' αυγουλάκια τους και το βουτυράκι τους.

Περίμενα πώς και πώς να 'ρθει η μανούλα μου απ' το μαντρί, με την ψυχή στο στόμα, γιατί όλα περνούσαν απ' τα προκομμένα, τα δημιουργικά χεράκια της... Με είχε πάντοτε πολύ περιποιημένη και μού πρόσφερε όλη την μητρική της θαλπωρή κι' αγάπη, πάντοτε και παντού με πολλά μητρικά χάδια στην παιδική μου καρδούλα, που όλοι μας τόσο τα νοσταλγούμε και τόσο πολύ μας λείπει 'το χάδι της μάνας' σ' όλη τη ζωή μας.

Θυμάμαι, όταν οι γονείς μου ερχόντουσαν απ' το μαντρί στο σπίτι, ο πατέρας μου να κρατάει στους ώμους του τον 'γαλατά' με το γάλα που 'άρμεξαν' από τις γίδες. Ο γαλατάς ήταν ένα μεταλλικό δοχείο με χρώμα αλουμινίου, κυκλικού σχήματος και με κυκλικό κούπωμα, αν θυμάμαι καλά. Τότε, η μητέρα μου έριχνε το γάλα σε μια 'καρδάρα' ή επίσης σε έναν τενεκέ ονόματι 'παφύλα' για να γίνει το 'χοντρό' γάλα, το οποίο μού άρεσε πολύ, με τριμμένο ψωμί μέσα στο πιάτο. Όταν το γάλα γινόταν χοντρό, σε λίγες ημέρες, τότε θυμάμαι να το ρίχνει μέσα στον 'νταβλαμπά', να το σταυρώνει κάθε φορά και πριν αρχίσει να το 'κοπανίζει'. Μετά το κοπάνισμα έβγαζε το φρέσκο βούτυρο και το τοποθετούσε σε ειδικό δοχείο. Όσοι γεύτηκαν το φρέσκο βούτυρο της μητέρας μου, το ευχαριστήθηκαν τόσο, όσο να μην συγκρίνεται με άλλο του είδους του. Η μητέρα μου ήταν πολύ σχολαστική στην καθαριότητα όλων των κτηνοτροφικών προϊόντων που παρασκεύαζε και όλοι όσοι τα δοκίμαζαν της έδιναν συγχαρητήρια. Ήταν άκρως καθαρή νοικοκυρά, μέσα στα φτωχικά της 'βιλαέτια', τα οποία έλαμπαν και μοσχομύριζαν. «Η καθαριότητα μισή αρχοντιά» στην ζωή όλων μας και πολύ περισσότερο σ' αυτούς που πήγαιναν στην 'βρύση' με το 'τσουκάλι', το 'νηγούρι', το 'μπακράτσι και το 'παγούρι' για να προμηθευτούν το αναγκαίο αγαθό στην ζωή μας, το νερό. Εμείς στην γειτονιά μας το παίρναμε από τον 'Κάλανο'. Η 'νυπτήρα' του φτωχικού της ήταν η μόνη της πολυτέλεια για πολλά χρόνια, πριν την αντικαταστήσει η τρεχούμενη βρύση στην αυλή της.

Το 'ξυνόγαλο' το έριχνε μέσα σ' ένα 'καζάνι' για να βράσει και να παρασκευασθεί το 'κλωτσοτύρι', το οποίο ήταν επίσης της αρεσκείας μου. Τα 'τρώγαλα', τα οποία απέμεναν μέσα στο καζάνι, τα πρόσφεραν στα 'γουρούνια' τους, ως θρεπτικό ρόφημα γι' αυτά. Το κλωτσοτύρι το συντηρούσε αλατισμένο μέσα στο 'σκόπλο', προβιά

κατσικίσια. Το ίδιο 'σκόπλο' χρησιμοποιούσε και για την συντήρηση του γιδίσιου τυριού. Το τυρί, θυμάμαι, να το στραγγίζει με την 'τσαντίλα'. Επίσης παρασκεύαζε και το 'κατίκι', κάτι το μοναδικό, όπως και η 'κράστρα', η οποία γινόταν απ' το πρώτο γάλα της κατσίκας, αφού γεννήσει. Την γευτήκαμε ως ξεχωριστή λιχουδιά στα πασχαλινά τραπέζια μας.

Θυμάμαι, όταν, σε ηλικία 8 χρονών περίπου, πήγαμε σχολική εκδρομή στον Αη-Σώστη με την δασκάλα μας, Κική Αγρίου, το όνομά της ακόμη θυμάμαι, με καταγωγή από τα Καλάβρυτα. Εκεί συναντήσαμε την μανούλα μου, η οποία έγενθε την ρόκα της και φύλαγε το κοπάδι της, καθισμένη κοντά στα 'τσουκάρια' πάνω σ' ένα 'λιθάρι'. Η δασκάλα μου πήγε και κάθησε μαζί της, όταν εμείς τα παιδιά παίζαμε. Μιλούσαν για πολύ ώρα. Θυμάμαι ότι ήμουν πολύ υπερήφανη που η δασκάλα μας μιλούσε με την μητέρα μου, αλλά και ντροπαλή συγχρόνως, όταν κι εγώ πήγα κοντά τους...

Η τελευταία μου ανάμνηση απ' το μαντρί των γονιών μου, στη Φτελιά, ήταν αρχάς της δεκαετίας του '60, όταν ο πατέρας μου, ένα πρωί του Φθινοπώρου, αποφάσισε να πουλήσει το κοπάδι για να εγκατασταθούμε οικογενειακώς στην Αθήνα, για ένα καλλίτερο μέλλον για μένα, όπως τους άκουγα να λένε.

Το πρωινό εκείνο, μαζί με τη μανούλα μου, πήγαμε να αποχαιρετήσουμε το κοπάδι μας και το μαντρί μαζί, πολύ συγκινημένοι όλοι μας. Εγώ φυσικά, σε μεγαλύτερη τώρα ηλικία 9-10 χρονών, άρχισα να εξερευνώ και την γύρω περιοχή για να ανακαλύψω κι ένα άλλο 'καλύβι', πολύ κοντά στο δικό μας το μαντρί, του αείμνηστου χωριανού μας Φίλιππα Μανίκα, ενός 'σοφού' και 'καλοκάγαθου' βοσκού και πολύ καλού φίλου του πατέρα μου, κρατώντας συντροφιά ο ένας στον άλλο, για αρκετά χρόνια, στα γειτονικά τους μαντριά.

Εδώ, 'η εκδρομή μας στη Φτελιά' θα πάρει το δρόμο του γυρισμού, βυθισμένοι όλοι μας στις δικές μας σκέψεις, εμπειρίες και συλλογισμούς απ' όσα γνωρίσαμε και μάθαμε στο 'πρώτο μέρος του ταξιδιού μας', αφού προγραμματίσουμε τη δεύτερη εκδρομή μας σε νέα μαντριά και βοσκοτόπια του 'βοσκού και της βοσκοπούλας μας'. Θα συνεχίσουμε στο επόμενο τεύχος του φιλόξενου περιοδικού μας «Τα Μικροχωρικά Γράμματα», το οποίο μας ενώνει με τις ΡΙΖΕΣ μας. Έως τότε, σάς εύχομαι «Καλή αντάμωση».

Σάς ευχαριστώ για τη φιλοξενία

Λίγο Γέλιο

Το κατέλο

Μια φορά ένας έχασε το κατέλο του, και πήγε στην εκκλησία να κλέψει ένα άλλο. Την ώρα που μπήκε, ο παπάς έκανε κήρυγμα για τις δέκα εντολές! Αφού άκουσε προσεκτικά, ενθουσιάστηκε. Περίμενε να τελειώσει η λειτουργία, πλησίασε τον παπά και του λέει:

- Δέσποτα με έσωσες! Είχα έρθει να κάνω αμαρτία, να κλέψω, αλλά μετά το κήρυγμα σου, αποφάσισα να μη το κάνω!

- Μπράβο, τέκνο μου. Και ποιο σημείο της ομιλίας μου σε έκανε να αλλάξεις γνώμη;

- Παπά μου, όταν έφτασες στο «ου μοιχεύσεις», θυμήθηκα που είχα αφήσει το κατέλο μου!

Τιμή στην ελληνική γλώσσα

Το σύμβολο του Κολεγίου της Βοστώνης (ΗΠΑ)

Συγκίνηση γεμάτη περηφάνια για τη μητρική μας γλώσσα είναι το αίσθημα που νιώθει κανείς όταν ταξιδεύοντας ανά τον κόσμο βλέπει σε μεγάλα πανεπιστημιακά ιδρύματα ή μνημεία πόλεων φράσεις γραμμένες στα ΕΛΛΗΝΙΚΑ, που ειπώθηκαν από Έλληνες λόγιος, ποιητές ή φιλοσόφους. Ας δούμε μερικές από αυτές τις επιγραφές:

- ◇ Το πανεπιστήμιο Yale της Αμερικής, που έχει ιστορία πάνω από 300 χρόνια στην είσοδο του γράφει: «ΛΑΜΠΑΔΙΑ ΕΧΟΝΤΕΣ ΔΙΑΣΩΣΟΥΣΙΝ ΑΛΛΗΛΟΙΣ» (Οι έχοντες προσόντα σώζουν ο ένας τον άλλον)
- ◇ Στο Ρήγιο της Κάτω Ιταλίας, πάνω από την είσοδο του Καθεδρικού Ναού υπάρχει η εξής επιγραφή: «*Περιελθόντες τον κόσμον κατεντήσαμεν ες Ρήγιον*»
- ◇ Το Πανεπιστήμιο της Μάλτας στη Βαλέτα γράφει στην είσοδό του: «*Προπύλαιον της τιμής η μάθησις*».
- ◇ Στην κεντρική είσοδο του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου υπάρχει η επιγραφή: «*Διπλούν ορώσιν οι μαθόντες γράμματα*».
- ◇ Στο κέντρο της αψίδας της κεντρικής γέφυρας του ποταμού Μάιν στην Φρανκφούρτη υπάρχει η επιγραφή: «*Πλέων επί οίνοπα πόντον επ' αλλόθροους ανθρώπους*» (Ομηρος, *Οδύσσεια*, Α' 183). Στο πλαϊνό της αψίδας είναι γραμμένη και η μετάφρασή της: Ταξιδεύοντας σε ξένες θάλασσες με ανθρώπους που μιλούν άλλες γλώσσες
- ◇ Στην είσοδο του Κολεγίου της Βοστώνης στη Μασσαχουσέτη, πάνω σε σκαλιστή πλάκα υπάρχει η επιγραφή: «*Αίεν Αριστεύειν*» (Ιλιάς Ζ' στ. 208)
- ◇ Στον περίβολο του Πανεπιστημίου της ColumbiaS.C. ΗΠΑ, υπάρχει επιβλητική δίμετρη μαρμαρίνη στήλη με τη φράση στα ελληνικά: «*Δεσμός Φιλίας*».
- ◇ Στην Ιαπωνία, στη Χιροσίμα, στο μνημείο των θυμάτων της ατομικής βόμβας, που το επισκέπτονται εκατομμύρια άνθρωποι το χρόνο, υπάρχει στο κέντρο η Καμπάνα της Ειρήνης. Η καμπάνα αυτή έχει μία φράση γραμμένη σε τρεις γλώσσες (σανσκριτικά, ιαπωνικά και ελληνικά: «ΓΝΩΘΙ Σ' ΑΥΤΟΝ»)

Τα Παλιά Σχολικά Χρόνια

Η φιλόλογος και δρ. Κοινωνικής Λαογραφίας, Μαρία Ν. Αγγέλη, στο βιβλίο της με τίτλο «Σχολική Ενδυματολογία», παρουσιάζει μια πολύ ενδιαφέρουσα έρευνα για τα μαθητικά χρόνια από το 1900 ως το 2012. Είναι ένα καλαίσθητο και καλογραμμένο βιβλίο γεμάτο από-προσωπικές μαρτυρίες και πλούσιο φωτογραφικό υλικό. Η θεματική είναι ταξινομημένη ανά δεκαετίες. Εμείς επιλέξαμε μια προσωπική μαρτυρία από την δεκαετία του 1930 και μία από τη δεκαετία του 1940:

• «Η τροφή εκείνα τα χρόνια ήταν ψωμί μπομποτά που, για να μην τρώμε πολύ, το άφηνε η μάνα μας να γίνεται μπαγιάτικο που δεν το τρυτάγανε ούτε σκάγια. Όταν θα τρώγαμε στα χωράφια ή θα είμαστε τσοπάνηδες ή όπως εγώ, όταν άρχισα να πηγαίνω στο σχολείο το 1934, θα ήτανε ξυνοτύρι ή λίγες ελιές, διότι κι αυτές δεν τις τρώγαμε όπως τώρα – μία τη χαψιά που κάνομε – αλλά τις βάζαμε τρεις ή τέσσερις φορές στο στόμα μόνο να παίρνομε τη γεύση μαζί με τη μπομποτά.

Εγώ, όταν άρχισα να πηγαίνω στο σχολείο, μου 'βαζε η μάνα μου ψωμί κι ελιές μέχρι οκτώ τον αριθμό, διότι υπήρχε φτώχεια. Μόνο το ξυνοτύρι ήταν χορταστικό γιατί είχαμε γίδια και πρόβατα.

Τώρα στα είδη ρουχισμού: εγώ, από ό,τι θυμάμαι, στα επτά μου χρόνια που άρχισα

να πηγαίνω σχολείο, η μάνα μου μου είχε φτιάξει από χλαϊνή στρατιωτική, σακάκι και παντελόνι ραμμένο στο χέρι με βελόνι, όχι με ραπτομηχανή. Όσο για κάλτσες, μου 'πλεκε η μάνα μου από μαλλί από προβατίνες. Για παπούτσια αγόραζε ο πατέρας μου δέρμα αγελάδας από τα παζάρια και κάναμε τα τσαρούχια που τα λέγανε.

Τώρα τα τσαρούχια τα φοράγαμε από τον Σεπτέμβριο που άνοιγε το σχολείο μέχρι τον Ιούνιο που ξανακλείνανε τα σχολεία. Μετά πηγαίναμε με τα μόνιμα παπούτσια που μας χάρισε η μάνα μας, δηλαδή ξυπόλυτοι.

Ο σχολικός βίος ήτανε μισή ώρα το πρωί και μισή ώρα το βράδυ πορεία για να πάω από το σπίτι που μέναμε στο σχολείο και το βράδυ να επιστρέψω. Όταν έβρεχε ή είχε χιόνι ήτανε δύσκολα πολύ διότι γινόμουνα μούσκεμα από τα νερά και κρύωνα πολύ. Καθόμουνα βρεγμένος στην τάξη μου και κρύωνα. Το μεσημέρι κάναμε δυο ώρες διακοπή, πήγαινα σε συγγενικά σπίτια και ζεσταινόμουνα και έτρωγα ντροπαλά αυτό το πενιχρό φαγητό που είχα μαζί μου...

Όμως μόλις έβγαλα το σχολείο, το 1940 το φθινόπωρο, κηρύχθηκε ο Ελληνο-Ιταλικός πόλεμος. Τα αδέρφια μου πήγανε στον πόλεμο. Πού ευκαιρίες τότε να πάω σε γυμνάσιο! Μείνανε κάτι πρόβατα και γίδια στην επίβλεψη την δική μου».

• «Όταν πρωτοπήγα σχολείο, το 1942, τα παιδιά της Α΄ Δημοτικού μάθαιναν να γράφουν πάνω στην πλάκα, με κοντύλι, όπως οι πατεράδες τους και οι παππούδες τους. Κι ήταν όμορφη αυτή η περιπέτεια της πλάκας και του κοντυλιού: έγραφες κι έσβηνες με το σφουγγαράκι σου, ώσπου να πετύχεις τα στρογγυλά και καθαρά γράμματα που θα σου εξασφάλιζαν το «εύγε» της δασκάλας.

Από το κοντύλι και την πλάκα, στη Β΄ Δημοτικού, περάσαμε στο χαρτί και στο μολύβι. Τότε τα τετράδια δεν ήταν σαν τα σημερινά, με καλό χαρτί και ζωγραφιές στα εξώφυλλα. Τα δικά μας τετράδια, δωδεκάφυλλα ή, το πολύ, εικοσάφυλλα, είχαν ένα χαρτί κιτρινωπό, γεμάτο πόρους, που γδέρνονταν όταν περνούσαμε από πάνω το σβηστήρι.

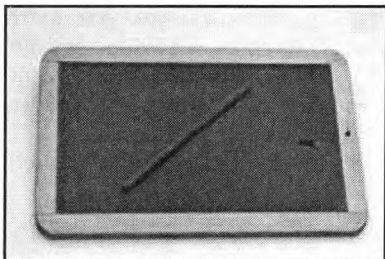
Τα μολύβια μας ήταν τα «Φάμπερ» νούμερο 2. Μαλακά μολύβια, που μπορούσες να τα ξύσεις εύκολα, με την ξύστρα ή το ξυραφάκι, και να γράψεις χωρίς να τρυπήσεις το χαρτί – οι μύτες τους, με το που χάραζαν την πρώτη λέξη, τρίβονταν όσο χρειαζόταν για να γίνεται το γράψιμο εύκολο, χωρίς να κουράζεται το παιδικό χέρι.

Στην Τετάρτη τάξη, περάσαμε στον κονδυλοφόρο. Πού να καταλάβει, αλήθεια, ένα σημερινό παιδί, τι σήμαινε για μας ένα μελανοδοχείο γεμάτο μελάνι, και μια πένα «Χι» ή «καμπουρίτσα»...

Από την πένα «Χι», περνάγαμε στην «καμπουρίτσα». Ήταν μια πένα, που είχε πράγματι μια μικρή καμπούρα στο μέσον της κι έγραφε λεπτά, αλλά και χοντρά, ανάλογα με την πίεση. Τέτοιες πένες ξαναχρησιμοποιήσαμε και στο Γυμνάσιο, όταν αρχίσαμε να κάνουμε στα Τεχνικά και μάθημα Καλλιγραφίας...»

Και... ένα αγοράκι, δυστυχησμένος μαθητής, αλλά καιχωρίς να το ξέρει ποιητής, έγραφε στο πρώτο φύλλο του βιβλίου του:

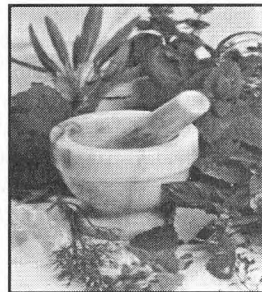
Αμ δεν βαστώ βαρέθηκα θα το τινάξω κάτω,
θα ρίψω το βιβλίο μου στης θάλασσας τον πάτο.
Δεν υποφέρω τη μαμά πρωί να με ξυπνάει
και να με λέγει διάβασε και πάινε στο σχολείο.
Ακούσ' εκεί κατάστασις, ακούσ' εκεί κακία
να με παραφορτώνουνε σε τέτοια ηλικία.

Συνδρομές Εσωτερικού

Ευχαριστούμε τα μέλη μας για την τακτοποίηση των συνδρομών τους. Υπενθυμίζουμε, ότι οι συνδρομές μπορούν να στέλνονται με ταχυδρομική επιταγή. Για διευκόλυνση είσπραξης της επιταγής, παρακαλούμε η επιταγή να γράφεται στο **όνομα** του μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, στο οποίο επιλέγετε να τη στείλετε. Η απόδειξη είσπραξης εσωκλείεται στο αμέσως επόμενο τεύχος του περιοδικού *Μικροχωρίτικα Γράμματα*, στη σχετική στήλη του οποίου αναγράφεται και η συνδρομή σας.

ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΑ ΓΙΑΤΡΟΣΟΦΙΑ

- Όταν πέφτουμε ή χτυπάμε, πίνουμε αμέσως μια ή δυο κουταλιές της σούπας ελαιόλαδο. Δεν γίνεται μελανιά ή καρούμπαλο ή αιμάτωμα. (πανάρχαια συνταγή)
- Βρεγμένη μπατονέτα με πιπέρι στο αυτί για τον πονόδοντο.
- Βρασμένη ρίγανη και κανέλα ως ρόφημα για τον πυρετό
- Ρόφημα από βρασμένη ρίγανη με δυόσμο για διάρροια και γαστρεντερολογικά
- Δυο τρία κρυσταλλάκια μαστίχα στο νερό για δυσπεψία.
- Στο κρύωμα βάζουμε δίπλα στο κρεβάτι μας μια φέτα κρεμμύδι με κανέλα για να τραβάει τα μικρόβια (ιωνιστής).
- Μισό κρεμμύδι σε μια λεκάνη με βραστό νερό και κάνουμε εισπνοές. Ξεβουλώνει την μύτη.
- Σε ένα μπουκάλι βάζουμε χαμομήλι βρασμένο και μια κουταλιά σόδα, για φαγούρες και εκζέματα.
- Ελαφρό τρίψιμο με ένα πανάκι βουτηγμένο σε βότκα καταπολεμά την κακοσμία των ποδιών, γιατί το αλκοόλ που περιέχει είναι αντισηπτικό και δημιουργεί ξηρότητα, που δεν ευνοεί την ανάπτυξη σε μύκητες και βακτήρια.
- Δυο-τρεις ελιές προστατεύουν από την ταξιδιωτική ναυτία. Οι ελιές περιέχουν τανίνες, συστατικά που στεγνώνουν το στόμα και ανακουφίζουν από την αίσθηση αδιαθεσίας.
- Ένα ελαφρό τρίψιμο με ένα βαμβάκι βουτηγμένο σε ελαιόλαδο εμποδίζει τη δημιουργία ρυτίδων ή καφέ «λεκέδων».
- Εργαστηριακές έρευνες έχουν δείξει ότι τα ζωντανά βακτήρια που περιέχει το γιούρτι μπορούν να καταπολεμήσουν τη δυσάρεστη αναπνοή.
- Λίγο γαρίφαλο σε σκόνη πάνω σε κοψίματα ή γρατζουνιές αποτρέπει τον κίνδυνο μόλυνσης. Έχει αντισηπτική και παυσίπονη δράση.
- Χυμός σκέτος από λεμόνι, ρίχνει την πίεση.
- Χυμός από τρία λεμόνια μαζί 1 κουταλιά μέλι βοηθάει στην απόφραξη αρτηριών. Αρκεί μια κουταλιά της σούπας κάθε πρωί από αυτό τον χυμό.
- Ο μαϊντανός είναι το καλύτερο καθαρτικό για τα νεφρά. Συνταγή: Πάρτε ένα μάτσο μαϊντανό, πλύντε το, ψιλοκόψτε το και βάλτε το να βράσει σε καθαρό νερό για ένα δεκάλεπτο. Αφήστε το να κρυώσει, φιλτράρετέ το, αδειάστε το σε ένα μπουκάλι, και βάλτε το στο ψυγείο. Πίνετε ένα ποτήρι την ημέρα. Όλα τα άλατα φεύγουν από τα νεφρά και αμέσως θα νοιώσετε την διαφορά που ποτέ πριν δεν είχατε νοιώσει
- Λιποθυμία, εγκεφαλικό ή καρδιακό;
Όταν πέσει κάποιος κάτω, αν είναι με κλειστά μάτια είναι λιποθυμία. Τότε σηκώνουμε τα πόδια του σε ορθή γωνία για να πάει αίμα στο κεφάλι. Αν μείνει με ανοιχτά μάτια είναι εγκεφαλικό. Τότε χτυπάμε λίγο την μύτη για να βγει αίμα ή τρυπάμε με μια βελόνα ένα δάχτυλο του αριστερού χεριού εκτός από τον αντίχειρα (πάει κατευθείαν στην καρδιά). Αν κάποιος έχει πόνους στο στήθος, που χτυπάνε πίσω στην πλάτη και μουδιάζει το χέρι είναι καρδιά. Τότε βάζουμε μια ασπιρίνη κάτω από την γλώσσα.

Νούλη Γκ.

Ιστορικές Μνήμες & Προσωπικές Αναμνήσεις

Συνέχεια από προηγούμενο

Αρχίσαμε σιγά, σιγά να μαζεύομαστε όλοι οι χωριανοί. Ακόμα και αυτοί οι είκοσι που ήταν φυλακισμένοι για το πρώτο επεισόδιο με τους Γερμανούς, όμως χωρίς τον νεαρό Γιάννη Κομπορόζο, που εκτελέστηκε μαζί με άλλους σε αντίποινα για τον Γοργοπόταμο στα Καστέλλια. Μεταξύ αυτών που γύρισαν στο χωριό ήταν ο παπα-Θανάσης, ο δάσκαλος Παπαδής, ο Φίλιππας Μανίκας, Νταφύλης, Κυρίτσης κ.ά. Πολλοί απ' αυτούς ίσως να είχαν διαφορετική τύχη αν ήταν στο χωριό και πιάνονταν από του Ιταλούς. Γι' αυτό και η φυλάκισή τους τούς βγήκε σε καλό.

Όπως είπαμε η καταστροφή του χωριού ήταν απόλυτη. Με τα καμένα και λεηλατημένα σπίτια, αλλά και με τη χρεωκοπία των τραπεζών με την απόσυρση του χρυσού και τα δάνεια που έπαιρναν οι κατακτητές για τη συντήρησή τους. Θυμάμαι το κλάμα που έκανε ο Φίλιππας όταν ήρθε και είδε το σπίτι του καμένο και να μην έχει ούτε μια δεκάρα στην τσέπη του, όπως και όλοι μας, και τα χρήματά του χαμένα στην τράπεζα, γιατί τα είχε όλα εκεί και δεν είχε και λίγα. Τον φέρνω σαν παράδειγμα για να δείξω σε τι κατάσταση βρέθηκαν οι περισσότεροι χωριανοί στο καταστραμμένο χωριό στην Κατοχή.

Εκτός από την καταστροφή, το χωριό το σκίαζε και μια άλλη περίπτωση. Αυτή της εκτέλεσης από τους αντάρτες του Κωνσταντίνου Κοκάλα, ενός αγαθού ανθρώπου, ενός νοικοκύρη που ό,τι έφτιαξε το έφτιαξε με τον ιδρώτα του προσώπου του, χωρίς να εκμεταλλευτεί κανένα. Ποτέ δεν ειπώθηκε γιατί συγκεκριμένα σκοτώσανε αυτόν τον άνθρωπο. Έμεινε λοιπόν το στίγμα εναντίον των εκτελεστών του και δημιούργησε δυσaréσκεια και αγανάκτηση σε πολλούς χωριανούς συγγενείς και φίλους. Μεταξύ αυτών και τον παπα-Θανάση που, εκτός από τη φίλια που τον συνέδεε με τον μακαρίτη, τον είχε πρώτο βοηθό στην εκκλησία ως δεξιό ψάλτη. Προσωπικά, τον καλό αυτό γέροντα τον γνώριζα καλά από τα χωράφια μας που συνόρευαν στις Κριμενίτσες και πολλές φορές ανταμώναμε τα βράδια και κουβεντιάζαμε επιστρέφοντας στο χωριό. Αυτό μ' έκανε να εκτιμήσω την ειλικρίνειά του και την αθωότητά του. Δεν ξέρω αν αυτή η ενέργεια ωφέλησε ή έβλαψε τον αγώνα. Προσωπικά όμως το θεωρώ σφάλμα. Αφού δεν ήτανσε θέση αυτοί που τον εκτέλεσαν να πουν γιατί. Ο Ανδρέας Κονδύλης που γνώριζε την υπόθεση, στ' απομνημονεύματά του μας τα μασάει και λέει ότι ο Κοκάλας δεν ήταν συνειδητός προδότης. Τι ήταν λοιπόν; Ήταν ασυνειδητός και τι θα πει αυτό; Τι συγκεκριμένο έκανε ν' αξίζει το θάνατο και να εξισωθεί με τους ζωοκλέφτες και τους βιαστές που δικαιολογημένα εκτελούσαν από τους αντάρτες για τις πράξεις τους.

Η αλήθεια λοιπόν είναι ότι πήρε η μόρα της επανάστασης και τον μακαρίτη Κοκάλα. Η επανάσταση είναι σαν τη γέννα που κάνει η γυναίκα και κάθε ζωντανό πλάσμα. Για να γίνει το ευχάριστο αποτέλεσμα έχει στενοχώρια, αγωνία και πόνο. Ακόμη και λάθη. Αυτή η περίπτωση, όπως και άλλες σαν και αυτή που δεν είχαν πλήρη δικαιολογία και διαφάνεια, προκαλούσαν στον κόσμο δυσaréσκεια. Αυτό γινόταν γνωστό και στο κόμμα. Και αποφασίσθηκε από τα επάνω να κληθεί ο

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΠ. ΔΕΡΜΑΤΑ

Ιστορικές Μνήμες
&
Προσωπικές Αναμνήσεις

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1998

Άρης για απολογία, σαν υπεύθυνος που ήταν για ό,τι συνέβηκε. Ο Άρης κατέβηκε στην Αθήνα μεταμφιεσμένος σε παπά. Έγινε συνάντηση με τους κομματικούς που μελετούσαν την αντικατάστασή του στην αρχηγία. Γι' αυτό στην επιστροφή του στα βουνά συνοδεύτηκε από κομματικό στέλεχος, τον Τζήμα με το ψευδώνυμο Σαμαρινιώτης.

Όταν φθάσανε στην απελευθερωμένη περιοχή και ήρθαν σε επαφή με τους αντάρτες και το λαό, διαπίστωσε ο απεσταλμένος από το κόμμα τον ενθουσιασμό, τη λατρεία και την εμπιστοσύνη που ενέπνεε ο Άρης στο λαό. Ύστερα από αυτό ματαιώθηκε κάθε προσπάθεια και σκέψη για ν' αντικατασταθεί.

Εγώ από τότε που άρχισα να νιώθω τον κόσμο, από την εφηβία μου, από την επιρροή του περιβάλλοντός μου στη Θεσσαλονίκη και απ' ό,τι διάβασα, φυσικό ήταν ν' ανήκω στις δημοκρατικές δυνάμεις. Από 17 χρονών παιδί συμμετείχα στους αγώνες, συλλαλητήρια, συγκεντρώσεις. Στην Αλβανία, στον πόλεμο, η δράση μου ήταν σημαντική, αφού από την αρχή του πολέμου ήμουν στην πρώτη γραμμή με το 42^ο σύνταγμα σε όλες τις μάχες. Και έλειψα μόνο από αυτές όταν τραυματίστηκα και έμεινα για νοσηλία 20 μέρες και ξανά στην πρώτη γραμμή σε όλες τις μάχες πάλι μέχρι το τέλος. Έτσι έφυγα από το μέτωπο την Τρίτη μέρα του Πάσχα, που οι Γερμανοί ήταν στην Αθήνα.

Φυσικό ήταν λοιπόν να μην απέχω και από αυτόν τον αγώνα. Όπως και παραπάνω ανέφερα, άργησα λίγο να οργανωθώ, γιατί έχοντας την πείρα από την σύγχυση που δημιούργησε η δικτατορία με το ψεύτικο δεύτερο κομμουνιστικό κόμμα, που έφτιαξε και τις δηλώσεις που απεκόμισε, φυσικό ήταν να μην υπάρχει εμπιστοσύνη στους ανθρώπους που πρωταγωνιστούσαν τώρα στην οργάνωση. Αυτό αποδείχθηκε όμως σφάλμα αφού και ο ίδιος ο Άρης ήταν δηλωσίας όπως παραπάνω αναφέραμε.

Γράφτηκα, λοιπόν, στο ΕΑΜ και λόγω πείρας και επειδή πρόσφατα ήμουν στρατιώτης, μπήκα στον εφεδρικό ΕΛΑΣ και μαζί με τον Γιάννη Σερ. Ζαχαρόπουλο εκλεχθήκαμε επικεφαλής του ΕΛΑΣ του χωριού μας. Αυτός ως στρατιωτικός και γω ως καθοδηγητής (καπετάνιος). Στο χωριό ελάχιστοι ήταν εκείνοι από τους άντρες που δεν είχαν προσχωρήσει στον ΕΛΑΣ. Άλλοι λόγω ηλικίας και άλλοι δεν θέλανε. Σε αυτό δεν τους βίαζε κανένας να καταταγούν.

Με τις γνώσεις που είχα από τα διαβάσματα που έκανα στη Θεσσαλονίκη από τα μαρξιστικά βιβλία, τα βιβλία του Δαρβίνου και του Φρόυντ, έκανα ένα φυλλάδιο μια μπροσούρα, την οποία και κυκλοφόρησα στα μέλη του ΕΑΜ. Επίσης από την ιστορική διαδρομή του έθνους μας ιστορώντας τα πάθη του και τις κατακτήσεις που υπέστη, έγραψα άλλο ένα φυλλάδιο, το οποίο από χέρι σε χέρι διαβαζόταν από τα μέλη του ΕΛΑΣ και του ΕΑΜ. Επιβλήθηκα... λοιπόν, εκτός από την δραστηριότητά μου στον ΕΛΑΣ και σαν θεωρητικός καθοδηγητής.

Απ' ό,τι θυμάμαι τώρα από αυτά, ας τα πούμε γραπτά μαθήματα, όσον αφορά τον μαρξισμό και από κείνα που εγώ συγκράτησα από τα βιβλία που είχα και διάβαζα, πριν τα εξαφανίσω μετά την επικράτηση της δικτατορίας, ήταν η γνώση του περιβάλλοντος χώρου. Η δομή και οι αντιθέσεις της κοινωνίας. Η ανισότητα μεταξύ πλουσίων και φτωχών. Η εκμετάλλευση των εργαζομένων από τους εργοδότες. Η αλήθεια για τα φυσικά φαινόμενα και η δημιουργία του κόσμου. Ο δαρβινισμός και η θεωρία του Δαρβίνου για την καταγωγή των ειδών και την εξέλιξή τους, εμψύχων και αιψύχων που μας περιβάλλουν. Ο Φρόυντ με την ψυχανάλυσή του, τη συνείδηση και το υποσυνείδητο, το φόβο και την άγνοια που δημιούργησαν τις διάφορες θρησκείες και δυσδιαιμονίες. Το τότε και το ταμπού, το λίμπιτο όπως τα 'λεγε.

Νόμιζα ότι η απλή γνώση αυτών θα μας βοήθαγαν να φτιάξουμε ένα καινούργιο

κόσμο, χωρίς αντιθέσεις, χωρίς αδικίες, απαλλαγμένο από δυσιдайμονίες. Να μην γίνεται εκμετάλλευση από ανθρώπους σε άλλο άνθρωπο. Αυτά όλα την εποχή εκείνη υποσχόταν να πραγματοποιήσει το ΕΑΜ και οι κομμουνιστές που πλαισιώναν και καθοδηγούσαν το αντάρτικο.

Το δεύτερο φυλλάδιο ήταν απ' όσα γνώριζα για την ιστορική εξέλιξη της πατρίδας μας τουλάχιστον τα τελευταία χρόνια. Ο λαός μας από την αρχαιότητα ακόμα ποτέ δεν έπαψε να πολεμάει και ν' αμύνεται για την λευτεριά και την ανεξαρτησία του. Στα παλιά χρόνια από τους Πέρσες και όλους τους άλλους που επιβουλεύονταν τον τόπο μας, με την κατάκτηση της χώρας από τους Ρωμαίους και βυζαντινούς. Ο φτωχός λαός δεν έπαυε να υποφέρει και από αυτούς από την αβάσταχτη καταπίεση και φορολογία τους. Ακόμα στα χρόνια της βυζαντινής αυτοκρατορίας είχε ν' αντιμετωπίσει και τις επιδρομές των βαρβάρων, ορδών που εισέβαλαν από το βορά, Σλάβων, Βουλγάρων, Αλβανών και γίνονταν προσωρινά κάτοχοι της γης, λεηλατώντας και ρημάζοντας τα πάντα και δολοφονώντας το λαό...

Οι βυζαντινοί για ν' αμύνονται καλύτερα από αυτούς και να ελέγχουν αποτελεσματικότερα το λαό, χωριστήκανε κατά περιοχές σε φέουδα. Δηλαδή διοριζόταν ένας άρχοντας σ' ένα σημαντικό κομμάτι γης. Αυτός επιβαλλόταν στο λαό που είχε αυτός ο τόπος εισπράττοντας τη φορολογία που έβαζε ο ίδιος με τους ανθρώπους του. Τους εισπράκτορες και τους στρατιώτες. Τους μισθοφόρους που κάθε φέουδο είχε γι' αυτή τη δουλειά...

Η πρώτη εθνική αφύπνιση, το πρώτο σκίρτημα για λευτεριά έγινε με τα ποιήματα του Ρήγα Φερραίου στα Βαλκάνια και τη δημιουργία της Φιλικής Εταιρείας με τους Ξάνθο, Σκουφά και Τσακάλωφ. Η προσπάθεια αυτή αγκάλιασε πολλούς αγωνιστές. Προσχώρησαν σ' αυτή εκτός από τμήμα του λαού και πολλοί καπεταναίοι, κλέφτες, Παπαφλέσσας, Κολοκοτρώνης, Καραϊσκάκης, Διάκος, Μάρκος Μπότσαρης, Ανδρούτσος κ.λπ. Πολλοί από αυτούς πρώτου γίνουν εθνικοί ηγέτες και ήρωες ήταν αρματωλοί. Αυτοί βοήθησαν να εκδιωχθεί ο κατακτητής και να ελευθερωθεί τμήμα της πατρίδας μας.

Ελευθερώθηκε από τους Τούρκους, αλλά σκλαβώθηκε πολιτικά από τους δήθεν φίλους μας, οι οποίοι έσπευσαν πατείς με πατώς σε, να επωφεληθούν να υποτάξουν υπό την επιρροή τους τον τόπο μας, φέρνοντας τους πράκτορές μας που ήταν είτε ντόπια όργανά τους (που τους έκαναν πρωθυπουργούς Κωλέτης κ.λπ.) ή ξενόφερτους βασιλιάδες (Όθων, Γλύξμπουργκ).

Αυτοί παραμέρισαν τους αγωνιστές και τους καταδίωξαν αμείλικτα και φέρανε ξένα συστήματα διοίκησης καταδειναστεύοντας πάλι το λαό. Αυτά σε συμπυκνωμένη περιλήψη, έγγραφα τότε και ξαναγράφω εδώ απ' όσα θυμάμαι. Τώρα αυτό που έγινε τότε με τους φιλικούς, που ένωσαν μερίδα του λαού και τον προέτρεπαν ν' αγωνισθεί για τη λευτεριά του, γινότανε τώρα με τη δημιουργία του ΕΑΜ, του Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου, με πρωτεργάτες τους κομμουνιστές που ήταν το μεγαλύτερο κόμμα μέσα στο ΕΑΜ...

Οι όροι του ΕΑΜ ήταν ξεκάθαροι: 1) Ν' αγωνισθεί ο λαός για την λευτεριά του για το διώξιμο των κατακτητών, 2) Να ψηφίσει ο λαός ελεύθερα για τη μορφή του πολιτεύματος που επιθυμούσε χωρίς ν' αποκλείει κανένα και 3) τη μορφή της διοικήσεώς του και ν' αποκλειστούν οι ξένοι με τις επεμβάσεις τους.

Τα συνθήματα αυτά αγκαλιάσθηκαν από την συντριπτική πλειοψηφία του λαού και το ΕΑΜ γιγαντώθηκε. Αγκάλιασε όλο το χώρο της Ελλάδας.

Συνέχεια στο επόμενο

Έρωτος και Ρέντη γωνία

του Κώστα Τριανταφύλλη

Συνέχεια από προηγούμενο

» Μαζί μ' αυτά τα ευχάριστα μου 'τυχε κι ένα δυσάρεστο. Πάω, που λες, στον αγαπημένο μου φίλο και δικηγόρο για να τον δω και να ταχτοποιήσουμε τους λογαριασμούς μας, αλλά πού δικηγόρος! Είχε πεθάνει, λέει, τέσσερις ημέρες προτού φύγω για την Πολωνία. Στενοχωρήθηκα πολύ, ήταν καλός άνθρωπος, ποτέ δεν αλλάξαμε κουβέντα, ήταν Φαληριώτης συνομήλικός μου, και βαφτισιμιός της μάνας μου. Αυτός διαχειριζόταν όλες μου τις υποθέσεις. Τον είχα γενικό πληρεξούσιο, που λένε. Θεωρώ σίγουρο όμως πως, αν ζούσε και μάθαινε ότι εγώ εξαφανίστηκα, θα 'κανε γνωστό στη γυναίκα μου και στα παιδιά μου ότι υπάρχουν κι άλλα ακίνητα, γιατί αυτός ήτανε δικηγόρος.

- Μα κι αυτός, για καλή σου τύχη, πέθανε, κυρ Δημήτρη, του λέω, γιατί αν ζούσε, όπως λες, όλα θα τα πουλούσε ο ταρινός άνδρας της γυναίκας σου. Κι όχι μόνο ακίνητα δεν θα γλιτώνανε, αλλά και τα λεφτά, που είπες ότι υπήρχαν σε μετοχές, θα 'χαν κάνει φτερά.

- Έτσι που τα λες είναι, αλλά δεν μπορώ να λέω 'καλύτερα που πέθανε', δεν το πάει η καρδιά μου. Αυτά έτσι έγιναν, να συνεχίσω όμως παρακάτω.

- Ναι, δεν έχω αντίρρηση.

» Έμεινα στο σπίτι του Λάζαρου έντεκα μέρες, δηλαδή ώσπου ήρθε ο γιος μου με τη γυναίκα του και το μωρό απ' την Κέρκυρα. Στο διάστημα αυτό δέχτηκα πολλά τηλεφωνήματα απ' τη Βάνα και τον Άρη για να βρεθούμε κτλ. Δεν μπορούσα όμως να μιλάω ελεύθερα μπροστά στο Λάζαρο και στην οικογένειά του, πάντως μιλούσα ψυχρά για να καταλάβουν ότι δεν έχω διάθεση να ξαναρχίσω τα ίδια.

» Τη δωδέκατη μέρα πήρα τα πράγματά μου και πήγα στον Άγιο Κωνσταντίνο, στην Ομόνοια. Εκεί ήταν το πρακτορείο των λεωφορείων της Κέρκυρας.

» Ο μεγάλος μου γιος ήταν από μικρό παιδί σοβαρός, σταθερός και ολιγομίλητος. Πάντα πίστευα ότι αυτό το παιδί δεν μπορεί να χαθεί, ότι κι αν του συμβεί. Περισσότερο από κάθε άλλη φορά ήταν τώρα και για μένα ένα ψυχικό αποκούμπι κι ένας βασικός βοηθός για να μπορέσω να μαζέψω και τ' άλλα μου παιδιά.

» Όταν έφτασε το λεωφορείο και τον είδα να κατεβαίνει, ένιωσα μια υπέροχη συγκίνηση, ηλεκτρικό ρεύμα διαπέρασε όλο μου το κορμί. Τι να σου λέω τώρα, νόμιζα ότι βλέπω τον ίδιο τον Θεό. Στενοχωριέμαι, δε θέλω να σου περιγράψω άλλο αυτή τη συνάντηση με το γιό μου. Γίνεται;

- Σας παρακαλώ, αν θέλετε μη μου λέτε τίποτα ή συνεχίζουμε μιαν άλλη φορά.

- Όχι, όχι, συγγνώμη, ε;

» Πίσω του ακριβώς μια πανέμορφη ξανθιά κοπέλα που κρατούσε επίσης ένα ξανθό αγγελούδι, συμπέρανα ότι αυτή πρέπει να 'ναι η νύφη μου και το εγγονάκι μου. Δε μου τους είχε συστήσει ο γιος μου, γιατί αυτός ακόμα έκλαιγε.

» Την έσφιξα στην αγκαλιά μου με την ίδια αγάπη και λαχτάρα που αγκάλιασα το γιό μου. Μετά πήρα το μωρό που ήταν δεν ήταν έξι μηνών. Εκείνο έβαλε αμέσως τα κλάματα, γιατί δεν είχε ξαναδεί τη δικιά μου αγριόφατσα. Στη συνέχεια πήγαμε με ταξί στο ξενοδοχείο 'Athenee', ξέρεις, στην οδό Σταδίου.

- Ναι, ναι.

» Είχα πάει από μέρες και συμφώνησα, γιατί δεν ήταν δυνατόν ούτε σπίτι να νοικιάσω

τόσο γρήγορα ούτε στο Λάζαρο να μείνουμε. Συμφωνήσαμε με τα παιδιά το βράδυ να βρεθούμε στο ρεστοράν, για φαγητό και συζήτηση. Έτσι έγινε, έλα όμως που το μωρό έκλαιγε συνεχώς και δε μας άφησε καλά, καλά ούτε να φάμε.

» Την επόμενη, πήρα χρήματα από τον Παντελή το χρηματιστή, τους πήρα και τους πήγα να ντυθούνε, γιατί δε μ' άρεσαν αυτά που είχανε. Πήραμε κι ένα όμορφο καρότσι για το μωρό και καταλήξαμε προς το μεσημέρι στον Εθνικό Κήπο για βόλτα.

» Ο γιος μου κι η νύφη μου ήταν ταιριαστό ζευγάρι και αγαπημένοι, τους καμάρωνα, όπως βάδιζαν αγκαζέ μέσα στον κήπο. Η μικρή, η εγγονούλα μου, δε βουλευόταν καθόλου στο καρότσι, της άρεσε να κοιμάται στην αγκαλιά μου. Τούτη η εικόνα ήταν για την ταλαίπωρη ψυχή μου βάλαμα. Θείο δώρο! Μια ελπίδα πως θα μπορούσα να ξαναμαζέψω την οικογένειά μου, φώλιασε μέσα μου.

» Άνοιξα το βήμα μου, προχώρησα μπροστά από το αγκαλιασμένο ζευγάρι, έκανα μεταβολή κι ήρθαμε πρόσωπο με πρόσωπο. Με κοίταζαν περιεργά, ξαφνιάστηκαν, θα 'λεγα.

» 'Συμβαίνει κάτι;' Μου 'πε με τα σπαστά ελληνικά της η νύφη μου.

» Δε μίλησα για λίγο. Μετά ξέσπασα σε κλάματα. Βούρκωσαν κι εκείνοι. Με οδήγησαν σ' ένα παγκάκι του κήπου, όπου καθίσαμε και οι τρεις. Εγώ δεν είχα ησυχία. Έβαλα το αποκομισμένο μωρό στο καρότσι, σκούπισα τα μάτια μου, σηκώθηκα όρθιος και τους λέω: 'Η αρχή έγινε, την κάνετε εσείς. Θέλω τη βοήθειά σας, να ξανασυνταχτούμε, να γίνουμε οικογένεια'.

» 'Εμείς;' Με ρωτάει ο γιος μου με ύφος έντονης απορίας.

» 'Εσείς', του απαντάω.

» 'Αστεία λες, μωρέ μπαμπά; ποιος να σμιζεί; Για κάθισε λίγο εδώ κοντά μου, να κουβεντιάσουμε'.

» Έτσι έκαμα.

» 'Να σμιζουμε; Χα,χα! Να σμιζουμε; Εγώ με την οικογένειά μου, ο Πέτρος με τη μαμά και το Γιάννη, τον Παναγιώτη, κι εσύ. Αυτό εννοείς;'

» 'Όχι αυτό ακριβώς, αυτό δε γίνεται, δεν είμαι τρελός. Άκου, λεβέντη μου. Ίσως να χρησιμοποιώ λάθος λέξη, όταν λέω 'να σμιζούμε', εννοώ να μαζέψω και τα τρία αγόρια μου και να τ' αποκαταστήσω, αυτό εννοώ'.

» 'Δηλαδή;'

» 'Δηλαδή, ο καθένας σας να κάμει την οικογένειά του, να 'χει το σπίτι του, κι όλοι μαζί να ξαναρχίσουμε τη δική μου δουλειά'.

» 'Χασάπηδες; Χα, χα!'

» 'Χασάπηδες, παιδί μου, εγώ άλλη δουλειά δεν ξέρω. Δε νομίζω ότι είναι ευκαταφρόνητα τα χρήματα που κέρδιζα τόσα χρόνια'.

» Δεν μ' απάντησε, βυθίστηκε σε σκέψη.

» 'Μα αυτή η δουλειά θέλει πολλά χρήματα για να ξαναστηθεί, έτσι δεν είναι;'

» 'Μα το πρόβλημά μας δεν είναι τα χρήματα' του απαντάω. 'Το πρόβλημά μου εμένα είναι να μη χαθούν τα παιδιά μου. Χρήματα, έτσι να κάνω, βρίσκω όσα θέλω'.

» 'Ας είχαμε τα χρήματα που μας έφαγε η μαμά με τον Πέτρο, θα μπορούσαμε να ζούμε χωρίς να δουλεύουμε σήμερα', μουρμούριζε ο γιος μου.

» 'Ααα!... για πες μου, αγόρι μου, ποια είναι η αλήθεια γι' αυτή την ιστορία;'

» 'Μα αυτή δεν είναι ιστορία, είναι θρίλερ'.

» 'Δηλαδή;'

» 'Δηλαδή, απίστευτα πράγματα'.

» 'Ο Πέτρος κι η μάνα σου λένε ότι η αιτία που χάθηκε η περιουσία είσαι εσύ'.

» 'Το ξέρω, τα ξέρω όλα. Εσύ ξέρεις γιατί εγώ εξαφανίστηκα;'

» 'Όχι, του απαντάω'.

» 'Να σου το πω εγώ: Για να μην τους σκοτώσω'.

» ‘Άκου, μπαμπά, η γυναίκα σου και η μάνα μου δεν έχει δράμι μυαλό. Άκου, άκου, όταν χάθηκες πήγαμε στη Μύκονο, στο σπίτι της γιαγιάς. Καθίσαμε εκεί έως τις αρχές του Σεπτεμβρίου, που υποχρεωτικά έπρεπε να γυρίσουμε στην Αθήνα για να πάνε τα αδέρφια μου στο σχολείο. Στη Μύκονο τρώγαμε από τα χρήματα που είχες αφήσει σ’ εμένα, γιατί τ’ άλλα ήταν μικρά και δεν μπορούσαν να κάνουν αναλήψεις κτλ. Από την άλλη μεριά, έπρεπε να γίνει δικαστήριο που να σε κηρύσσει οριστικά σε αφάνεια για να ‘χουμε το δικαίωμα της κληρονομιάς. Εκεί είχαμε την ατυχία η μαμά να ερωτευτεί τον Πέτρο. Δεν μπορούσαμε να τη μαζέψουμε με τίποτα. Τις περισσότερες φορές δεν κοιμόταν στο σπίτι. Μ’ εμένα συναντιόταν, όταν ήθελε να κάνουμε ανάληψη από την τράπεζα. Στη διάρκεια του καλοκαιριού ξόδεψα κι εγώ μερικά χρήματα, αλλά τα πολλά τα έπαιρνε η μαμά με διάφορες δικαιολογίες. Έως το τέλος του καλοκαιριού είχαμε σηκώσει ένα εκατομμύριο εκατό χιλιάδες δραχμές από την τράπεζα.

» ‘Πού τα χάλασες τόσα χρήματα’; μουρμούριζε κάθε μέρα.

» ‘Μα’, της λέω εγώ, ‘ούτε τα εκατό χιλιάδικα δεν ξόδεψα’.

» ‘Όχι’, μου απαντάει, ‘εσύ σπατάλησες τα λεφτά’.

Εγώ δε μιλούσα, άφηνα το παιδί να μιλάει, μήπως απ’ τα λεγόμενά του έβγαζα κάποια άκρη.

» ‘Λίγο πολύ κατάλαβα τι με περιμένει στο μέλλον’ συνέχισε, ‘γιατί και στην Αθήνα, που κατεβήκαμε το φθινόπωρο, η μαμά πάλι δε μαζεύοταν στο σπίτι. Αλλά κι όταν ερχόταν, ήταν μαζί πάντα κι ο Πέτρος. Αυτόν τον άνθρωπο εγώ ποτέ δεν μπόρεσα να τον χωνέψω, ενώ με το Γιάννη και τον Πάνο τα πηγαίναμε καλά. Μια μέρα, που βρεθήκαμε όλοι μαζί στο σαλόνι, η μαμά με ύφος που δε μ’ άρεσε καθόλου, μου είπε να σηκώσω από το βιβλιόριό μου τρία εκατομμύρια για να τα δώσω στον Πέτρο. Έγινα θηρίο. ‘Όχι’ της λέω, ‘γιατί να τα δώσω;’

» ‘Ξέρεις’, μου λέει, ‘ο Πέτρος ετοιμάζει μια μεγάλη δουλειά στο νησί’.

» ‘Να φύγει από δω και να πάει στο διάολο’, της λέω. ‘Να φύγεις κι εσύ μαζί...’

» ‘Και της είπα ένα βαρύ λόγο που δεν θέλω να επαναλάβω τώρα. Έγιναν και οι δυο κάτρωχοι, δεν ξαναμίλησαν. Εγώ, όμως, συνέχισα να βρίζω τον Πέτρο. Δεν μπορούσα να τον βλέπω καθισμένο στη θέση σου, μωρέ πατέρα. Τον είπα ‘λιμοκοντόρο’, τον είπα ‘ρεμάλι’, σε κάποια στιγμή και ‘ανώμαλο’. Τότε θύμωσε και κινήθηκε απειλητικά προς το μέρος μου. Μπήκε μπροστά του η μαμά, γιατί αν έκανε ένα βήμα ακόμα, θα ‘τρωγε τόσο ξύλο, που, το λιγότερο, θα τον άφηνα ανάπηρο. Έφυγα από το σπίτι και πήγα στη γιαγιά για να ηρεμήσω. Άλλη αυτή. Τα είχε κάνει πλακάκια με την κόρη της και με τον Πέτρο.

» ‘Αφού ο πατέρας σου δεν είχε μυαλό... και διέλυσε το σπίτι του, ο Πέτρος και η μάνα σου σου φταίνει;’ μου ‘λεγε.

» Την ίδια μέρα το βράδυ ξαναγύρισα στο σπίτι. Ήμουν έξω φρενών. Πιάνω τη μάνα μου και της λέω: ‘Θέλω να κουβεντιάσουμε’.

» ‘Τι να κουβεντιάσω μαζί σου’, μου απαντάει. ‘Εσύ είσαι τρελός σαν τον πατέρα σου’.

» Κρατήθηκα. ‘Δεν θέλω να ξαναπατήσει στο σπίτι αυτός’, της λέω.

» ‘Ποιος αυτός;’ μου απαντάει.

» ‘Ο Πέτρος’, της λέω.

» ‘Αυτό είναι δική μου δουλειά’, μου απαντάει.

» ‘Ξανάφυγα από το σπίτι σε δέκα λεπτά για να πάω στο θείο’.

» ‘Ποιο θείο;’

» ‘Τον αδερφό της μαμάς. Καλός άνθρωπος, κι αυτός και η θεία. Με υποδέχτηκαν, όπως πάντα, σαν παιδί τους. Τους είπα τα δικά μου και τα καμώματα της μάνας’.

Συνέχεια στο επόμενο φύλλο

Επιστολές προς την Αδελφότητα

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΩΝ. ΒΛΑΧΟΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ

τ. ΓΕΝ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ Μ.Ε.

Αθήναι, 15^η Οκτωβρίου 2014

Αξιότιμον Κύριον

Γιάννην Στ. Αρώνην

Εκδότην-Διευθυντήν Περιοδικού «Μικροχωρίτικα Γράμματα»

Αξιότιμε και λίαν αγαπητέ μοι κ. Αρώνη,

Χαίρε πάντοτε, ευοδουμένων των δραστηριοτήτων σου και κατά το αρξάμενον νέον έτος 2014.

Μετά χαράς παρακολουθώ από ετών το εξαιρετον περιοδικόν «Μικροχωρίτικα Γράμματα», το οποίον μετά περισσής επιμελείας εκδίδει η ιστορική «Αδελφότης Μικροχωριτών» φροντίδα εγκρίτων κατά καιρούς συμπολιτών σας, διακρινομένων επί παιδεία, επιστημοσύνη και αγάπη προς τον τόπον, την ιστορίαν και τους ανθρώπους του, ήδη δε με την στοργικήν μέριμνάν σου.

Το περιεχόμενον του διεξέρχομαι εκάστοτε με ιδιαίτερον ενδιαφέρον. Πλούσιον πάντοτε. Με ιστορικά, λαογραφικά, πολιτιστικά και τοπικόν ενδιαφέροντος θέματα, καλαίσθητον εις εμφάνισιν, προσφέρεται προς πνευματικήν οικοδομήν, γνώσιν και ενημέρωσιν. Συγχαίρω εγκαρδίως δια την ουσιαστικήν προσφοράν του εις τους συγχρόνους μάλιστα καιρούς μας, κατά τους οποίους το πνεύμα δοκιμάζεται και αι αξία διέρχονται κρίσιν.

Ιδιαιτέρως ευχαριστώ δια την φιλόφρονα παρουσίασιν του υπό της «Πανευρωπαϊκής Ενώσεως» εκδοθέντος «Αφιερώματος» εις το πρόσωπόν μου (τεύχος 95/2013) ως εκδήλωσις τιμής και αγάπης προσφιλών μαθητών μου.

Ευχόμενος τα βέλτιστα, διατελώ μετά τιμής εξαιρετέου και αγάπης

Π. Βλάχος

Αθήνα, 11 Μαΐου 2014

Κύριε Αρώνη καλησπέρα.

Να σας ευχαριστήσω για την αποστολή του τεύχους 95 «Μικροχωρίτικα Γράμματα», στο οποίο έχετε φιλοξενήσει ένα κείμενο το οποίο σας είχα στείλει παλαιότερα.

Με το θάρρος της παλαιάς μου γνωριμίας με την πρώην εκδότρια τού περιοδικού σας, θα ήθελα να σας παρακαλέσω (αν υπάρχει χώρος) να κάνετε μία αναφορά στο πρώτο μου μυθιστόρημα, με τίτλο «Άδειο νυφικό», το οποίο κυκλοφόρησε πριν μερικούς μήνες από τις Εκδόσεις Χάρτινη Πόλη.

Μπορείτε να βρείτε πληροφορίες στο διαδίκτυο, ή στο συνημμένο, το οποίο σας στέλνω.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Μέ εκτίμηση

Σκανδαλή Φωτεινή, Εκπαιδευτικός

Στη στήλη αυτή παρουσιάζονται συνοπτικά βιβλία ή έντυπα που αποστέλλονται στην Αδελφότητα και αφορούν κυρίως τους Ευρυτάνες, την Ευρυτανία ή γενικότερα τη Ρούμελη

Μιχάλη Σταφυλά, *Στα Βήματα του Πατροκοσμά: Μια ιερή πορεία προς την Επανάσταση*, Έκδοση Πανευρυτανικής Ένωσης, 2014

Για τον Πατροκοσμά ακούγαμε όλοι μας παιδιά από τις γιαγιές και τους παππούδες μας και αυτοί απ' τους δικούς τους, πως ήταν ένας καλόγερος, που γύριζε όλα τα χωριά στην τουρκοκρατία κι έλεγε στους προγόνους μας «φκιάζτε σχολεία για τα παιδιά σας...». Τους ενθάρρυνε για το σκοπό αυτό και τους επέτρεπε να γκρεμίσουν αλειτούργητες εκκλησίες για να χτίσουν σχολεία. «Μόνο έτσι θα λευτερωθεί το Γένος», τους έλεγε. Κι οι πρώτοι δάσκαλοι ήταν τότε ολιγογράμματοι καλόγεροι, παππάδες και ψαλτάδες.

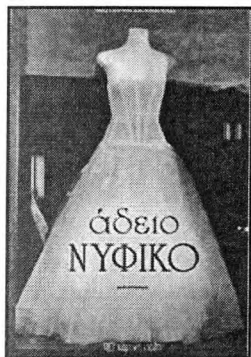
Αυτό τον θρυλικό καλόγερο, τον Άγιο Πατροκοσμά μάς ξαναζωντανεύει στο βιβλίο του αυτό ο διαλεκτός λογοτέχνης Μιχάλης Σταφυλάς, από τη Γρανίτσα Ευρυτανίας. Αναβιώνει με πολύ παραστατικό τρόπο τη μορφή του Αγίου Κοσμά των σκλαβωμένων Ελλήνων, που με τα απλά κηρύγματά του θέρμαινε τις καρδιές τους και τους έδινε πίστη στο Θεό και κουράγιο ν' αντέξουν τα δεινά της σκλαβιάς τους, ώσπου να ξημερώσει η λευτεριά του Γένους μας.

Δεν άφηνε χωριό και μονοπάτι, κάμπους και βουνά σ' όλη την Ευρυτανία κι ως τη Βόρεια Ήπειρο, να ορμηγνέει τους ανθρώπους για το Θεό και τη θρησκεία, την εκκλησία και τα σχολεία, την πατρίδα και τη λευτεριά. Με τα μάτια της ψυχής του την έβλεπε να 'ρχεται, όπως πρόβλεπε και πολλά άλλα μελλούμενα που βγήκανε σωστά.

Όπως μάς αφηγείται πολύ παραστατικά ο συγγραφέας για το τραγικό τέλος του, στο χωριό Καλικόντασι του Μπερατιού τον έδεσαν οι Τούρκοι και τον θανάτωσαν στις 23 Αυγούστου 1779. Το άψυχο σώμα του στο ποτάμι το βρήκαν τη νύχτα ο παππάς του χωριού μαζί με άλλους χωριανούς και το έθαψαν δίπλα στην εκκλησιά. Αξίζει να σημειώσουμε ότι κλείνοντας τον πρόλογο του βιβλίου του, ο Μιχάλης Σταφυλάς γράφει: «...ο Πατροκοσμάς δεν είναι ούτε και τώρα πετρωμένος στις εικόνες του, μα πηγαίνοντας ανάμεσά μας, ζει, κινείται, αναπνέει και μιλάει. Βγαίνει κλεφτά απ' τις 'γερόντισσες εκκλησίες', ανακατώνεται με το πλήθος, μπαίνει στις κουβέντες τους, δίνει ορμήνιες: «Ομπρός, ογλήγορα, για το Γένος!». Για το Γένος των ανθρώπων, που και σήμερα έχει την ανάγκη του, όπως και τότε...».

Φωτεινής Σκανδαλή, *Αδειο Νυφικό*, εκδόσεις Χάρτινη Πόλη, Αθήνα 2013

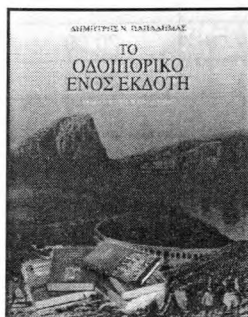
Η καθηγήτρια Φωτεινή Σκανδαλή, συνεργάτης του περιοδικού μας εδώ και μια εικοσαετία, δημοσίευσε το πρώτο της βιβλίο με τίτλο *Αδειο Νυφικό*. Ευχαρίστως δημοσιεύουμε την παρουσίαση, που η ίδια δημοσιεύει στο οπισθόφυλλο του βιβλίου της:

Η Μέλπω στεκόταν αμήχανη μέσα στο νυφικό της. Χρόνια τη σκεφτόταν αυτή τη μέρα, όπως όλες οι κοπέλες του χωριού της. Έπρεπε να φτάσει είκοσι οκτώ χρόνων για να πει το μεγάλο «να». Ο γαμπρός, ο Γιάννης, ήταν από τα μέρη της, λοχαγός του στρατού. Ψηλός, μελαχρινός, όμορφος, την κοιτούσαν σαν να μην υπήρχε ωραιότερη γυναίκα στον κόσμο από αυτήν. Ήλπιζε ότι με τον καιρό θα τον αγαπούσε. Τι κι αν ο γάμος έγινε με προξενίο, όπως ήταν το έθιμο; Ο έρωτας θα έρχοταν πιο μετά. Ήταν σίγουρη γι' αυτό. Μα τότε, γιατί δεν μπορούσε να χαμογελάσει ή να κοιτάξει τον άντρα της στα μάτια; Γιατί τον ένιωθε πιο ξένο κι από την πρώτη στιγμή που τον γνώρισε; Το μόνο που έβλεπε πια μπροστά της ήταν το νυφικό

κρεβάτι, ένα κλειδί που γύριζε αργά και μια πόρτα που έκλεινε βαριά πίσω της, σαν φυλακή. Ήθελε να τρέξει, να φύγει μακριά, αλλά τα πόδια της παρέμεναν καρφωμένα στο πάτωμα. Έπειτα όλα γίνονταν πόνος, μια βαριά ανάσα, ένα ουρλιαχτό που έσκιζε τη νύχτα και μια πνιχτή φωνή που έλεγε «αγάπη μου» για πρώτη και τελευταία φορά. Έτσι είναι η αγάπη; αναρωτιόταν η Μέλπω, νιώθοντας στο στόμα της την πικρή γεύση που αφήνουν οι αγκαλιές όταν αδειάζουν από χάρδια. Τύλιξε τα χέρια της γύρω από το γυμνό κορμί της και το βουβό κλάμα της ενώθηκε με το παράπονο της Γιώτας, της «χαλασμένης», με τις φωνές των αδελφών της, της μάνας της, έγινε μια αγκαλιά με όλες τις γυναίκες που μεγάλωσαν μέσα στα πρέπει και τα μη, που έζησαν, έκλαψαν, έψαξαν τον έρωτα μα δεν τον βρήκαν... (Από την παρουσίαση στο οπισθόφυλλο του βιβλίου)

Δημήτρη Ν. Παπαδήμα, *Το Οδοιπορικό ενός Εκδότη*, εκδόσεις Δ.Ν.Παπαδήμα, Αθήνα 2012

Ο γνωστός εκδότης, Δημήτρης Ν. Παπαδήμας, στον καλαίσθητο αυτόν τόμο αφηγείται με γλαφυρό τρόπο όλη τη ζωή του που συνυφαίνεται με την 60ετή και πλέον δράση του με τις εκδόσεις βιβλίων. Έχει εκδώσει χιλιάδες βιβλία ιστορικά, επιστημονικά, λογοτεχνικά, ταξιδιωτικά, σειρές και εγκυκλοπαίδειες κ.ο.κ.

Μιλώντας για τα βιβλία του και τους συγγραφείς, μάς δίνει και μια εικόνα του ελληνικού πολιτισμού και της ανάπτυξης της Ελλάδας από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας. Σε ειδικά κεφάλαια μας αφηγείται για την περίοδο της Κατοχής και της Εθνικής Αντίστασης, όπου έχασε έναν αδελφό του, τον

εκτέλεσαν οι Γερμανοί στην Καισαριανή την πρωτομαγιά του 1944. Στη μνήμη του αφιερώνει το βιβλίο του αυτό καθώς και στους πνευματικούς ανθρώπους κ.ά. Ο ίδιος υπήρξε ενεργό μέλος της ΕΠΟΝ.

Για τη δράση του γύρω από το βιβλίο και τον πολιτισμό έχει βραβευθεί από πολλούς κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς. Έχει επισκεφθεί πολλές φορές την Ευρυτανία και ιδιαίτερα τα χωριά μας στην Ποταμιά, που δοκιμάστηκαν στην Κατοχή.

Το ευχάριστο γράφημά του εμπλουτίζεται με πάρα πολλές ένθετες έγχρωμες φωτογραφίες από την παιδική του ηλικία μέχρι σήμερα ενώ παραμένει ακόμη στις επάλξεις της εκδοτικής του δραστηριότητας.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΞΕΧΝΟΥΝ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών ευχαριστεί όλους όσους εξοφλούν τις συνδρομές τους ή με χρηματικές δωρεές στηρίζουν το έργο της. Η συμβολή αυτή αποτελεί την κινητήρια δύναμη της Αδελφότητας, που λειτουργεί χάρη στην εθελοντική στράτευση των μελών του Διοικητικού της Συμβουλίου.

Συνδρομές που έχουν εισπραχθεί από 22/11/2013 έως 25/5/2014

Όνοματεπώνυμο	Συνδρομή	Ευρώ
Κατσούλη Ροδάνθη	2013-2014	40,00
Λεκού Λίτσα	2013	20,00
Παπαδάκη Ναυσικά	2013	20,00
Ζορμπαλά-Κατσαρού Δώρα	2012-2013	40,00
Μαστρογεωργοπούλου-Χατζοπούλου Βασιλική	2012-2014	50,00
Κάλλης Γρηγόρης και Λαμπρινή	2014	\$ 50,00
Κάλλη Λαμπρινή: Συνδρομή Σταύρου και Αργυρώς Γιαμαλή	2014-2015	\$ 50,00
Κάλλης Παναγιώτης και Γλυκερία	2014	\$ 50,00
Κάλλης Κωνσταντίνος και Στεφάνια	2014	\$ 50,00
Βασιλόπουλος Στέφανος	2013	10,00
Κούτσικος Χαράλαμπος	2014	20,00
Ζορμπαλάς Κ. Πέτρος	2014	20,00
Τουλούπα Έβη	2014	20,00
Αθανασίου Αριστείδης	2014	30,00
Κεράνη-Μπαμπανικολού Ιωάννα	2014	50,00
Παπαδημητρίου Όλγα	2014	20,00
Πουρνάρα-Καρκαζή Ελένη	2014	50,00
Κεράνη-Παπαθανασιάδη Ρένα	2012-2014	60,00
Μαγγούρα-Καρατζά Βάσω	2014	20,00
Κουβέλης Παντελής	2014	20,00
Κουτσούκης Μένιος και Αιμιλία	2014	50,00
Μάκκας Γιάννης	2014	20,00
Ξένου Αλίκη	2014	25,00
Νικολοπούλου Φανή	2014	20,00
Μαστρογεωργοπούλου-Πετροπούλου Λίτσα	2014	30,00
Κυρίτση-Τσώμου Παρασκευή	2014	50,00
Παπανίκος Θωμάς	2013	20,00
Δερματάς Σπύρος	2014	20,00

Βίγλας Νίκος	2013	20,00
Κομπορόζος Μάχος	2012-2013	40,00
Παπαδη-Σωτηράκου Ελευθερία	2012-2013	40,00
Παπαδη-Μπόζνου Ελένη	2012-2013	40,00
Ζορμπαλάς Δημήτριος	2012-2013	40,00
Σταυράκης Γεώργιος και Ελένη	2012-2013	40,00
Φλώρος Μπάμπης	2013	20,00
Φωτόπουλος Νίκος	2014	20,00
Μαραγιάννης Δ. Κώστας	2013	20,00
Παπαϊωάννου Δ. Γεώργιος	2013	20,00
Γαβρίλη Καλλιόπη	2013	20,00
Δουλαβέρης Βαγγέλης	2013	20,00

ΠΡΟΣΟΧΗ - Συνδρομές ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ενημερώνουμε τους Μικροχωρίτες του εξωτερικού ότι, λόγω της οικονομικής κρίσης, οι τράπεζες της Ελλάδας δεν δέχονται **κανένα** είδος επιταγής. Οι πληρωμές συνδρομών μπορούν να γίνονται με έμβασμα μέσω του **westernunion** στο όνομα ενός από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Αδελφότητας.

*Δωρεές εις μνήμη, που έχουν εισπραχθεί
από 22/11/2013 έως 25/5/2014*

**Οι δωρεές βοηθούν στη συντήρηση και λειτουργία του
Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου του Μικρού Χωριού**

Όνοματεπώνυμο	Ευρώ
Νικολοπούλου Φανή, στη μνήμη του συζύγου της Γιάννη	50,00
Κάλλης Βασίλειος, στη μνήμη παππού & γιαγιάς Κων/νου και Σπυριδούλας Τριχιά	\$ 50,00
Πουρνάρα-Καρκαζή Ελένη, για το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο	100,00
Κουτσούκης Γιάννης και Κούλα, στη μνήμη εξαδέλφης Νίκης Κουτσιούκη	50,00
Κουβέλης Παντελής, για το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο	30,00
Κουτσούκης Γιάννης και Κούλα, στη μνήμη Βασιλικής Πλάκα-Κάππα	50,00
Κουτσούκης Μένιος και Αιμιλία, στη μνήμη εξαδέλφης Νίκης Κουτσιούκη	50,00
Κουτσούκης Αλέκος και Νίκη, στη μνήμη εξαδέλφης Νίκης Κουτσιούκη	50,00
Νικολοπούλου Φανή, στη μνήμη του συζύγου της Γιάννη	50,00
Κυρίτση-Τσώμου Παρασκευή, στη μνήμη των γονέων της Γεωργίου και Ροδάνθης	200,00
Πιστιόλης Ιωάννης, στη μνήμη των γονέων του Ευαγγέλου και Σπυριδούλας	500,00
Παπανίκος Θωμάς, στη μνήμη του αδελφού του Κωνσταντίνου	100,00

Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν

Μέσα στην αέναη και αμείλικτη ροή του χρόνου συγχωριανοί μας φεύγουν συνεχώς από κοντά μας, οι μορφές τους όμως αξίζει να παραμένουν ζωντανές στη μνήμη μας και να συνεχίσουν να ζουν με τις καρδιές μας. Αυτός είναι και ο στόχος της στήλης αυτής, που γίνεται με φροντίδα των οικείων τους, οι οποίοι θα πρέπει να στέλνουν στη διεύθυνση του περιοδικού μας μία φωτογραφία και ένα σχετικό κείμενο ή βιογραφικά στοιχεία του εκλιπόντος.

Γιάννης Καλαντζής

Από συγγενικά του πρόσωπα πληροφορούμαστε ότι ο συγχωριανός μας Γιάννης Καλαντζής έφυγε από τη ζωή πριν λίγα χρόνια (αρχές του 2010). Ήταν ο μικρότερος γιος του Δημήτρη Καλαντζή, που άφησε εποχή στο χωριό για τον ωραίο του χορό, και της Φωτεινής, το γένος Κομποροζου.

Σε ηλικία 25 ετών περίπου μετανάστευσε στην Αμερική, όπου για αρκετά χρόνια εργάστηκε στο ξενοδοχείο Sheraton. Στα τέλη της δεκαετίας του '60 επέστρεψε στην Ελλάδα, παντρεύτηκε με την Ειρήνη Μπακορώνη και απέκτησαν ένα γιο, τον Δημήτρη, που σήμερα είναι στέλεχος της Eurobank. Αιώνια του η μνήμη.

Μπέση Ζαχαροπούλου

Όπως πληροφορηθήκαμε, η Μπέση, γυναίκα του Μήτσου Γ. Ζαχαρόπουλου, έφυγε από τη ζωή τον περασμένο Δεκέμβριο. Μετά το θάνατο του άντρα της, την επισκέφθηκε η γνωστή νόσος του αλτσχάϊμερ. Ο γιός της πρόσφερε την αναγκαία φροντίδα σε ειδικό νοσοκομείο, όπου και άφησε και την τελευταία της πνοή.

Μαριάνθη Αντωνοπούλου-Μακρή

Μια μέρα του Δεκέμβρη (2013) η Μαριάνθη χαιρέτησε τον άντρα της Γιάννη, που έβγαине για λίγα ψώνια. Σαν γύρισε όμως βρήκε τη γυναίκα του να κείτεται στο πάτωμα. Η καρδιά της την είχε προδώσει.

Για μας τους Μικροχωριότες, η Μαριάνθη ήταν κόρη της Βασιλικής και του Αθανασίου Αντωνόπουλου και μοναδικό κορίτσι πολλών Αντωνοπουλαίων αδελφών της, που την υπεραγαπούσαν. Όλοι οι αδελφοί της, ο Διονύσης, ο Λουκάς, ο Πάνος, ο Αλκιβιάδης, ο Χριστόφορος έφυγαν από την ζωή πριν απ' αυτήν.

Ο πατέρας τους ήταν άριστος τεχνίτης της πέτρας. Πολλά σπιτία στο Παλιό Μικρό Χωριό φέρουν ακόμη ανεξάλειπτα τα σημάδια της εξαιρετικής τέχνης του, με σκαλισμένα λαξεμένα στην πέτρα.

Έξυπνη, κοινωνική με πολλά ενδιαφέροντα, η Μαριάνθη εκτός από τον απαρηγόρητο άντρα της, που είναι συναξιούχος εκπαιδευτικός, άφησε πίσω τις δύο κόρες της αποκατεστημένες επαγγελματικά και οικογενειακά. Οι ωραίες συζητήσεις μαζί της θα είναι πάντα ζωντανές στη μνήμη μας.

Πλήρης ημερών έφυγε από τη ζωή η Κούλα Κάππα, η τελευταία εν ζωή από τα τρία παιδιά του Νίκου και της Φωτεινής Πλάκα.

Μετά το θάνατο του συζύγου της περνούσε πολύ καιρό στο σπίτι της στο χωριό που υπεραγαπούσε. Ύστερα από τον θάνατο των αδελφών της προτίμησε το σπίτι της στη Λαμία. Εκεί ζούσε μόνη με καθημερινή συντροφιά μια αγαπημένη γειτόνισά της. Το βράδυ των Χριστουγέννων έπεσε ήσυχα για ύπνο από τον οποίο όμως δεν ξύπνησε ποτέ.

Η Κηδεία της έγινε στο Νεκροταφείο του Νέου Μικρού Χωριού στις 27 Δεκεμβρίου 2013.

Αθανάσιος Κοντογιώργος 1929-2013

Ανήμερα Χριστούγεννα έφυγε από τη ζωή ο αγαπητός συγχωριανός μας, Θανάσης Κοντογιώργος, σύζυγος της Μικροχωρίτισσας Καλλιτίσας Παναγιώτου. Η οικογένειά του έγραψε για το περιοδικό μας τα παρακάτω λόγια αγάπης και μνήμης:

«Ο Θανάσης Κοντογιώργος γεννήθηκε στο χωριό Σελλά, Ευρυτανίας, το Φεβρουάριο του 1929. Ο Θανάσης ήταν το δεύτερο παιδί του Γιώργου και της Μαρίας, με μεγαλύτερο αδελφό του, τον Δημήτρη, και μικρότερη αδελφή του την Ευανθία.

Στο χωριό του έζησε μέχρι τα 15 του χρόνια δουλεύοντας σκληρά για να βοηθήσει την οικογένεια του στις αγροτικές εργασίες χωρίς να μπορέσει να πάει κι αυτός

σχολείο όπως λαχταρούσε. 21 ετών αποφασίζει να μεταναστεύσει στη Γερμανία όπου δουλεύει σκληρά επί δέκα χρόνια, εμπειρία που του επέτρεψε να γίνει αμέσως αποδεκτός σαν μετανάστης και να εργαστεί τόσο στην οικοδομή όσο και στη σιδηρουργία. Εκεί, προκειμένου να βελτιώσει τη θέση του, έμαθε αρκετά Γερμανικά παρακολουθώντας φροντιστήρια γλώσσας για μετανάστες και απέκτησε δίπλωμα οδήγησης.

Το 1961, στο 14 Μαΐου, στο Ναό της Ευαγγελίστριας του Πειραιά, παντρεύεται με την Καλίτσα Παναγιώτου και ξαναφεύγουν στη Γερμανία. Αποκτούν τρία παιδιά, τον Γιώργο, τη Μαρία και την Κατερίνα – τα δύο κορίτσια γεννήθηκαν στο Μεγάλο Χωριό και στην Αθήνα αντίστοιχα και είναι τώρα παντρεμένες, η Μαρία με τον Κωστή Αργυρίου με τον οποίο απέκτησε ένα γιο, τον Αλέξανδρο, 17 χρόνων τώρα, και η Κατερίνα με τον

Τάσο Ζωγράφο που έχουν δύο γιους, το Νικόλα και το Θανάση, 8 και 5 χρόνων.

Με την επιστροφή τους στην Ελλάδα, ο Θανάσης εργάζεται σαν εργολάβος οικοδομών, κυρίως σε κατοικίες στα Βριλήσσια όπου σιγά, σιγά αποκτάει και το δικό του σπίτι. Μοναδική του έγνοια, να αποκτήσουν τα τρία του παιδιά το δικό τους σπίτι. Λατρεύει όμως το χωριό και τη ζωή κοντά στη φύση χωρίς να προλαβαίνει από την πολλή δουλειά να τη χαρεί όσο θα ήθελε. Στο σπίτι τους στο Μικρό Χωριό, μετά τη συνταξιοδότησή του, μπορεί πλέον να την απολαύσει, μαζί με τη γυναίκα του, τα παιδιά και τα εγγόνια, ζώντας εκεί περίπου τρεις μήνες κάθε καλοκαίρι.

Έφυγε ήσυχος, πλήρης ημερών και με εκπληρωμένους τους στόχους του. Έφυγε περιβαλλόμενος από πολλή αγάπη, όπως του άξιζε, στη θαλπωρή του σπιτιού, της οικογένειάς του, των φίλων, των γειτόνων μα και όσων είχαν την τύχη να τον γνωρίσουν στα Βριλήσσια ή στο Μικρό Χωριό και όπου αλλού απ' όπου πέρασε!

Καλό Ταξίδι Θανάση μας, σου αφιερώνουμε το ποίημα του Γεωργίου Δροσίνη

ΤΙ ΛΟΙΠΟΝ;

Τι λοιπόν; Της ζωής μας το σύνορο

θα το δείχνει ένα ορθό κυπαρίσσι;

Κι' απ' ό,τι είδαμε, ακούσαμε, αγγίξαμε

τάφου γη θα μας έχει χωρίσει;»

Νίκη Κ. Κουτσιούκη (1930-2014)

Η Ανδρονίκη Κουτσιούκη, το γένος Θεμελή από την Ανατολική Φραγκίστα, γυναίκα του συγχωριανού μας Κώστα Ι. Κουτσιούκη, έφυγε από τη ζωή στις 13 Ιανουαρίου 2014 στο Μέριλαντ της Αμερικής.

Από πολύ νέα, αμέσως μετά την Κατοχή, μπήκε στον αγώνα της επιβίωσης δουλεύοντας ως νοσοκόμα στο νοσοκομείο Καρπενησίου. Σε ένα πανηγύρι της Ζωοδόχου Πηγής ήλθε για πρώτη φορά στο Μικρό Χωριό. Της άρεσε τόσο πολύ το χωριό, που όταν πήγανε στον Άη-Σώστη προσευχήθηκε να της δώσει ο Θεός ένα καλό παιδί από το Μικρό Χωριό και να ζήσει εκεί για πάντα. Η ευχή της πραγματοποιήθηκε κατά το ήμισυ.

Λίγο αργότερα η Νίκη μετανάστευσε στην Αμερική, όπου γνώρισε και παντρεύτηκε τον Μικροχωρίτη νιο της προσευχής της, Κώστα Ι. Κουτσιούκη, με τον οποίο όμως έζησετο υπόλοιπο της ζωής της στην Αμερική απολαμβάνοντας το Μικρό Χωριό μόνο ως επισκέπτρια. Μαζί με τον Κώστα απέκτησαν μία κόρη και ένα γιο και χάρηκαν δύο χαριτωμένες εγγονούλες.

Τα τελευταία χρόνια ασθένησε από πάρκινσον, που τελικά της έκοψε το νήμα της ζωής. Ήταν μια αξιαγάπητη γυναίκα, εργατική, κοινωνική, στοργική μητέρα και αγαπημένη σύζυγος για πάνω από μισό αιώνα. Ο άντρας της με πόνο ψυχής την αποχαίρεται με την υπόσχεση ότι «η αγάπη μας δεν τελείωσε εδώ. Θα είναι παντοτινή και απέραντη!»

Στην τελευταία της κατοικία, στις 17 Ιανουαρίου 2014, την συνόδευσαν η αγαπημένη της οικογένεια, συγγενείς, οι Έλληνες της παροικίας του Μέριλαντ και πολλοί Αμερικανοί φίλοι.

Η γλυκιά μορφή της θα μείνει ζωντανή στη μνήμη μας.

Πέτρος Κ. Ζορμπαλάς (1953-2014)

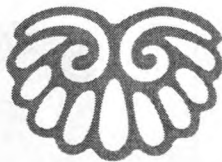
Πριν καλά, καλά συμπληρώσει ένα χρόνο από την συνταξιοδότησή του, ο Πέτρος Ζορμπαλάς, γιος του Κώστα και της Χρυσάνθης Ζορμπαλά, έφυγε ξαφνικά από τον μάταιο τούτο κόσμο.

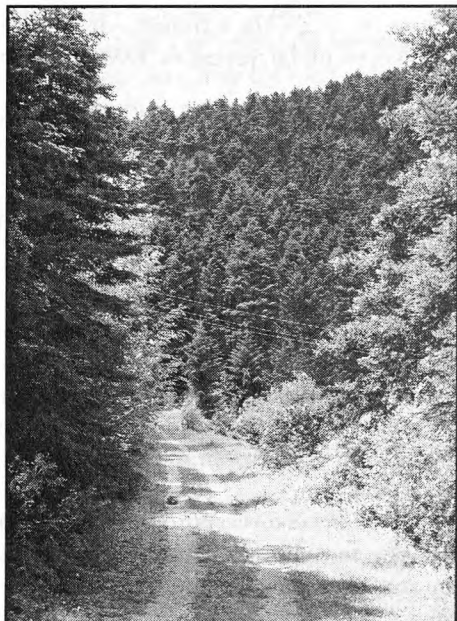
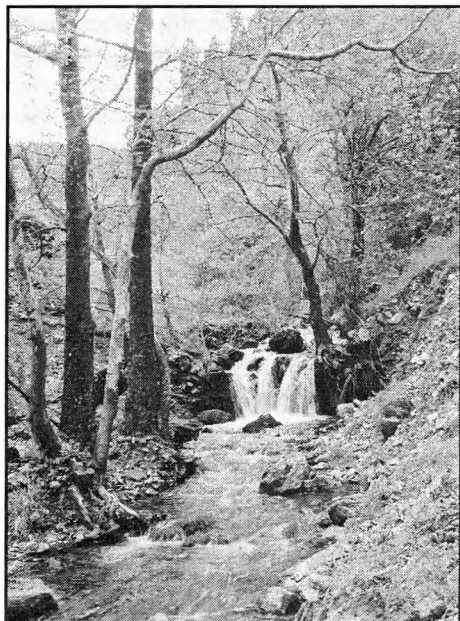
Ένα εγκεφαλικό επεισόδιο στις αρχές του Μάρτη τον έστειλε στο νοσοκομείο, ενώ αλλεπάλληλα εγκεφαλικά του έκοψαν το νήμα της ζωής. Μέχρι την τελευταία του στιγμή τον παράστεκε η αδελφή του Ειρήνη με τον άντρα της αφού ο Πέτρος δεν είχε δική του οικογένεια.

Μαζί με την οικογένειά του έφυγε από το χωριό μετά την κατολίθηση και αφού ολοκλήρωσε το Δημοτικό Σχολείο. Δούλεψε σε οικοδομικές εργασίες κοντά στον πατέρα του και αργότερα και για πολλά χρόνια εργάστηκε σε χυτήρια σιδήρου με ειδικευση στις καμπάνες.

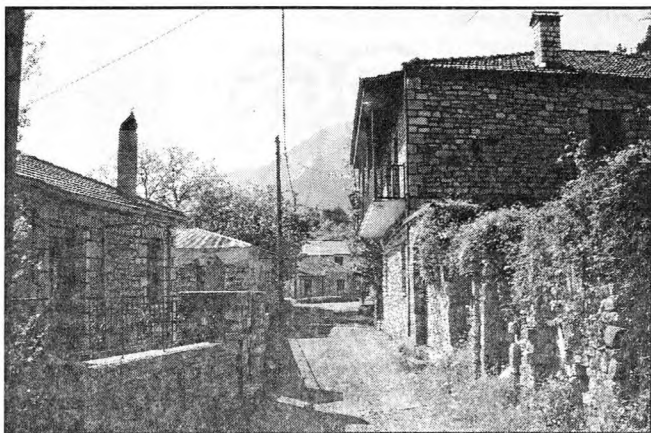
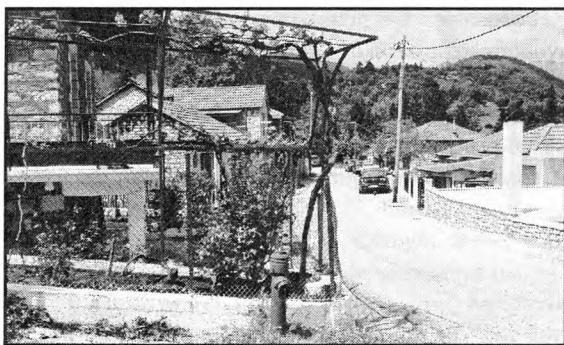
Η στρατιωτική του θητεία στο Πολεμικό Ναυτικό τον έδωσε με τον Πειραιά. Το 1990 αγόρασε περίπτερο στο Πασαλιμάνι, που το δούλευε μόνος του μέχρι τη συνταξιοδότησή του. Αγαπούσε πολύ το χωριό και πάντοτε είχε κάτι να διηγηθεί από το χωριό και τους προγόνους του.

Πέθανε στις 31 Μαρτίου στο Κρατικό Νοσοκομείο Αθηνών και η κηδεία του έγινε στο Μικρό Χωριό στις 3 Απριλίου 2014. Αιώνια του η μνήμη

Ευχόμαστε
Σε όλους τους
αναγνώστες μας
Καλό Καλοκαίρι

**Ανεμολόγιο
Καφέ**

Νέο Μικρό Χωριό Τηλ. 6978516458

**Ενοικιαζόμενα Δωμάτια
Φωτεινή Ζάρα**
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41236/ 41433

Ξυλόγλυπτα
με έμπνευση από τη Φύση

Έκθεση - Διάθεση:
Νέο Μικρό Χωριό «Το Τζάκι»
Τηλ. 22370 41318

**Καφετέρια
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΟΥΡΑΣ**
Νέο Μικρό Χωριό Τηλ. 22370 41300

<p>ΤΑΗΘΕ Computer Expert Co.</p> <p>CAD/CAM/EEE COMPANY</p>	<p>Θάνος Δημητρόπουλος Κορθίου 19, 11254 Αθήνα Τηλ/Fax: 210 2230673 Θεσ/νίκη: 2310 20 20 89 Κιν. 6936 96 88 50 α 6932 46 23 32 E-mail: thanos@panafonet.gr</p> <p>HP CAD/CAM products: ME - Mechanical Eng.-2D SD - Solid Designer - 3D E3 - Electrical, Electronic Engineering Design</p>
---	--

“το χωριάτικο”

Ταβέρνα Νασιόπουλος
Νέο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας
Τηλ. 22370 41257 • Fax. 22370 41103
www.tohoriatiko.gr

Κομμώσεις
Ανδρικές - Γυναικείες - Παιδικές

“ΚΙΚΗ”

Κική Φούκα-Σκοτίδα
Καραϊσκάκη 4, Καρπενήσι
Τηλ. 22370 25666

LAND BROKER
Μ Ε Σ Ι Τ Ι Κ Ο

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΡΩΝΗΣ

Καραολή & Δημητρίου 70 Πειραιάς
Τηλ/Fax: 41.11.849 .6972717575

ΛΥΚΟΠΛΑΣΤΕΙΟ Κωνσταντίνος Αζακάς

Καρπενήσι,
τοχλμ εθνικής οδού
Καρπενησίου - Λαμίας

www.glikoplastio.gr τηλ. 22370 89111

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΛΙΑΠΗ

Αθήνα - Λαμία - Μακρακώμη
Άγιο Γεώργιο - Καρπενήσι
Δ/ση: Μαρία Π. Σκρεπετού
Κηφισού 91β 8, Αθήνα
Τηλ. 210 3454825 - 3452186
Fax: 210 3452186

**Ξενώνας
"Η Γωνιά"**

Δ/ση: Γιώργος Γιαννακόπουλος
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41393, Fax: 22370 41586
Web: www.giannakopoulos_g.gr

Studio Merses Παλαιό Μικρό Χωριό Ευρυτανίας
www.merses.gr info@studiomerses.gr
Τηλ.: 22370 41444 Κιν.: 6972 555 637 Fax.: 22370 41111

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Παρασκευή Α. Γρομητσάρη - Μαραγιάννη
Μ.Δ. Δίκαιο Ακινήτων, Montpellier I
Μ.Δ. Δίκαιο Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Paris I - Paris II

Θμιστοκότους 23 - 25 & Ακαδημία, ΤΗΛ : 213.0066040
106 77 Αθήνα ΚΙΝ : 6939.613882

agrodesign Εύα Παπαδημητρίου
Κατερίνα Γκόλτση
Γεωπόνος - Αρχιτέκτονας τοπίου (MSc, M.Arch)

αρχιτεκτονική τοπίου και αγροτουρισμός
Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου - Μελέτη - Επιβλέψη

www.agrodesign.gr
τηλ. 210 6136246 - 210 6140367 - 6974735648 email info@agrodesign.gr

**Εστιατόριο - Ψησταριά
"Ο Παράδεισος"**

Αφοί Καλύβα
Διασταύρωση Μικρού-Μεγάλου
Χωριού
Τηλ. 22370 41320, Κιν. 6973 431421
Web: www.hellastourism.gr/paradisos

ΤΟ ΟΙΚΕΙΟΝ café
RESTAURANT-BAR

Πλατείο Μικρού Χωριού
Ευρυτανίας
τηλ. - 22370 41.050

Ξενοδοχείο

Country Club Hellas Hotel

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41570-2

E-mail: info@hellascountry.gr

Ιβίσκος studios

www.iviscos.gr

Νέο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας / Τ.Κ. 361 00

ΑΓΟΡΑΙΟ

Βασίλης Μπούρας

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41300/41281,

Κιν. 6972 288457

TAXI

Γιάννης Καραγκούνης

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41392, Κιν. 6972 707840

*Τεχνικές εργολαβίες
πέτρινες κατασκευές*

ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΙΜΟΣ

Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ.: 22370 41056

Κιν. 6977 624440

ΡΑΔΙΟ ΤΑΞΙ

ΤΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

24 ώρες το 24ωρο

Τηλέφωνο: 22370 22011

Ενοικιαζόμενα

Πανοραμικά Δωμάτια

“Το Τζάκι”

Δ/ση: Παρασκευή Ν. Αζακά

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41318/41465,

Fax: 22370 41094 Κιν. 6977 808961

ΧΡΥΣΟΥΔΑ ΗΡ. ΔΙΑΠΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ & ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΟΣ
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.

ΑΘΗΝΑ
ΑΔ ΚΟΡΑΗ 54-56
ΒΥΡΩΝΑΣ

ΤΗΛ. 6972848406
210-7622751

Το Ριζωμα

ΞΕΝΩΝΑΣ

ΚΑΦΕ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ - ΤΑΒΕΡΝΑ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ

ΝΕΟ ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

ΤΗΛ.: 22370 41170.-41206, FAX: 22370 41486

ΚΙΝ.: 6978 77 42 66 www.torizoma.gr

**Ενοικιαζόμενα Πολυτελή
Δωμάτια**

Ουρανία Τάσιου

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41349

«Η Χελιδόνα»
Παλαιά Μικρή Χώρα

Τηλ: 6976912009

SOLAR tech
MODERN SUN-ENERGY SYSTEMS

Ioannis Zorbalas

ZORBALAS S.A.
 34 Glysti Str., 117 44
 Athens - Greece

tel: +30 210 901 3344 5
 fax: +30 210 901 3094
 e-mail: zorbalas@solartech.gr
www.solartech.gr

café
ΑΣΤΕΡΙΑ
 restaurant

Αιμιλία Κουφαλιώτη

Παραλία Καμμένα Βούρλα
 Τηλ.: 02350 23261.
 80901. 80902

Αθανάσιος Π. Λιαροκάκης
Διακοσμητής

Interior Designer

**Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός
 και Μελέτη Χώρων**

Κόκκαλη 31 - Αγρίνιο, Τ.Κ. 30100
 Τηλ. 26410 33233. (2 fax) - 24522
 Κιν. 6932831607
 Email: athanarf@otenet.gr

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
 ΒΕΝΙΖΕΛΙΑΤΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΒΕΝΤΟΥΡΗΣ
 ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ Ε.Μ.Π.

ΚΥΠΡΟΥ 76Α ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ 16452 ΑΘΗΝΑ
 τηλ. (+30)2109926423 (+30)6936596467
 e-mail: ventour@hol.gr

**ΠΑΤΩΜΑΤΑ
 ΛΟΥΣΤΡΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
 ΣΚΑΛΕΣ**

ΛΙΑΠΗΣ ΝΙΚΟΣ & Υιός

ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΓΓΥΗΜΕΝΗ

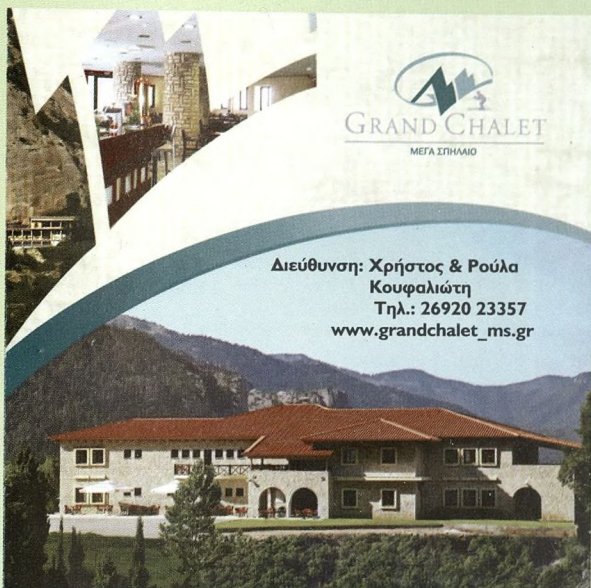
6610846 • 6048695 • 0972 136979

Γιάννης Τσιμπογιάννης

- Διαφημιστικά Δώρα Επιχειρήσεων
- Εκτυπώσεις Offset
- Μεταξοτυπίες
- Μηχανογραφικό Έντυπο
- Ψηφιακά

Ευριπίδου 75 • 105 53 Αθήνα
 Τηλ.: 210.3226.222 - 210.3214.815
 Fax: 210.3214.815
 Κιν.: 6944.550940

ΞΗΛΟΥΡΤΙΚΕΣ ΕΡΤΑΣΙΕΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΥΛΑΒΕΡΗΣ

ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Τηλ. 22370 41058 Κιν: 6984 70 50 73

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ

ΣΟΦΙΑ ΛΙΑΡΟΚΑΠΗ

ΜΠΟΤΣΑΡΗ 8 - ΤΗΛ. 26410 / 23.602 - ΑΓΡΙΝΙΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Μνημεία από την ιστορία του Μικρού Χωριού και τη δράση των Μικροχωριτών σ. 1
- Αύγουστος στο Χωριό σ. 3
- Γενική Συνέλευση της Αδελφότητας Μικροχωριτών σ. 5
- Δημοτικές εκλογές 2014 σ. 8
- Περιφερειακές εκλογές 2014 σ. 9
- Νέα από το χωριό και τη γύρω περιοχή σ. 10
- Μικροχωρίτικο λεξιλόγιο σ. 14
- Από την κίνηση πολιτιστικών Συλλόγων Ευρυτανίας σ. 16
- Τιμή στην Έβη Τουλούπτα σ. 22
- Κάστρο Κύθνου σ. 23
- Το θάμα τ' Άϊ Γιάννη σ. 24
- Παροιμίες και γνωμικά των προπαππούδων μας, στη νητοπολαλιά της εποχής σ. 27
- Της Αγίας Μαρίνας σ. 29
- Κομποροζαίοι του Μικρού Χωριού. Ρίζα και καταγωγή τους σ. 30
- Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας του 1962 σ. 32
- Ζειμπέκικο, ένας πανάρχαιος ελληνικός χορός σ. 34
- Ο Βοσκός και η Βοσκοπούλα σ. 37
- Τιμή στην ελληνική γλώσσα σ. 41
- Τα παλιά σχολικά χρόνια σ. 42
- Θαυματουργά γιατροσόφια σ. 44
- Ιστορικές Μνήμες και Προσωπικές Αναμνήσεις σ. 45
- Έρωτος και Ρέντη γωνία σ. 48
- Επιστολές στην Αδελφότητα σ. 51
- Βιβλιοπαρουσιάσεις σ. 52
- Αυτοί που δεν ξεχνούν σ. 54
- Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν .. σ. 56

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ

42 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΩΤΟΙ σε ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ - Α.Τ.Ε.Ι.

- ΓΡΑΜΜΙΚΟ
- ΕΛΕΥΘΕΡΟ
- ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

FOUNDATION

- ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ
- ART & DESIGN
- ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

- ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΧΝΩΝ

ΠΛΑΚΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ ΑΕ

ΑΘΗΝΑ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ 65, 104 33 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 210 8250552, FAX: 210 8250627

και

ΨΥΧΙΚΟ • ΓΛΥΦΑΔΑ • ΚΗΦΙΣΙΑ • ΠΕΙΡΑΙΑΣ

e-mail: info@plakas.gr
www.plakas.gr